

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Leeswijzer	3
Jaarverslag	
Culemborg georganiseerd	5
Kerngegevens	7
Programmaverantwoordingen	10
Programma Burger en Bestuur	11
Programma Cultuur	18
Programma Duurzame fysieke Omgeving	22
Programma Economische structuur	28
Programma Educatie	31
Programma Onderhoud en beheer	34
Programma Sociaal Domein	40
Programma Sport	51
Programma Veiligheid	53
Programma Verkeer en vervoer	55
Programma Wonen	58
Paragrafen	64
Paragraaf Lokale heffingen	65
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	72
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	88
Paragraaf Financiering en Treasury	92
Paragraaf Bedrijfsvoering	99
Paragraaf Verbonden partijen	102
Paragraaf Grondbeleid	121
Paragraaf Subsidieplafonds	126
Jaarrekening	
Balans per 31 december 2016	128
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2016	132
Toelichtingen	133
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	134
Toelichting op de balans	138
Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2016	162
Verantwoordingsmatrix Single Information, Single Audit (SISA)	192
Bijlage: Lijst met afkortingen	193

Voorwoord

In Culemborg zijn veel mensen en organisaties actief. De gemeente neemt bij die activiteiten in toenemende mate de rol van verbinder tussen partijen en initiatieven op zich. Samen met de stad en voor de stad bestaat voor het college uit een combinatie van burger- en overheidsparticipatie. Inwoners doen mee bij initiatieven van de gemeente. De gemeente maakt ruimte voor en doet mee met initiatieven van inwoners. Er is in de afgelopen periode al enige ervaring opgedaan met uiteenlopende vormen van participatie. De komende jaren willen we nog meer co-creëren met inwoners, bedrijven en instellingen in de wetenschap dat ook buiten het stadhuis en stadskantoor veel kennis, kunde en ervaring op allerlei terrein voorhanden is.

De jaarrekening van 2016 laat zien dat er veel geïnvesteerd is in plannen en projecten om de stad aantrekkelijk te maken en te houden voor inwoners, ondernemers en bezoekers. Veel projecten staan op 'groen'. Zo heeft de gemeenteraad de Binnenstadvisie en een Actieprogramma Binnenstad vastgesteld. Het Actieprogramma bestaat uit 10 punten waarmee Culemborg de komende jaren aan de slag wil om de binnenstad aantrekkelijker te maken. De eerste stappen zijn inmiddels gezet: de aanstelling van een citymanager en het groener maken van de binnenstad. We ondersteunen de Culemborgse ondernemers bij het uitvoeren van de ondernemersvisie. Het college wil de komende periode zowel het actieprogramma binnenstad als de uitvoeringsagenda voor de ondernemersvisie verder uitrollen.

Duurzaamheid

Op het gebied van duurzaamheid zijn belangrijke stappen gezet. De eerste versie van de duurzaamheidsagenda is met de raad besproken, een duurzaamheidslening is ingesteld, er zijn verschillende duurzaamheidsinitiatieven uit de stad gehonoreerd, we hebben een begin gemaakt met een warmtekeuzekaart voor Culemborg en de windvisie is voorbereid.

Sociaal Domein

In 2016 is het fundament van het sociaal domein verstevigd. De basis is verder op orde gebracht. Zo is het administratieve systeem doorontwikkeld en ook de sociale wijkteams hebben zich verder ontwikkeld. De sociale wijkteams worden steeds bekender bij de Culemborgers. Het afgelopen jaar is het aantal inwoners dat een beroep doet op ondersteuning toegenomen.

Wonen

Het college is blij dat er in 2016 weer volop is gebouwd in Culemborg. Zo wordt aan de rand van de Culemborgse wijk Parijsch een aantal nieuwe buurten ontwikkeld en gebouwd. Deze nieuwe buurten zijn ruim opgezet, met veel aandacht voor groen en water. Er is veel ruimte voor duurzame en innovatieve woonconcepten. Ook in Sprokkelenburg zijn inmiddels diverse kavels verkocht. Het college wil op het voormalige sportterrein maximaal 33 woningen realiseren. Kopers hebben er veel vrijheid om hun droomwoning te bouwen. In Terweijde is in 2016 de herontwikkeling van het Chopinplein voltooid: in twee jaar tijd is het winkelcentrum uitgebreid, heeft Prezzent nieuwe huisvesting gekregen en is de openbare ruimte aangepakt. Het college is tevreden dat begin oktober het definitieve ontwerp van de herontwikkeling van het voormalige gasfabriekterrein aan de Stationsweg is goedgekeurd.

Voorzieningen

De brede school Culemborg Oost is in mei 2016 in gebruik genomen door de Koning Willem Alexanderschool, De Kaardebol en SKPC. De school staat op een gunstige plek in de wijk. Veel activiteiten, zoals sport, zijn op steenworp afstand. Het college is heel tevreden dat er bij de bouw van de nieuwe school veel aandacht besteed is aan duurzaamheid. Het gebouw is bijvoorbeeld

gasloos en energieneutraal. 's Winters wordt er warmte uit de grond gehaald; 's zomers voeren de bronnen koelte aan. Het pand voldoet aan het predicaat 'Frisse School A'. De school heeft wel een aansluiting op het elektriciteitsnet, maar het totaal aan verbruikte energie wordt geleverd door de zonnepanelen die op de naastgelegen sporthal zijn geplaatst. Op jaarbasis moet de school energieneutraal zijn.

Op 18 januari 2016 opende zwembad De Waterlinie zijn deuren. Het nieuwe bad is binnen budget en binnen de planning opgeleverd. Het unieke "bad in bad" concept biedt door middel van een klapwand een 200m² groot warmwaterbad van 32° Celsius, dat op diverse waterdiepten kan worden ingesteld. Van een bad voor ouderen en mensen met een beperking tot een baby en peuterbad. Het warmwater deel is meerdere malen per week beschikbaar.

Organisatie

Een woord van dank aan de organisatie is op zijn plaats. De vele beleidsontwikkelingen, organisatieontwikkeling en de personele bezuinigingen hebben een grote druk op de organisatie gelegd. Wij hebben grote waardering voor het feit dat de organisatie zich daarin staande heeft weten te houden. Die constatering is des te belangrijker omdat wij ons ervan bewust zijn dat dit heeft geleid tot boven gemiddelde inspanning en dat de waardering daarvoor niet altijd tot uiting komt. De robuustheid van de organisatie zullen wij in het oog moeten houden, willen wij onze prioriteiten verder kunnen brengen.

College van burgemeester en wethouders

Leeswijzer

Culemborg georganiseerd

In dit hoofdstuk komt de gemeentelijke organisatie aan de orde. Zo wordt de samenstelling van het college van burgemeester & wethouders en de gemeenteraad weergegeven.

Kerngegevens

Bij de kerngegevens wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste meerjarige kerngegevens van de gemeente Culemborg. Hierin staan onder andere het aantal inwoners.

Programmaverantwoordingen 2016

Dit hoofdstuk bevat van de 11 programma's een verantwoording van het beleid dat wij in 2016 uitgevoerd hebben. De programma's zijn verdeeld in beleidsproducten. Per beleidsproduct is aangegeven welke portefeuillehouder verantwoordelijk is. Van elk beleidsproduct is aangegeven wat we willen bereiken binnen het beleidsproduct. Bij de begroting is aangegeven welke prestaties we willen gaan leveren om de doelen binnen een beleidsproduct te gaan realiseren. Bij de jaarrekening geven we per voorgenomen prestatie aan:

Gerealiseerd

Gedeeltelijk gerealiseerd

Niet gerealiseerd

Als prestaties gedeeltelijk of niet zijn gerealiseerd dan wordt hierop een toelichting gegeven.

Paragrafen

In dit hoofdstuk is de verantwoording van de paragrafen uit de programmabegroting terug te vinden. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede door alle programma's van bepaalde beleids- en beheersaspecten.

De jaarrekening

Balans

In dit hoofdstuk treft u de balans met bijbehorende toelichting op hoofdlijnen aan. Hierin zijn onder meer weergegeven: de bezittingen, de schulden en de reserves en voorzieningen.

Overzicht van baten en lasten 2016

Dit hoofdstuk bevat de totale concerncijfers, het rekeningresultaat, overzicht onvoorzien en het hoofdstuk algemene dekkingsmiddelen.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

In dit hoofdstuk staan de algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening en hebben vrijwel alleen betrekking op de balans.

Toelichtingen op de balans

In dit hoofdstuk worden de diverse balansposten nader gespecificeerd en toegelicht.

Financiële analyse en toelichtingen per programma

Tevens is per programma een financiële verantwoording afgelegd, waaronder een overzicht van gerealiseerde baten en lasten, een verschillenanalyse en de reserve mutaties. Indien van toepassing wordt per programma verwezen naar de projecten behorend bij dat programma zoals verantwoord in de afzonderlijk gepresenteerde Investeringsrapportage 2016.

Online jaarstukken

Evenals de begroting 2018 zijn ook de jaarstukken 2016 online beschikbaar.

Culemborg georganiseerd

Samenstelling college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester & wethouders doet over allerlei zaken voorstellen aan de gemeenteraad en voert de besluiten uit van de raad. Ook neemt het college op diverse terreinen zelfstandig beslissingen. De samenstelling van het college is van 11 december 2014 tot 1 september 2016 als volgt: Roland van Schelven, burgemeester, Huub van Oorschot (VVD), Collin Stolwijk (D66), Joost Reus (GroenLinks) en Fouad Sidali (PvdA). Na 1 september 2016 is Kees Jan de Vet waarnemend burgemeester.

De verdeling van de raadszetels is na de verkiezingen op 21 maart 2014 als volgt:

Partij	Stemmen	Zetels
VVD	2.465	5
PvdA	1.227	2
SP	1.363	2
CDA	1.088	2
GroenLinks	1.300	2
D66	1.820	4
ChristenUnie	1.429	3
Culemborg Centraal	865	1
	11.557	21

Portefeuilleverdeling

Burgemeester

Roland van Schelven, burgemeester tot 1 september 2016, daarna waargenomen door Kees Jan de Vet

- > Openbare orde en veiligheid, waaronder tevens vergunningen horeca en evenementen, brandweerkazens en toezicht en handhaving
- > Bestuurszaken (met uitzondering van) coördinatie communicatie en participatie), waaronder algemeen bestuur, GO, commissie bezwaarschriften, gemeentelijke dienstverlening / klantcontactcentrum en verkiezingen
- > Business control, waaronder contacten rekenkamercommissie en controlling/audits/kwaliteitszorg
- > Woordvoering communicatie
- > Woonwagens (1e portefeuillehouder in duo portefeuille met VVD)

Wethouders

Huub van Oorschot (VVD)

- > Financiën, waaronder: planning en controlecyclus (begroting, jaarrekening en tussentijdse rapportages), grondexploitatie, grondbeleid en vastgoed
- > Economie en toerisme, waaronder economische zaken, toerisme en bedrijventerreinen
- > Onderhoud openbare ruimte, inclusief accommodatiebeleid en –beheer, waaronder onderhoud wegen c.a., speelvoorzieningen, riolering en reiniging
- > Wijkgericht werken waaronder wijkgericht werken en Kleine Steden Beleid (KSB)
- > Regiovertegenwoordiging
- > Realisatie nieuw zwembad (1e portefeuillehouder in duo portefeuille met D66)
- > Woonwagens (2e portefeuillehouder in duo portefeuille met burgemeester)

Collin Stolwijk (D66)

- > Werk en Inkomen, waaronder inkomensvoorziening, sociale recherche, activering, integratieprojecten, minderheden en inburgering
- > Wonen, exclusief Woonwagens, waaronder omgevingsvergunningen, volkshuisvesting, stedelijke vernieuwing, stadsuitbreiding en ruimtelijke ontwikkeling.
- > Onderwijs, waaronder basisonderwijs, voortgezet onderwijs, volwasseneneducatie, kinderopvang en peuterspeelzalen
- > Bedrijfsvoering, waaronder personeel, automatisering en informatisering, huisvesting en inrichting Stads kantoor, Stadhuis en Triolocatie
- > Coördinatie communicatie en participatie waaronder bestuursstijl en stimuleren en faciliteren maatschappelijke initiatieven
- > Realisatie nieuw zwembad (2e portefeuillehouder in duo portefeuille met VVD)

Joost Reus (GroenLinks)

- > Wmo/AWBZ
- > Cultuur, waaronder streekarchief, kunst en cultuur, monumenten, archeologie en waterlinie
- > Verkeer en vervoer waaronder verkeersbeleid, parkeerbeleid en vervoersbeleid
- > Duurzame fysieke omgeving waaronder milieubeheer, natuur, groen, uiterwaarden en water
- > Internationale samenwerking
- > Minimabeleid en schuldhulpverlening

Fouad Sidali (PvdA)

- > Jeugd(zorg)
- > Coördinatie sociaal domein, waaronder integraliteit, toegang en functioneren sociale wijkteams
- > Algemeen welzijnsbeleid
- > Volksgezondheid (met uitzondering van Wmo)
- > Sport (excl. realisatie nieuw zwembad)

Gemeentesecretaris

De gemeentesecretaris is de eerste adviseur van het college van burgemeester & wethouders en van de burgemeester. Hij is eveneens voorzitter van het managementteam van de gemeente. Daarnaast is hij als algemeen directeur eindverantwoordelijk voor het functioneren van de gemeente als werkorganisatie. De heer Leo Vonk is gemeentesecretaris.

Raadsgriffier

De raadsgriffier ondersteunt en adviseert de gemeenteraad en is de schakel tussen de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie. Patrick Peters, Lars Wieringa en Ramon van Belzen vervulden in 2016 het ambt van raadsgriffier.

Kerngegevens

Oppervlakte gemeente Culemborg

De oppervlakte van de gemeente Culemborg is niet gewijzigd in 2015 en bestaat uit 3.123 ha.

Wegen en waterwegen (in m2)

Aantallen x 1.000

Omschrijving	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Wegen met asfaltverharding	463	499	499	499	503	503	503	486
Wegen met elementverharding (klinkers)	981	957	957	957	942	942	926	900
Overige (o.a. gravelverharding)	60	38	38	38	38	38	38	36

Lengte van waterwegen (in km)

Omschrijving	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Stadsgrachten	3	3	3	3	3	3	3	3
Overige watergangen stad	64	64	64	64	64	64	68	68
Overige watergangen buitengebied	48,5	48,5	48,5	48,5	48,5	48,5	40	40
Totaal	115,5	115,5	115,5	115,5	115,5	115,5	111	111

Oppervlakte openbaar groen (in ha.)

Omschrijving	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Stadsgroen	117	117	117	117	124	124	117	117
Landschapsgroen	59	59	59	59	54	54	47	47
Totaal	176	176	176	176	178	178	164	164

Bevolking gemeente Culemborg

De leeftijdsopbouw van de gemeente Culemborg ziet er per 1 januari 2017 als volgt uit:

Leeftijdsklasse	Man	Vrouw	Totaal
0 - 9	1.577	1.416	2.993
10 - 19	1.929	1.825	3.754
20 - 29	1.538	1.391	2.929
30 - 39	1.541	1.559	3.100
40 - 49	2.023	2.123	4.146
50 - 59	2.189	2.187	4.376
60 - 69	1.662	1.750	3.412
70 - 79	1.000	1.097	2.097
80 - 89	361	532	893
90 - 99	41	122	163
100 - 109	0	2	2
Totaal	13.861	14.004	27.865

Bevolkingsgroei

Leeftijdsklasse	Man	Vrouw	Totaal
Aantal inwoners per 1-1-2016	13.727	13.909	27.636
Geboren in Culemborg	20	15	35
Geboren buiten Culemborg	99	105	204
Gevestigd	749	715	1.464
Geïmmigreerd	114	57	171
Overleden in Culemborg	-69	-111	-180
Overleden buiten Culemborg	-31	-26	-57
Vertrokken	-572	-564	-1.136
Geëmigreerd	-176	-96	-272
Aantal inwoners per 1-1-2017	13.861	14.004	27.865
Verhuizingen binnen de gemeente	1.027	1.043	2.070

Bevolkingsomvang

Aantal inwoners per 1 januari	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Man	14.004	13.727	13.661	13.682	13.742	13.687	13.692
Vrouw	13.861	13.909	13.907	13.908	13.929	13.946	13.923
Totaal	27.865	27.636	27.568	27.590	27.671	27.633	27.615

Onderwijs, aantal leerlingen

Aantal leerlingen per 1 oktober	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Basisonderwijs	2.541	2.538	2.697	2.871	2.934	3.064	3.146
Voortgezet onderwijs Lek en Linge	2.798	2.742	2.603	2.536	2.501	2.503	2.367
Voortgezet onderwijs KWC	1.658	1.688	1.623	1.678	1.668	1.662	1.765

Voortgezet onderwijs Lek en Linge, aantal exclusief de vestiging Geldermalsen (1.279 leerlingen).

Personeel en formatie gemeente Culemborg

	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Bezetting fte's	147,7	175,6	185,80	192,90	216,08	217,67	218,49
Totaal aantal personeelsleden	180	209	232	239	270	272	273
Totaal verdeling man/vrouw	87/93	100/109	110/122	115/124	130/140	134/138	133/140

Personeelsverloop

	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Instroom	11	21	10	6	16	13	13	42	17
Uitstroom	51	40	17	37	18	14	6	16	26

Behalve de 36 medewerkers die naar BWB zijn gegaan, zijn 15 medewerkers vertrokken vanwege pensionering, eigen verzoek of beëindiging van een tijdelijke contract. Er zijn 11 nieuwe collega's verwelkomd, de meesten voor het team Uitvoering sociaal domein.

Programmaverantwoordingen

Programma Burger en Bestuur

Wat is het maatschappelijk effect van het programma?

Een sterker imago van de stad en nog meer vertrouwen tussen burger en bestuur door een goed functionerend gemeentebestuur en adequate dienstverlening voor de burgers. De gemeente is gericht op de samenleving en de burgers zijn meer betrokken bij de stad.

Opbouw programma

In het onderstaande treft u de beleidsproducten bij het programma Burger en Bestuur.

Beleidsproduct	Omschrijving	Portefeuillehouder
00101	Bestuurszaken, AB-regio, burgerbetrokkenheid en -initiatief	Burgemeester / Huub van Oorschot
00202	Bestuursondersteuning	Burgemeester
00305	Gemeentelijke dienstverlening	Burgemeester
51102	Internationale duurzame ontwikkeling	Joost Reus
62021	Wijkgericht werken	Huub van Oorschot
72401	Lijkbezorging	Huub van Oorschot

00101 Bestuurszaken, AB-regio, burgerbetrokkenheid en -initiatief

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Bewoners stimuleren en ondersteunen bij burger- en maatschappelijke initiatieven ter bevordering van de participatiesamenleving en de sociale leefbaarheid in wijk en stad	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Doorontwikkeling kader voor burgerparticipatie.	
Ondersteuning maatschappelijke initiatieven en burgerinitiatieven.	
Coördinatie budget Maatschappelijk Initiatieven.	
Specifiek	
Evaluatie pilot Budget Maatschappelijke Initiatieven.	
Operationaliseren digitaal platform.	
Verbeteren toegankelijkheid van informatie via o.a. een verbeterde website.	

Toelichting prestatie

Doorontwikkeling kader voor burgerparticipatie

Werken aan (kaders voor) participatie is een continu proces waarin werkende weg ervaring opdoen en door ontwikkelen centraal staat.

Operationaliseren digitaal platform

Er was een initiatief om digitaal platform 'mijn buurtje' te starten in Culemborg, maar initiatiefnemers en gemeente hebben geconcludeerd dat er op dit moment onvoldoende energie op dit initiatief zit, en daarmee te weinig noodzaak.

Verbeteren toegankelijkheid van informatie via o.a. een verbeterde website

Vertraging heeft te maken met ziekte en door dat gezamenlijk optrekken in verband met achterliggende techniek in dit traject meer tijd kost dan van te voren is voorzien.

00202 Bestuursondersteuning

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
De burger is goed geïnformeerd over wat de gemeente doet in zijn omgeving. Het bestuur is voor de burger goed te bereiken.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Reguliere publicatie en informatie van gemeentelijke werkzaamheden en vergunningen conform wettelijke voorschriften.	
Pers en crisiscommunicatie.	
Actieve communicatie via verschillende media.	
Een adequate bezwaar en klachtenmogelijkheid.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

00305 Gemeentelijke dienstverlening

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
De burger wordt efficiënt en effectief, het liefst in één keer goed, snel en vakkundig geholpen. De burger kan erop vertrouwen dat zijn gegevens correct en vertrouwelijk zijn.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Zorgen voor uniforme informatieverstrekking (multichanneling), volgens vastgestelde normen.	
Kwaliteitsborging BRP en Reisdocumenten/rijbewijzen.	
Specifiek	
Verder met digitalisering van zo veel mogelijk producten en diensten Project Operatie BRP binnengemeentelijke levering (BGL) persoonsinformatie.	

Toelichting prestatie**Verder met digitalisering van zo veel mogelijk producten en diensten Project Operatie BRP binnengemeentelijke levering (BGL) persoonsinformatie**

Digitalisering: Technisch lastig te realiseren om aanvragen geheel digitaal te laten verlopen. Verwacht wordt in 2017 wel een slag te maken. Project Operatie BRP is landelijk vertraagd.

51102 Internationale duurzame ontwikkeling

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Bewustwording over het belang van internationale duurzame ontwikkeling bij burgers van Culemborg vergroten.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Concrete initiatieven van Culemborgers ondersteunen die bijdragen aan duurzame ontwikkelingsdoelen en bijdragen aan het vergroten van de bewustwording hierover.	
Specifiek	
Oprichten van een onafhankelijk platform dat adviseert over projecten.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

62021 Wijkgericht werken

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Met de wijkgerichte aanpakmethode (schoon, heel, sociaal en veilig) en met bewoners en onze maatschappelijke partners, de fysieke en sociale leefbaarheid in de wijken/buurten behouden en waar nodig verbeteren.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Faciliteren, ondersteunen, stimuleren van bewoners initiatieven en participatie in eigen buurten.	
Afstemmen/coördineren van de inzet van maatschappelijke partners in de wijkteams zodat inzet op de wijkgerichte /integrale aanpak continueert.	
Ondersteunen Buurtpanels.	
Meten van de leefbaarheid (voorheen Lemon).	
Buurtbudgetten beschikbaar stellen en faciliteren.	
In samenwerking met maatschappelijke partners de aanpak jeugdgroepen uitvoeren.	
Specifiek	
Start uitvoering nieuw plan Wijkgericht werken 2016-2020.	
Uitvoeren maatregelen als gevolg van resultaten leefbaarheidsmeting.	
Verbinden Sociale Wijkteams (individuele zorg) met wijkteams Leefbaarheid (bewoners(groepen) gerelateerd aan de leefbaarheid in de wijken).	
Stimuleren en faciliteren bewonersgroepen (Nieuwstad Aan Zet en Samen Achter de Poort).	
Herziening rol Buurtpanels.	
Buurt Bestuurt een structurele inbedding geven (n.a.v. pilot najaar 2015).	

Toelichting prestatie**Start uitvoering nieuw plan Wijkgericht werken 2016-2020.**

Op verzoek van de gemeenteraad wordt ambitie verder uitgewerkt.

Uitvoeren maatregelen als gevolg van resultaten leefbaarheidsmeting.

De plannen worden in eerste half jaar 2017 uitgewerkt.

Buurt Bestuurt een structurele inbedding geven (n.a.v. pilot najaar 2015).

We zitten nog in de pilot fase.

72401 Lijkbezorging

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Er is voldoende mogelijkheid tot begraven.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Regulier beheer en onderhoud wordt voortgezet. Voor de komende 25 jaar zijn er voldoende begraafplaatsen beschikbaar.	
Verzorgen begrafenis indien de familie van overledenen hierin niet voorziet.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

Indicatoren:

Indicatoren	Jaarrek. 2014	Jaarrek. 2015	Jaarrek. 2016	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Meetinstrument
00305	Gemeentelijke dienstverlening						
Aantal digitaal gemaakte afspraken	4.112	7.511	8.822	12.000	-	-	Klantgeleidingssysteem
Wachttijden < 5 minuten	87,5%	87,6%	97%	95,0%	-	-	Klantgeleidingssysteem
Wachttijden afhaalbalie (inloop) < 15 min.	70%	80%	98%	80%	-	-	Klantgeleidingssysteem
Aantal telefonische oproepen	42.000	41.896	33.020	43.000	-	-	Telefoniesysteem
Telefonische wachttijd < 60 seconden	80,2%; 30 seconde	82,0%; 30 seconde	93,5%	80,0%	-	-	Telefoniesysteem
Aantal geleverde documenten/diensten	14.750	19.783	23.856	13.000	-	-	Klantgeleidingssysteem / zaaksysteem / overige meldingen
Kwaliteitsnorm BRP	-	-	Voldoen aan normen BRP en BIG	Voldoen aan normen BRP en BIG	Voldoen aan normen BRP en BIG	Voldoen aan normen BRP en BIG	Kwaliteitsmonitor BRP aan van MinBZK/RvIG
Kwaliteit reisdocumentenprocessen	-	-	Voldoen aan normen PUN en BIG	Voldoen aan normen PUN en BIG	Voldoen aan normen PUN en BIG	Voldoen aan normen PUN en BIG	Kwaliteitsmonitor Reisdocumenten van MinBZK/RvIG
Aantal digitale aanvragen waarvan: Diensten/aangiften	1.100 alle aanvragen	1.590 alle aanvragen	2.205	1.700	-	-	Website / zaaksysteem
Aantal digitale aanvragen waarvan: Meldingen openbare ruimte	1.100 alle aanvragen	1.590 alle aanvragen	2.853	2.800	-	-	Website / zaaksysteem

Aantal bezoekers waarvan: Documenten/aangiften	19.587, alle bezoekers	20.969	21.346	20.500	-	-	Klantgeleidingssysteem
Aantal bezoekers waarvan: Overig bezoek	19.587, alle bezoekers	1.699		1.500	-	-	Klantgeleidingssysteem
51102	Internationale duurzame ontwikkeling						
Aantal projecten	-	-	5-8	10	5-8		Aantal organisaties dat van de bijdrageregeling gebruik maakt.

Toelichting indicator

Aantal digitaal gemaakte afspraken

Aantal loopt langzaam maar zeker op, maar minder snel dan gehoopt. Ondanks "reclame" in krant en op de site.

Aantal geleverde documenten/diensten

Betreft zowel aanvragen aan de balie als via internet.

Aantal bezoekers waarvan: Overig bezoek

Wordt niet meer geregistreerd (Is niet meer noodzakelijk, bij ontruiming wordt gebruik gemaakt van andere middelen).

Aantal projecten

Indicatoren gaan niet verder dan tot en met 2018, want dan is de looptijd van de regeling voorbij. In 2016 zijn 4 projecten gehonoreerd, want de regeling is gestart op 1 juli en is dus een half jaar effectief in werking geweest.

Wettelijk en/of beleidskader vastgelegd in:

- > [Gemeentewet](#)
- > [Algemene wet Bestuursrecht](#)
- > Gemeentelijk beleid dienstverlening (Dienstverleningsconcept), incl. regionale afspraken).
- > [Gemeentelijk kwaliteitshandvest](#)
- > Wet- en regelgeving op het gebied van burgerlijke stand (BW), BRP, Reisdocumenten, rijbewijzen, Kieswet, Wmo, minima
- > [BRP: Basisregistratie Personen](#)
- > [BIG: Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten](#)
- > [PUN: Paspoortuitvoeringsregeling Nederland.](#)
- > [Concept Antwoord](#)
- > WEU
- > [Wet op de lijkbezorging](#)
- > [Kader Burgerparticipatie i.o.](#)
- > Nieuw plan Wijkgericht werken 2016-2020 i.o.
- > Nieuw Convenant wijkgericht werken in Culemborg, i.o.
- > [Handleiding Buurtpanels Culemborg, januari 2012](#)
- > [Spelregels Initiatievenloket 2015](#)

Betrokken partners:

- > Ketenpartners, zoals Belastingdienst, IND, UWV.
- > Regionale samenwerkingsverbanden
- > Beheersstichting Begraafplaatsen Culemborg
- > Initiatiefrijke bewoners(groepen), waaronder SAP, NAZ, BEL
- > Buurtpanels
- > Lokale organisaties
- > St. Co-Creatie
- > ELKWelzijn
- > KleurrijkWonen
- > Politie
- > Scholen
- > Bedrijven
- > Interventieteam

Financiële baten en lasten:*Bedragen x € 1.000*

Beleids-product	Omschrijving	Lasten	Baten
00101	Bestuurszaken, AB-regio, burgerbetrokkenheid en -initiatief	2.349	0
00202	Bestuursondersteuning	1.521	1
00305	Gemeentelijke dienstverlening	1.436	529
51102	Internationale duurzame ontwikkeling	27	9
62021	Wijkgericht werken	512	193
72401	Lijkbezorging	69	0

Programma Cultuur

Wat is het maatschappelijk effect van het programma?

Met een bloeiend cultureel klimaat is Culemborg een prettige stad om in de te wonen en een aantrekkelijke stad voor bezoekers. Inwoners van Culemborg krijgen in de leeftijd van het basisonderwijs een uitgebreid aanbod cultuur onder schooltijd en kunnen na schooltijd hun talenten verder ontwikkelen. Daarnaast heeft Culemborg een levendig culturele klimaat met een rijk verenigingsleven en een uitgebreid evenementenaanbod.

Opbouw programma

In het onderstaande treft u de beleidsproducten bij het programma Cultuur.

Beleidsproduct	Omschrijving	Portefeuillehouder
54001	Kunst en Cultuur	Joost Reus
54111	Cultuurhistorie	Joost Reus
54121	Streekarchief	Joost Reus

54001 Kunst en cultuur

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?

Inwoners van jongs af aan kennis laten maken met kunst en cultuur en hen stimuleren hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Ruimte bieden aan culturele initiatiefnemers.

Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

Regulier	
Cultuureducatie is integraal onderdeel van het programma Brede School Culemborg en vormt een doorgaande leerlijn voor verschillende groepen.	
Specifiek	
De BSC wordt verder ontwikkeld in de richting van een Talentacademie op de scholen in de aandachtswijken.	
In regionaal verband wordt cultuur ingezet om Wmo-doelstellingen te bereiken.	
Het muziekonderwijs project Music4kids wordt uitgebreid met een pilotproject voor een schoolorkest.	
Entameren discussie met raad en culturele veld over toevoeging andere cultuurbudgetten (amateurkunst en bestaande evenementen) aan Cultuurfonds; monitoren ontwikkeling Cultuurfonds.	
Er wordt een plan voorbereid over een inhoudelijk evenementenbeleid.	

Toelichting prestatie

In regionaal verband wordt cultuur ingezet om Wmo-doelstellingen te bereiken.

Tijdens de uitvoering van het project zijn knelpunten ontstaan in de samenwerking tussen de netwerkpartners. In regionaal overleg is besloten het project tijdelijk stop te zetten en een nieuwe opzet uit te werken.

Entameren discussie met raad en culturele veld over toevoeging andere cultuurbudgetten (amateurkunst en bestaande evenementen) aan Cultuurfonds; monitoren ontwikkeling Cultuurfonds.

Subsidiëring amateurkunst is overgeheveld naar Cultuurfonds, discussie over (inhoudelijk) evenementenbeleid moet nog opgestart.

Er wordt een plan voorbereid over een inhoudelijk evenementenbeleid.

Wordt tegelijkertijd met het actieplan binnenstad opgepakt.

54121 Streekarchief

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Een adequate en efficiënte ontsluiting van de archieven voor de inwoners van Culemborg.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Zie beleidsplan 2015-2018.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

54111 Cultuurhistorie

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Alle kinderen in Culemborg nemen kennis van het culturele erfgoed van de stad. Inwoners en bezoekers laten genieten van de rijke cultuurhistorie van de stad.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Het versterken van de betekenis en rol van cultuurhistorie bij de invulling en vormgeving van ruimtelijke ontwikkelingen en het belang hiervan bij het versterken van de economische ontwikkelingen van de stad.	
Erfgoededucatie is opgenomen in het reguliere curriculum van de BSC.	
Specifiek	
Het opstellen en vaststellen van een paraplubestemmingsplan om de geactualiseerde archeologische kaarten en beleidsnormen te verankeren in alle bestaande bestemmingplannen.	

Toelichting prestatie

Het opstellen en vaststellen van een paraplubestemmingsplan om de geactualiseerde archeologische kaarten en beleidsnormen te verankeren in alle bestaande bestemmingplannen.
 actualisering kaartmateriaal wordt verbreed tot evaluatie alle beleidsinstrumenten, dit ook met het oog op Omgevingswet.

Indicatoren:

Indicatoren	Jaarrek. 2014	Jaarrek. 2015	Jaarrek. 2016	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Meetinstrument
54001	Kunst en cultuur						
Aantal jeugdleden bibliotheek	4.522	4.483	4.392	4.975	4.950	4.925	Ledenadministratie
Aantal aanvragen Jeugd Cultuur Fonds	13	20	22	22	15	15	Administratie JCF
Aantal deelnemers (na-schools) Brede School Culemborg uit aandachtswijken	220	148	272	300	300	300	Administratie Brede School Culemborg
Totaal aantal deelnemers Brede School Culemborg binnenschools	-	2.172	1.732	1.980	1.960	1.940	Administratie Brede School Culemborg
Totaal aantal deelnemers Brede School Culemborg naschools	1.017	1.082	1.227	1.990	1.180	1.170	Administratie Brede School Culemborg
Aantal deelnemers Cultuurfonds	-	20	20	15	25	30	Administratie Cultuurfonds

Toelichting indicator**Aantal jeugdleden bibliotheek**

Demografisch gezien neemt het aantal kinderen af.

Aantal deelnemers (na-schools) Brede School Culemborg uit aandachtswijken

In totaal waren er 405 inschrijvingen.

Totaal aantal deelnemers Brede School Culemborg naschools

In totaal waren er 1.890 inschrijvingen. Veel kinderen hebben dus aan meerdere lessen mee gedaan.

Wettelijk en/of beleidskader vastgelegd in:

- > Actualisering cultuurnota 2009
- > [Cultuurvisie \(2014\)](#)
- > [Archiefwet 1995](#)
- > [Archiefverordening](#)
- > [Gemeenschappelijke regeling RAR](#)
- > [Beleidsnota cultuurhistorie](#)
- > [Beleidsnota archeologie](#)
- > [Ontwikkelingsprogramma Nieuwe Hollandse Waterlinie \(NHW\) Culemborg](#)

Betrokken partners:

- > Openbare Bibliotheek Rivierenland
- > Museum Elisabeth Weeshuis
- > Amateurkunst Verenigingen
- > Initiatiefnemers uit de stad
- > Netwerk Brede School Culemborg
- > Cultuur Fonds Culemborg
- > Kunst Educatie Culemborg (KEC)
- > Brede School Culemborg
- > Regionaal Archief Rivierenland
- > Projectontwikkelaars
- > Stichting Kasteeltuin Culemborg
- > Stichting Open Monumentendag
- > Netwerk Brede School Culemborg
- > Monumentencommissie
- > Leerhuis Culemborg

Financiële baten en lasten:*Bedragen x € 1.000*

Beleids-product	Omschrijving	Lasten	Baten
54001	Kunst en Cultuur	1.073	23
54111	Cultuurhistorie	938	29
54121	Streekarchief	255	0

Programma Duurzame fysieke Omgeving

Wat is het maatschappelijk effect van het programma?

Een groene stad met voldoende recreatiemogelijkheden en een duurzame leefomgeving.

Opbouw programma

In het onderstaande treft u de beleidsproducten bij het programma Duurzame fysieke Omgeving.

Beleidsproduct	Omschrijving	Portefeuillehouder
24001	Water	Joost Reus / Huub van Oorschot
55001	Natuur en landschap	Joost Reus / Huub van Oorschot
56021	Groen	Joost Reus / Huub van Oorschot
72301	Milieubeheer	Joost Reus

24001 Water

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?

Het stedelijk watersysteem is gezond en veerkrachtig (de waterkwaliteit is voldoende en de wateroverlast kan worden opgevangen). Culemborg voldoende beschermen tegen hoogwater in de rivieren.

Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

Regulier	
Regulier onderhoud van watergangen.	
Baggeren in het buitengebied.	
Inzet van de slotenbeheerkaart.	
Specifiek	
Waterplan projecten 2014-2018 (in 2016 wordt gewerkt aan 6 projecten).	

Toelichting prestatie

Baggeren in het buitengebied.

In verband met de overdracht stedelijk water wordt het baggerwerk wat vooruitgeschoven.

Waterplan projecten 2014-2018 (in 2016 wordt gewerkt aan 6 projecten).

Het betreft 6 projecten. Gereed: watersysteem Culemborg West, Deels gereed: Westrand, communicatie Waterplan. Vertraagd: Waterberging Beesdse weg, Stationsgebied Oost.

55001 Natuur en landschap**Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?**

Het behouden en versterken van de ruimtelijke, landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteit in het buitengebied.

Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

Regulier	
Landschappelijke/ cultuurhistorische kwaliteit inbrengen in ontwikkelingen in het buitengebied.	
Ontwikkeling natuur en landschap via koppeling aan andere projecten.	
Specifiek	
Realisatie klompenpad westzijde Culemborg.	
Uitvoering van projecten uit het projecten-plan Nieuwe Hollandse Waterlinie 2015-2019: Herstel inundatiekanalen, Groen-blauwe stadsrand, Natuurcompensatie, Bestuursovereenkomst, Planologische borging NHW.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

56021 Groen**Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?**

Zorgen voor een kwalitatief sterk groen netwerk in de stad als basis voor een goede leefomgeving. Het gemeentelijk groen op een voldoende niveau onderhouden.

Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

Regulier	
Adviseren m.b.t. groen in ruimtelijke ontwikkelingen en projecten.	
Dagelijks onderhoud van het gemeentelijk groen.	
Uitvoeren onderhoud bomen naar aanleiding van VTA.	
Inzetten van de bermbeheerkaart.	
Specifiek	
Uitwerking van de, in 2015 gestarte, actualisatie van het Groenstructuurplan.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

72301 Milieubeheer**Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?**

Ontwikkeling van een duurzame, goede en gezonde fysieke kwaliteit van de leefomgeving. We bevorderen milieubewust gedrag van inwoners door NME in te zetten als verbindend instrument tussen beleidsdoelstellingen en maatschappelijke initiatieven. Ontwikkeling van een duurzame, goede en gezonde fysieke kwaliteit van de leefomgeving. We bevorderen milieubewust gedrag van inwoners door NME in te zetten als verbindend instrument tussen beleidsdoelstellingen en maatschappelijke initiatieven.

Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

Regulier	
Advisering milieuonderwerpen in bestemmingsplannen.	
Uitwerken thematische beleidsonderwerpen duurzaamheid.	
Uitvoeren van (regionale) projecten gericht op energiebesparing en opwekking van duurzame energie.	
Uitvoeren NME-beleid.	
Specifiek	
Uitvoeringsagenda duurzaamheid.	
Windvisie gemeente Culemborg.	

Toelichting prestatie**Uitwerken thematische beleidsonderwerpen duurzaamheid.**

In 2016 zijn geen thematische beleidsonderwerpen op het gebied van duurzaamheid uitgewerkt. De aandacht is vooral gericht geweest op de uitvoeringsagenda Duurzaamheid en de Windvisie (zie bij overige prestaties).

Windvisie gemeente Culemborg.

Het vaststellen van de windvisie Culemborg was gepland voor eind 2016. Voor het afronden van de windvisie is meer tijd nodig dan oorspronkelijk gepland. Beoogd wordt de windvisie medio 2017 af te ronden.

Indicatoren:

Indicatoren	Jaarrek. 2014	Jaarrek. 2015	Jaarrek. 2016	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Meetinstrument
56021	Groen						
Beeldkwaliteit beplanting onkruid	-	B	-	-	-	-	Schouw beeldkwaliteit 1x per 3 jaar
Beeldkwaliteit beplanting open plekken	-	B	-	-	-	-	Schouw beeldkwaliteit 1x per 3 jaar
Beeldkwaliteit bomen, vitaliteit en ziekte	-	A	-	-	-	-	Schouw beeldkwaliteit 1x per 3 jaar

72301		Milieubeheer					
Aantal mensen bereikt met NME-activiteiten	NME educatie: 9.000 NME algemeen publiek: 85.000	NME educatie: 7.000 NME algemeen publiek: 90.000	10.500	10.000	-	-	Aantal mensen bereikt met NME-activiteiten
Aantal projecten gericht op duurzaamheid	-	5	5	5	5	5	Aantal uitgevoerde projecten.
Aantal regionale projecten gericht op energiebesparing en opwekking duurzame energie	-	3	3	3	3	3	Aantal uitgevoerde regionale projecten.
24001		Water					
Aanleg natuurvriendelijke oevers (in m)	0	300	500 m gerealiseerd	600	-	-	Aanleg
Watergangen beeldkwaliteit drijfvuil	-	A	-	-	-	-	Schouw beeldkwaliteit 1x per 3 jaar
Watergangen beeldkwaliteit afkalven oevers	-	A	-	-	-	-	Schouw beeldkwaliteit 1x per 3 jaar

Toelichting indicator

Aanleg natuurvriendelijke oevers (in m)

In buitengebied is 500 m gerealiseerd. In stedelijk gebied moest de uitvoering wachten op het project Watersysteem Culemborg dat technische randvoorwaarden geeft aan de uitvoering.

Watergangen beeldkwaliteit drijfvuil

Meting beeldkwaliteit om het jaar, in 2016 niet uitgevoerd.

Watergangen beeldkwaliteit afkalven oevers

Meting beeldkwaliteit in 2016 niet uitgevoerd.

Beeldkwaliteit beplanting onkruid

In 2016 heeft geen monitoring van de beeldkwaliteit plaatsgevonden.

Beeldkwaliteit beplanting open plekken

In 2016 heeft geen monitoring van de beeldkwaliteit plaatsgevonden.

Beeldkwaliteit bomen, vitaliteit en ziekte

Beeldkwaliteit in 2016 niet gemeten.

Aantal mensen bereikt met NME-activiteiten

10.500 deelnemers NME activiteiten De Heuvel+ leerlingen bereikt met Bredeschoolprogrammering/ leskisten/ struinlessen.

Wettelijk en/of beleidskader vastgelegd in:

- > [Waterplan 2004-2014](#)
- > [Gemeentelijk RioleringsPlan](#)
- > [Baggerplan](#)
- > [Dijkverbeteringsplan Dijkverbetering Hagestein-Opheusden](#)
- > [Dijkverbeteringsplan Diefdijk](#)
- > Provinciaal natuur- en landschapsbeleid
- > [Landschapsontwikkelingsplan](#)
- > [Nationaal Project Nieuwe Hollandse Waterlinie](#)
- > [Cultuurhistorische waardenkaart](#)
- > [Programmaplan Diefdijk Loevestein](#)
- > Bestuurlijke overeenkomst en subsidieafspraken met Rijk en Provincie over Parijsch Zuid
- > [Ambitiedocument Nieuwe Hollandse Waterlinie 2015-2019](#)
- > [Gedragscode Flora en Fauna, slotenbeheerkaart en bermbeheerkaart](#)
- > [Beheerplannen Plantage en Zump](#)
- > [Visual Tree Assessment \(VTA\)](#)
- > Strategische Groenvisie Culemborg 2017 (nog in ontwikkeling)
- > [Meerjarenplan onderhoud speeltoestellen](#)
- > [Attractiebesluit](#)
- > [Wet milieubeheer \(normen / grenswaarden voor onder meer geluid, luchtkwaliteit en externe veiligheid\)](#)
- > Via bestemmingsplannen een goede en gezonde leefomgevings-kwaliteit waarborgen
- > Door uitvoering van projecten uit milieu-beleidsplan en door uitvoering te geven aan NME-projecten, werken aan duurzame ontwikkeling en milieubewust Culemborg
- > [Hondenpoepplan](#)

Betrokken partners:

- > Waterschap Rivierenland
- > Rijkswaterstaat
- > Provincie Gelderland
- > NVWC
- > Bijenvereniging
- > Visclub ECHV
- > KleurrijkWonen
- > Bewoners
- > Stichting Landschapsbeheer Gelderland
- > Staatsbosbeheer
- > Omliggende gemeenten
- > Bewoners(initiatieven), bedrijven, maatschappelijke organisaties, (Brede) scholen PO en VO, Kinderopvang
- > NME Rivierenland, Regionale NME-centra
- > AVRI, WSRL, RWS

Financiële baten en lasten:

Bedragen x € 1.000

Beleids-product	Omschrijving	Lasten	Baten
24001	Water	631	26
55001	Natuur en landschap	7	0
56021	Groen	2.259	114
72301	Milieubeheer	561	6

Programma Economische structuur

Wat is het maatschappelijk effect van het programma?

Een goed vestigings- en ondernemersklimaat in een aantrekkelijke woonomgeving voor ondernemers, inwoners en toeristen.

Opbouw programma

In het onderstaande treft u de beleidsproducten bij het programma Economische structuur.

Beleidsproduct	Omschrijving	Portefeuillehouder
31001	Economische zaken	Huub van Oorschot
56001	Toerisme	Huub van Oorschot

31001 Economische zaken

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?

Werkgelegenheid vergroten. Samenwerking tussen ondernemers en visievorming bevorderen. Een sterke regionale logistieke infrastructuur. Faciliteren van een bruisende binnenstad. Beperken leegstand op Pavijen en in binnenstad.

Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

Regulier	
Uitgifte bedrijfsground Pavijen V.	
Faciliteren ondernemers.	
Onderhouden ondernemerscontacten.	
Specifiek	
Uitvoering projectplan binnenstad.	
Visie ondernemers faciliteren.	
Actualiseren horeca- en detailhandelsbeleid.	
Voortzetten Ondernemersfonds.	
Voortzetten Keurmerk Veilig ondernemen Pavijen.	
Opstellen nieuw regionaal meerjarenprogramma.	

Toelichting prestatie**Uitgifte bedrijfsgrond Pavijen V.**

Geen kavels uitgegeven.

56001 Toerisme**Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?**

Het streefbeeld is dat mensen bij Culemborg de ervaring van een aantrekkelijke stad hebben. Dat is het geval als de binnenstad gezellig en levendig is. Voor het buitengebied is het doel beleefbaarheid van de fraaie omgeving.

Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

Regulier	
Inzetten op citymarketing en stadspromotie. De dynamiek die daarvoor nodig is wordt bereikt met: Benutten van de identiteit, Beleving van de binnenstad versterken, Fysieke maatregelen, Behoud vitaliteit, Stadspromotie, Benutten kansen buitengebied.	
Specifiek	
Vaststellen actieplan binnenstad.	
Nader uitwerken actieplan binnenstad.	
Projecten uit regionaal Meerjarenperspectief	
Opening Fort Everdingen.	
Start regionaal wandelnetwerk.	
Nieuwe organisatie samenwerking city-marketing en stadspromotie Culemborg.	

Toelichting prestatie**Opening Fort Everdingen.**

Vertraging veroorzaakt door vertraging dijkverbetering van Waterschap. Informele opening is al wel gerealiseerd. Proeflokaal en brouwerij zijn gereed. Zorgfuncties (22 fte) zijn gestart.

Nieuwe organisatie samenwerking city-marketing en stadspromotie Culemborg.

Het was noodzakelijk dat eerst de citymanager een start zou maken.

Indicatoren:

Indicatoren	Jaarrek. 2014	Jaarrek. 2015	Jaarrek. 2016	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Meetinstrument
31001	Economische zaken						
Aantal werkzame personen	12.480	12.750	13.110	12.630	12.780	12.935	PWE en PEV provincie Gelderland
Bedrijfsgrond Pavijen V	0,25	0		1,0	0,75	0,75	Verkoop in ha.

Toelichting indicator**Aantal werkzame personen**

groei 2015-2016: 3,0 %. Prognose voor 2017-2019 : 0,9%.

Bedrijfsgrond Pavijen V

Geen kavels verkocht (wegens geringe belangstelling in eerste helft 2016).

Wettelijk en/of beleidskader vastgelegd in:

- > [Uitvoering SEV Rivierenland 2009-2020](#)
- > [Marktverordening](#)
- > [Programma Welvarend 2011-2014](#)
- > [Raadsbesluit evaluatie ondernemersfonds \(2015\)](#)
- > Herijking Regionaal Programma bedrijventerreinen Rivierenland 2016
- > [Detailhandelsbeleid 2010](#)
- > [APV](#)
- > [Horecabeleid](#)
- > [Evenementenbeleid](#)
- > [Meerjarenprogramma toerisme en recreatie Culemborg 2016-2019](#)
- > [Meerjarenplan Speerpunten Regio Rivierenland 2016-2019](#)
- > [Meerjarenperspectief Toerisme & recreatie Rivierenland 2016-2019](#)
- > [Kadernota Ruimte voor meer toerisme \(2007\)](#)

Betrokken partners:

- > [Stichting Ondernemersfonds Culemborg](#)
- > [Provincie Gelderland](#)
- > [Oost NV](#)
- > [Regio Rivierenland](#)
- > Diverse organisaties i.h.k.v. meerjaren-programma regio
- > [Stichting Pavijen](#)
- > [Platform Recreatie en Toerisme \(PRET\)](#)
- > [Regionaal Bureau voor Toerisme \(RBT\)](#)
- > [Uiterwaarde](#)
- > [VOC](#)
- > [KCB](#)
- > Kerngroep binnenstad
- > Citymanager

Financiële baten en lasten:

Beleids-product	Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
		Lasten	Baten
31001	Economische zaken	421	24
56001	Toerisme	102	0

Programma Educatie

Wat is het maatschappelijk effect van het programma?

Kinderen, jongeren en alle andere Culemborgers ontwikkelen zich naar hun talenten.

Opbouw programma

In het onderstaande treft u de beleidsproducten bij het programma Educatie.

Beleidsproduct	Omschrijving	Portefeuillehouder
42001	Basisonderwijs	Collin Stolwijk
44001	Voortgezet onderwijs	Collin Stolwijk
48001	Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen	Collin Stolwijk

42001 Basisonderwijs

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?

Adequate huisvesting voor het basisonderwijs. Vergroten mogelijkheden van talentontwikkeling voor leerlingen.

Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

Regulier	
Monitoren in 2015 opgestelde gezamenlijke leerlingenprognose.	
Uitvoering wettelijke taken inzake onderwijshuisvesting.	
Specifiek	
Start realisatie 1e fase gezamenlijk plan om huisvestingscapaciteit PO af te bouwen n.a.v. krimp leerlingaantal.	
Ingebruikname nieuwbouw BSCO en buitengebruikstelling oudbouw Kaardebol en Kon Willem Alexanderschool.	
Het brede school concept wordt verdiept en uitgewerkt.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

44001 Voortgezet onderwijs

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Adequate huisvesting voor het basisonderwijs. Vergroten mogelijkheden van talentontwikkeling voor leerlingen.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Monitoren in 2015 opgestelde gezamenlijke leerlingenprognose.	
Uitvoering wettelijke taken inzake onderwijs-huisvesting.	
Specifiek	
Brede School concept wordt in vo ook betrokken op sociaal domein.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

48001 Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Afname van risicofactoren en het versterken van beschermende factoren voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Verdere ontwikkeling brede school.	
Specifiek	
Nieuwe beleidsperiode VVE en LEA.	
Versterken relatie zorg-onderwijs (incl. passend onderwijs).	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

Indicatoren:

Indicatoren	Jaarrek. 2014	Jaarrek. 2015	Jaarrek. 2016	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Meetinstrument
42001	Basisonderwijs						
Aantal locaties	14	14	12	12	-	-	
44001	Voortgezet onderwijs						
Aantal locaties	6	6	6	6	-	-	

Toelichting indicator**Aantal locaties**

Betreft Primair Onderwijs.

Aantal locaties

Betreft Voortgezet Onderwijs.

Wettelijk en/of beleidskader vastgelegd in:

- > [Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs](#)
- > Overeenkomst gemeente en schoolbesturen inzake uitvoering programma Brede School
- > [Beleidsplan Wmo / Jeugd 2015-2016](#)
- > [Wet passend onderwijs](#)
- > Landelijk beleidskader VVE
- > Landelijke beleidskader harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk
- > Het beleidskader Volwasseneneducatie wordt in regionaal verband vastgelegd in het Programma Educatie 2016 dat wordt voorbereid door ROC Rivor

Betrokken partners:

- > Kinderopvanginstellingen (incl. voormalig peuterspeelzaalwerk)
- > Besturen en scholen primair onderwijs
- > Besturen en scholen voortgezet onderwijs
- > Samenwerkings-verbanden Primair onderwijs en voortgezet onderwijs
- > Sociaal Wijkteam
- > GGD Gelderland Zuid
- > Openbare Bibliotheek Rivierenland
- > ROC Rivor
- > ELKWelzijn
- > Doenerij
- > Stichting Lezen en Schrijven
- > Werkzaak Rivierenland

Financiële baten en lasten:

Bedragen x € 1.000

Beleids-product	Omschrijving	Lasten	Baten
42001	Basisonderwijs	3.037	259
44001	Voortgezet onderwijs	2.503	0
48001	Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen	2.298	880

Programma Onderhoud en beheer

Wat is het maatschappelijk effect van het programma?

Met een schone, hele en veilige openbare ruimte samen met bewoners de leefbaarheid behouden en zonodig verbeteren.

Opbouw programma

In het onderstaande treft u de beleidsproducten bij het programma Onderhoud en beheer.

Beleidsproduct	Omschrijving	Portefeuillehouder
21001	Wegen	Huub van Oorschoot
58002	Speelvoorzieningen	Huub van Oorschoot
72101	Reiniging	Huub van Oorschoot
72201	Riolering	Huub van Oorschoot
82301	Accommodatiebeleid	Huub van Oorschoot
83001	Vastgoed	Huub van Oorschoot

21001 Wegen

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?

De veiligheid van wegen, openbare verlichting en civieltechnische kunstwerken in stand houden.

Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

Regulier	
Onderhoud van de wegen.	
Onderhoud van de openbare verlichting.	
Onderhoud civieltechnische kunstwerken.	
Onderhoud overige kunstwerken (trappen, keerwanden e.d.).	
Bijhouden beheersystemen.	
Uitvoering van de jaarschijven 2016.	

Toelichting prestatie

Uitvoering van de jaarschijven 2016

Jaarschijf wegen vertraagd door het werk dijkverzwaring. Jaarschijf civieltechnische technische kunstwerken vertraagd door de hoeveelheid werk groter bleek dan vooraf was voorzien.

58002 Speelvoorzieningen

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Het zoveel mogelijk behouden van een aantrekkelijke, duurzame en veilige speelruimte waarin kinderen en jongeren zich voldoende kunnen bewegen en hun sociale en motorische ontwikkeling wordt gestimuleerd.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Zorgen voor veilige speeltoestellen die voldoen aan het Attractiebesluit.	
Specifiek	
Vervangingen jaarschijf 2016.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

72101 Reiniging

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Een schone stad behouden, binnen de beschikbare middelen en met hulp van de bewoners.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Schoonhouden van de openbare ruimte.	
Bestrijden van onkruid op verharding.	
Beperken hondenpoep op verharding en in groen.	
Specifiek	
Diverse zwerfafvalprojecten in het kader van de Nedvang zwerfafvalsubsidie.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

72201 Riolering

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Zorgen voor een functionele riolering en een doelmatige inzameling van hemelwater en het beperken van structurele grondwateroverlast.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Reinigen en inspecteren van het riool.	

Zorgen voor goed werkende gemalen.	
Bijhouden rioolbeheersysteem.	
Schoonhouden kolken.	
Specifiek	
Jaarschijf 2016.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

82301 Accommodatiebeleid

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Faciliteren huisvesting voor maatschappelijke doeleinden waar burgers elkaar kunnen ontmoeten, sporten en leren.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Optimaliseren exploitaties en bezettingsgraad.	
Specifiek	
Uitvoering geven aan uitgangspunten Kadernotitie waarbij gebruik en gebruiksbeheer wordt gestuurd door beleidsafdelingen.	
Herijken Accommodatiebeleid op beleidsdoelstellingen gemeente.	
Geldstromen transparant maken door tegengaan indirecte subsidiestromen.	
Onderzoek naar nut-, noodzaak en wenselijke omvang welzijnsaccommodaties.	
Oplossen knelpunten, waaronder Trefpunt/Treffen en Patasiwa Patalima.	

Toelichting prestatie**Onderzoek naar nut-, noodzaak en wenselijke omvang welzijnsaccommodaties.**

Onderdeel van actualiseren accommodatiebeleid. Dit start in 2017.

Oplossen knelpunten, waaronder Trefpunt/Treffen en Patasiwa Patalima.

Trefpunt op schema (MFR Achter de Poort). Treffer onderwerp van gesprek. Patasiwa Patalima blijkt een moeizaam traject.

83001 Vastgoed**Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?**

Beheer en Faciliteren van vastgoed voor maatschappelijke doeleinden (waar burgers elkaar kunnen ontmoeten, sporten en leren). Het maatschappelijk vastgoed duurzaam in stand houden voor het beoogde gebruik en een bijdrage leveren aan het maatschappelijk rendement.

Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

Regulier	
Optimaliseren exploitaties en bezettingsgraad door middel van strategisch vastgoedbeheer.	
Duurzaam beheer en kostenbeheersing.	
Specifiek	
Realiseren taakstelling bezuinigingen.	
Eigendomsbeheer afstemmen op accommodatiebeleid, waarbij gebruik en gebruiksbeheer wordt gestuurd door beleidsafdelingen.	
Operationaliseren gemeentelijk Accommodatiebedrijf.	
Professionalisering vastgoedmanagement.	
Realisatie Brede School Culemborg Oost (2016 gereed).	
Nader onderzoek naar uitwerking mogelijkheden tot samenwerking in regionaal verband en uitvoeren bussinesscase.	

Toelichting prestatie**Realiseren taakstelling bezuinigingen.**

In afwachting van besluitvorming gemeenteraad. Besluitvorming in relatie tot alternatieve taakstelling vastgoed verplaatst naar de perspectiefnota 2018 (raad juni 2017).

Professionalisering vastgoedmanagement.

Zoals ook in het raadsvoorstel Vastgoed wordt voorgesteld, zal de komende tijd worden ingezet op een verdere professionalisering van het vastgoed en het vastgoed-team. Voor de zomer ontvangt de raad hiervoor een informatienotitie.

Nader onderzoek naar uitwerking mogelijkheden tot samenwerking in regionaal verband en uitvoeren bussinesscase.

Regiopartners volgen ieder een eigen koers en/of wachten op besluitvorming in Culemborg.

Indicatoren:

Indicatoren	Jaarrek. 2014	Jaarrek. 2015	Jaarrek. 2016	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Meetinstrument
72101	Reiniging						
Beeldkwaliteit grof zwerfafval op verharding	-	A		-	-	-	-Schouw beeldkwaliteit 1x per 3 jaar.
Beeldkwaliteit onkruid op verharding	-	B		B	-	-	-Jaarlijks monitoring en bestek op beeldkwaliteit.
Beeldkwaliteit uitwerpselen op verharding	-	A+		-	-	-	-Schouw beeldkwaliteit 1x per 3 jaar.
58002	Speelvoorzieningen						
Beeldkwaliteit graffiti	-	A		-	-	-	-Schouw beeldkwaliteit 1x per 3 jaar.
Beeldkwaliteit besmeuring/aanslag	-	A		-	-	-	-Schouw beeldkwaliteit 1x per 3 jaar.
21001	Wegen						
Percentage voldoende	88%	84%	84%	87%	-	85%	Wegenschouw om het jaar.
Percentage onvoldoende	10%	11%	11%	11%	-	-	Wegenschouw om het jaar.

Toelichting indicator**Percentage voldoende**

Percentage voldoende is lager dan begroot. Oorzaak is dat het areaal is toegenomen en de beschikbare middelen minder zijn geworden. Ook kan er minder worden meegelift op o.a. rioleringsprojecten.

Beeldkwaliteit graffiti

In heeft 2016 geen monitoring van de beeldkwaliteit plaatsgevonden.

Beeldkwaliteit besmeuring/aanslag

In 2016 heeft geen monitoring van de beeldkwaliteit plaatsgevonden.

Beeldkwaliteit grof zwerfafval op verharding

In 2016 heeft geen monitoring van de beeldkwaliteit plaatsgevonden.

Beeldkwaliteit uitwerpselen op verharding

In 2016 heeft geen monitoring van de beeldkwaliteit plaatsgevonden.

Wettelijk en/of beleidskader vastgelegd in:

- > [Besluit "oprichting Stichting Accommodatiebedrijf Culemborg"](#)
- > [Kadernotitie "gemeentelijk maatschappelijk vastgoedbeheer"](#)
- > Accommodatiebeleid
- > [Gemeentelijk Rioleringsplan](#)
- > Basis Rioleringsplan
- > [Zwerfafvalbeleid](#)
- > Regionaal afvalstoffenplan
- > [Meerjarenplan onderhoud wegen](#)
- > [Beleidsplan onderhoud openbare verlichting](#)
- > [Meerjarenplan onderhoud civieltechnische kunstwerken \(incl. overige kunstwerken\)](#)

Betrokken partners:

- > Gebruikers / huurders gemeentelijke accommodaties
- > Stichting Accommodatie-bedrijf Culemborg (BSCO)
- > Waterschap Rivierenland
- > Regiogemeenten
- > Avri
- > KleurrijkWonen
- > Waterschap Rivierenland
- > Provincie Gelderland
- > Hulpdiensten (politie, brandweer, ambulance)

Financiële baten en lasten:

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Beleids-product	Omschrijving	Lasten	Baten
21001	Wegen	2.492	192
58002	Speelvoorzieningen	192	7
72101	Reiniging	783	34
72201	Riolering	2.335	3.128
82301	Accommodatiebeleid	1.143	176
83001	Vastgoed	411	110

Programma Sociaal Domein

Wat is het maatschappelijk effect van het programma?

Culemborg is een samenredzame samenleving waarin iedereen naar vermogen mee kan doen. Inwoners van Culemborg kunnen zo lang mogelijke meedoen met de samenleving en krijgen waar nodig passende ondersteuning.

Opbouw programma

In het onderstaande treft u de beleidsproducten bij het programma Sociaal Domein.

Beleidsproduct	Omschrijving	Portefeuillehouder
63001	Welzijnswerk	Fouad Sidali
63002	Toegang	Fouad Sidali
62101	Integratie Sociaal Domein	Fouad Sidali
63003	Volksgezondheid	Fouad Sidali
62113	Maatwerkvoorzieningen Jeugdzorg	Fouad Sidali
62123	Maatwerkvoorzieningen Wmo	Joost Reus
48202	Volwasseneneducatie	Collin Stolwijk
61001	Inkomensvoorzieningen	Collin Stolwijk
61003	Handhaving	Collin Stolwijk
61111	Activering en re-integratie	Collin Stolwijk
62001	Minimabeleid	Joost Reus
61002	Schuldhelpverlening	Joost Reus

63001 Welzijnswerk

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?

Versterken eigen kracht van burgers en hun netwerk.

Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

Regulier	
Individuele burgers met een vraag en/of aanbod faciliteren in het elkaar makkelijker kunnen vinden.	
Faciliteren dat burgers met een vraag geholpen worden door een (passend) (collectief) vrijwilligers(aanbod).	
Stimuleren, faciliteren, verbinden en eventueel ondersteunen van algemeen toegankelijke voorzieningen.	

Specifiek	
Uitvoer en evaluatie van diverse projecten om de ondersteuning van burgers en mantelzorgers met vrijwilligers vorm te geven.	
Uitvoer en evaluatie van verbinden vrijwilligers(organisaties) en o.a. sociaal wijkteam.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

63002 Toegang

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Inwoners weten waar ze terecht kunnen met vragen op alle levensdomeinen. Inwoners toeleiden naar ondersteuning op maat.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Brede cliëntondersteuning uitgaande van de eigen kracht van burgers en hun netwerk.	
Voeren van keukentafelgesprekken op een “gekanтелеde” wijze.	
Samen met de inwoner opstellen van een ondersteuningsplan.	
Specifiek	
Doorontwikkeling sociale wijkteams.	
Doorontwikkeling veilig thuis en Saveteams.	

Toelichting prestatie**Doorontwikkeling veilig thuis en Saveteams.**

Veilig Thuis zit zelf nog midden in het proces van doorontwikkelen. Er is een dialoog gaande tussen de gemeenten in regio Rivierenland en Veilig Thuis.

62101 Integratie sociaal domein

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Burger en zijn netwerk centraal. Waaronder: Eigen kracht/netwerk, Vraaggericht en 1 huishouden, 1 plan, 1 regisseur.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Netwerkbijeenkomsten.	
Eigen kracht conferenties.	
CJG, Zat's.	

Specifiek	
Transformatie vormgeven.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

63003 Volksgezondheid

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Meer gezonde en vitale burgers. Gezondheidsachterstanden van kwetsbare burgers worden teruggedrongen. Meer burgers leven volgens een gezonde levensstijl. Zorgwekkende zorgmijders worden via een ketenaanpak ondersteund.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Advisering AB GGD Gelderland Zuid.	
Contractbeheer GGD, Iriszorg, Indigo.	
Implementatie uitvoeringsprogramma OGGZ/MO.	
Vervoersregeling HAP.	
Uitvoering gezondheidsprojecten regiocontract.	
Specifiek	
Beleidsnota volksgezondheid 2016-2020.	
Uitvoeren stimuleringsprogramma Gezond In.	
Versterken relatie tussen JGZ en Jeugdzorg.	

Toelichting prestatie**Beleidsnota volksgezondheid 2016-2020**

vertraging komt voort uit veranderingen bij de GGD. Staat op de agenda om weer opgepakt te worden binnen de regio samen met de GGD.

62113 Maatwerkvoorzieningen Jeugdzorg

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Kinderen tussen 0 en 18 jaar voorbereiden om op een volwaardige manier mee te kunnen doen aan de samenleving. Effectieve inzet van zwaardere zorg. Problemen in een vroeger stadium signaleren om escalatie te voorkomen.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Meer systeemgerichte aanpak.	
Inzet maatwerkvoorzieningen.	
Aanbieden schoolmaatschappelijk werk.	
Aanbieden van noodzakelijke ondersteuning waarbij sturing is op minder zware zorg en aansluiting collectief aanbod.	
Nauwe afstemming met onderwijs.	
Specifiek	
Uitwerking van systeem van op- en afschaling zorg.	
Verbetering triage in eerste lijn.	
Opnemen Right to Challenge in de verordening Wmo/Jeugd.	

Toelichting prestatie**Opnemen Right to Challenge in de verordening Wmo/Jeugd.**

De Right to Challenge is niet opgenomen in de verordening, maar via bestuurlijke besluitvorming geregeld. Prestatie is wel gerealiseerd, maar niet door het opnemen in de verordening.

62123 Maatwerkvoorzieningen Wmo

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Behouden of vergroten van de zelfredzaamheid en participatie.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Werken naar doelen en resultaten.	
Brede vraagverheldering.	
Onderzoek naar eigen kracht en netwerk mogelijkheden.	
Inzet (groeps) maatwerkvoorzieningen.	

Specifiek	
Transformeren inkoop op gebied van individuele en groepsbegeleiding.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

48202 Volwasseneneducatie

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Burgers beheersen basisvaardigheden w.o. de Nederlandse taal, reken - en digitale vaardigheden voldoende om volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
In regionaal verband wordt het Programma Educatie 2016 vastgesteld waarin is opgenomen welke trajecten ROC Rivor aanbiedt op het gebied van geletterdheid.	
Specifiek	
Het regionale Bondgenootschap Laag-geletterdheid aanwenden om laaggeletterdheid in Culemborg te bestrijden.	
Met ingang van 1-1-2016 gaat de wet Taaleis in. Dit betekent dat uitkeringsgerechtigden actief moeten werken aan hun taalvaardigheid. Met de Werkzaak en ROC Rivor wordt samengewerkt aan een adequaat taalaanbod.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

61001 Inkomensvoorziening

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Inkomensondersteuning voor burgers die (tijdelijk) niet zelfstandig in staat zijn op eigen kracht in hun inkomen te voorzien.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Verstrekken bijstandsuitkeringen.	
Beperken instroom in de uitkering door een sterke poortwachtersrol.	
Specifiek	
Vanaf 1 januari 2016 wordt dit product uitgevoerd door Werkzaak.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

61003 Handhaving

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Het opsporen en bestrijden van fraude en ten onrechte verstrekte uitkering.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Voorkomen fraude door het actief geven van voorlichting. Fraude opsporen door gebruik te maken van bestandskoppelingen en huisbezoeken.	
Inzetten sociale recherche.	
Samenwerking incassobureau.	
Specifiek	
Uitvoering vindt vanaf 1 januari 2016 plaats in samenwerking met Werkzaak.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

61111 Activering en re-integratie

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Werkzoekenden ondersteunen naar werk en het bevorderen van maatschappelijke participatie.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Maatschappelijke activering wordt vanaf 1 januari 2016 uitgevoerd onder regie van de gemeente.	
Re-integratie wordt met ingang van 1 januari 2016 uitgevoerd door Werkzaak.	
De in te zetten re-integratie-instrumenten zoals het CPH, De Doenerij, talentenbank, etc. worden nader uitgewerkt binnen Werkzaak.	
Specifiek	
Vanaf 1 januari 2016 wordt het product re-integratie uitgevoerd door Werkzaak.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

62001 Minimabeleid

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Voorkomen dat mensen als gevolg van armoede niet kunnen deelnemen aan de maatschappij.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
De deelname aan de Brede School Culemborg stimuleren.	
Kritisch kijken naar langdurig gebruik van Bijzondere Bijstand voor budgetbeheer en bewindvoering.	
Specifiek	
Het team Minima is m.i.v. 1-1-2016 onderdeel van het sociaal domein. Dit vraagt een nieuwe, integrale manier van werken.	

Toelichting prestatie**Kritisch kijken naar langdurig gebruik van Bijzondere Bijstand voor budgetbeheer en bewindvoering.**

In december is de inventarisatie gestart.

61002 Schuldhulpverlening

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Culemborgers zijn financieel zelfredzaam of helpen elkaar.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Inwoners van Culemborg adviseren bij toenemende financiële en administratieve problemen.	
Twee keer per jaar een netwerkbijeenkomst Sociaal Domein organiseren.	
Specifiek	
Een pilot-project uitvoeren dat is gericht op een nieuwe manier van budgetbeheer.	
Het team Schuldhulpverlening is m.i.v. 1-1-2016 onderdeel van het sociaal domein. Dit vraagt een nieuwe, integrale manier van werken.	

Toelichting prestatie**Twee keer per jaar een netwerkbijeenkomst Sociaal Domein organiseren.**

De stadsgesprekken over de toekomst van de Doenerij hebben voorrang gekregen.

Een pilot-project uitvoeren dat is gericht op een nieuwe manier van budgetbeheer.

De pilot is eind december 2016 van start gegaan.

Indicatoren:

Indicatoren	Jaarrek. 2014	Jaarrek. 2015	Jaarrek. 2016	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Meetinstrument
61111	Activering en re-integratie						
Uitstroom uit de uitkering	-	171	161	200	200	200	
Duurzame uitstroom uit de uitkering	-	41	143	160	90	90	
Uitstroom naar werk	-	95	74	60	60	60	
Duurzame uitstroom naar werk	-	23	62	48	48	48	
61003	Handhaving						
Percentage geïncasseerde bedragen	16%	5%	8%	14%	-	-	-GWS
Aantal onderzoeken sociale recherche.	13	15	11	15	-	-	-GWS
Aantal maatregelen / boetes	34	13	15	20	-	-	-GWS
61001	Inkomensvoorziening						
De ontwikkeling van het aantal uitkeringen	591	595	587	538	-	-	-GWS
Toename van het aantal uitkeringen in relatie tot het landelijk gemiddelde van gemeenten met grofweg een gelijke grootte en gelijke bijstandsdichtheid	-	-	-1%	10%	-	-	
Percentage meldingen voor een uitkering dat niet leidt tot een aanvraag		48%	51,6%	45%	50%	50%	
Inzicht in de hoogte van de gemiddelde uitkering in relatie tot het landelijk gemiddelde.	-	€ 13.200	€ 13.447	€ 14.250	€ 14.250	€ 14.250	
62001	Minimabeleid						
Het aantal betalingen aan inwoners, dat via bijzondere bijstand een vergoeding krijgt voor budgetbeheer en/of bewindvoering	-	1.227	1.391	875	875	800	
Het aantal inwoners dat via bijzondere bijstand een vergoeding ontvangt die ook gedekt wordt uit de aanvullende ziektekostenverzekering	1.160	639	20	925	-	-	-Menzis

61002	Schuldhulpverlening						
Aantal klanten preventieve trajecten	304	251	197	390	390	390	STMR
Aantal klanten curatieve trajecten	40	19	48	25	25	25	STMR
Aantal bezoekers netwerkbijeenkomsten	50	0	50	50	50	50	
48202	Volwasseneneducatie						
Aantal gestarte trajecten geletterdheid	54	71	67	50	50	50	
Aantal afgeronde trajecten geletterdheid	-	20	17	45	45	45	
Aantal deelnemers Leerpunt	-	8	3	25	-	-	

Toelichting indicator

Het aantal inwoners dat via bijzondere bijstand een vergoeding ontvangt die ook gedekt wordt uit de aanvullende ziektekostenverzekering

Door de inzet van de collectieve ziektekostenverzekering is het aantal in 2016 afgenomen.

Aantal klanten preventieve trajecten

Vanaf 2016 wordt Schuldhulpverlening volledig geadmistreerd in eigen systemen. De tellingen laten zich niet vergelijken met voorgaande jaren.

Aantal bezoekers netwerkbijeenkomsten

In 2016 hebben geen netwerkbijeenkomsten plaatsgevonden. Wel hebben twee drukbezochte bijeenkomsten plaatsgevonden over de nieuwe koers voor de Doenerij.

Wettelijk en/of beleidskader vastgelegd in:

- > [Visie sociaal domein](#)
- > [Contourennota](#)
- > [Beleidsnota Jeugd en Wmo 2015 en 2016](#)
- > [Collegebesluit Sociaal wijkteam](#)
- > [Regionale nota van inrichting](#)
- > [Wmo](#)
- > [Jeugdwet](#)
- > [Participatiewet](#)
- > [loaw/loaz/Bbz](#)
- > [Verordening individuele studietoelage 2015](#)
- > [Verordening individuele inkomenstoeslag 2015](#)
- > [Afstemmingsverordening](#)
- > [Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive](#)
- > [Verordening tegenprestatie](#)
- > [Re-integratieverordening](#)
- > [Plan Aanpak wijken](#)
- > [Meerjarenbeleidsplan Werkzaam Rivierenland 2015 – 2018](#)
- > [Verordening loonkostensubsidie](#)
- > [Gemeenschappelijke regeling Werkzaam Rivierenland](#)
- > [Verordening Wmo 2.0](#)

- > [Besluit maatschappelijke ondersteuning](#)
- > [Beleidsregels Wmo](#)
- > [Beleidsplan Wmo/Jeugd 2015/2017](#)
- > [Beleidsplan Schuldhelp-verlening \(2013\)](#)
- > [Wet gemeentelijke Schuldhelpverlening](#)
- > [Wet publieke gezondheid](#)
- > [Regionaal gezondheidsbeleid](#)
- > [Lokaal gezondheidsbeleid](#)

Betrokken partners:

- > Organisaties zorg en welzijn (eerste, tweede en derdelijns)
- > Vrijwilligersorganisaties
- > Onderwijs en voorschoolse voorzieningen
- > Buurtpanels
- > Bewonersorganisaties
- > Stichting Vluchtelingenwerk Oost Nederland
- > Kleurrijk wonen
- > Politie
- > Ondernemers
- > Wmo Raad
- > COEL (culemborg overleg eerstelijns)
- > UWV Werkbedrijf
- > Werkzaak Rivierenland
- > Incassobureau
- > ROCRivor
- > Formulierenbrigade
- > Cliëntenraad
- > Jeugd Sport Fonds Gelderland
- > Jeugd Cultuur Fonds Gelderland
- > Stichting Leergeld
- > Leerhuis Culemborg
- > Salus2Talent
- > St. Dienstwerk
- > Sociale wijkteams
- > KleurrijkWonen
- > Zorgkantoor / verzekeraar
- > Veiligheidshuis
- > Schuldhelpmaatjes
- > Humanitas Thuisadministratie
- > Gemeente Nijmegen
- > Aanbieders beschermd wonen
- > Culemborg Herstelt
- > Tussenvoorziening de parallel

Financiële baten en lasten:

Bedragen x € 1.000

Beleids-product	Omschrijving	Lasten	Baten
63001	Welzijnswerk	1.928	153
63002	Toegang	18	0
62101	Integratie Sociaal Domein	1.359	0
63003	Volksgezondheid	1.220	0
62113	Maatwerkvoorzieningen Jeugdzorg	4.507	81
62123	Maatwerkvoorzieningen Wmo	5.281	403
48202	Volwasseneneducatie	0	0
61001	Inkomensvoorzieningen	9.194	7.771
61003	Handhaving	170	0
61111	Activering en re-integratie	7.187	-2
62001	Minimabeleid	1.146	17
61002	Schuldhelpverlening	244	0

Programma Sport

Wat is het maatschappelijk effect van het programma?

Inwoners van Culemborg sporten en bewegen en kunnen (boven) lokaal kiezen uit een breed toegankelijk kwalitatief hoogwaardig aanbod van sportvoorzieningen.

Opbouw programma

In het onderstaande treft u de beleidsproducten bij het programma Sport.

Beleidsproduct	Omschrijving	Portefeuillehouder
53001	Sport	Fouad Sidali

53001 Sport

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?

Een toekomstbestendige publiek-private beheervorm van de sportaccommodaties. Een breed toegankelijke zwemvoorziening met een kwalitatief hoogwaardige dienstverlening. Een beweegaanbod in de wijk. Een breed beweegaanbod op school afgestemd op het beweegaanbod na school/in de vereniging. Een programmatische samenwerking tussen professionals en partnerorganisaties (op het gebied van onderwijs, sport, cultuur, met lianties naar welzijn, jeugdzorg) die zich bezig houden met (dezelfde) kinderen, gericht op een onderwijsvernieuwend inhoudelijk 'brede school' concept.

Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

Regulier	
Ontwikkelen Brede School Culemborg, een netwerk met als doel het verbinden van sport/cultuur/nme leerdoelen-activiteiten-aanbieders. Het functioneert tevens als integraal programmakader voor instellingen en voor de inzet van combinatie-functionarissen.	
Ondersteunen van initiatieven ter stimulering van het sporten en bewegen in de wijk.	
Samen met het onderwijs ontwikkelen van een inhoudelijk regiemodel voor de (programmering van) de Brede School Culemborg en een zakelijk onafhankelijk coördinatiepunt voor de operationele inzet van 'combinatiefunctionarissen'.	
Specifiek	
Samen met Zaltbommel en Tiel een regionaal voorzieningenplan sport ontwikkelen.	
Ondersteunen Stichting Zwembad Culemborg bij het realiseren van een lokaal 2521 zwembad en het ondersteunen van NV Sportfondsenbad Culemborg en Stichting Zwembad Culemborg bij het zorgdragen voor een evenwichtige overgang.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

Indicatoren:

Indicatoren	Jaarrek. 2014	Jaarrek. 2015	Jaarrek. 2016	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Meetinstrument
53001	Sport						
Aantal kinderen dat o.b.v. deelname aan 'brede school programmering' lid wordt van een sportvereniging/vereniging amateuristische kunstbeoefening	110	88	110	80	80	80	Deelnemende kinderen aan een brede school sport / cultuuractiviteit worden gevraagd of zij voornemens zijn om lid te worden van de betreffende vereniging.
Aantal aanvragen projectsubsidies bijzondere activiteiten sport(nieuw)	4	8	9	14	14	14	Subsidieaanvragen.

Toelichting indicator

Niet van toepassing.

Wettelijk en/of beleidskader vastgelegd in:

- > [Rijksregeling 'impuls brede school sport en cultuur'](#)
- > [Beleidsdoelen zoals vastgelegd in de programma-begroting 2015](#)
- > [Beleidsregels voor de subsidiëring van bijzondere sportactiviteiten van sportverenigingen](#)

Betrokken partners:

- > Sportverenigingen (en verenigingen amateurkunst)
- > Uitvoeringsinstellingen cultuur, welzijn, jeugdzorg
- > VO scholen
- > PO scholen
- > Kinderopvangorganisaties
- > Ouders
- > Stichting Turnen
- > Stichting Zwembad Culemborg
- > Zwemverenigingen
- > Alle gebruikers van het zwembad
- > Sportadviesraad

Financiële baten en lasten:*Bedragen x € 1.000*

Beleids-product	Omschrijving	Lasten	Baten
53001	Sport	3.310	835

Programma Veiligheid

Wat is het maatschappelijk effect van het programma?

Burgers, bedrijven en bezoekers zijn zo goed mogelijk beschermd tegen aantasting van hun leefomgeving en hun integriteit.

Opbouw programma

In het onderstaande treft u de beleidsproducten bij het programma Veiligheid.

Beleidsproduct	Omschrijving	Portefeuillehouder
14001	Openbare orde en veiligheid	Burgemeester

14001 Openbare orde en veiligheid

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?

Wij willen door optimale samenwerking met en van onze partners bereiken dat de doelstellingen worden behaald die in diverse beleidsplannen zijn vastgelegd. Hierbij wordt aan de voorkant ingezet op alle preventieve gebieden zoals: onderwijs/ leerplicht, tegengaan van jeugdwerkloosheid, sociale veiligheid, bevorderen sportieve en culturele tijdsbesteding, inzet wijkaanpak, ketenregie enzovoorts. Dit zijn beleidsplannen op het gebied van o.a.: crisisbeheersing, horeca & evenementen, openbare orde, overlast, criminaliteit en brandveiligheid. Dit doen wij binnen onze taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

Regulier

We voeren regie ,met input en afstemming van alle preventieve beleidsvelden, op de uitvoering van een groot aantal projecten/maatregelen en samenwerkingsverbanden.

We voeren regie op de uitvoering van ad hoc maatregelen n.a.v. bijvoorbeeld crisis en rampen, branden, maatschappelijke onrust, grote ongevallen of nieuwe initiatieven van burgers, bedrijven of partners.

Specifiek

Het samen met onze partners opstellen van het nieuwe Jaarplan Veiligheidsbeleid 2016/2017.

Het herijken van het evenementen-, drank en horecabeleid op basis van de ervaring van de afgelopen jaren, de drank en horeca handhaving en in relatie tot de binnenstadsvisie en het ondersteunen van burgerinitiatieven.

Het verlengen van de aanstelling van de gemeentelijke gezinsmanager met een periode van 3 jaar. Dit om de ontwikkelingen op het gebied van Jihadisme en de komst van vluchtelingen uit oorlogsgebieden adequaat aan te kunnen pakken.

Toelichting prestatie

Het herijken van het evenementen-, drank en horecabeleid op basis van de ervaring van de afgelopen jaren, de drank en horeca handhaving en in relatie tot de binnenstadsvisie en het ondersteunen van burgerinitiatieven.

Wordt opgepakt in samenhang met de uitvoering van het actieplan binnenstad.

Indicatoren:

Niet van toepassing.

Wettelijk en/of beleidskader vastgelegd in:

- > [Gemeentewet](#)
- > [Wet Gemeenschappelijke Regelingen](#)
- > [Veiligheidsbeleid](#)
- > [Veiligheidsstrategie Oost-Nederland](#)
- > Horecabeleid
- > [Evenementenbeleid](#)
- > [APV](#)
- > [Awb](#)
- > [Regionaal Crisisplan](#)

Betrokken partners:

- > Veiligheidsregio
- > Openbaar ministerie
- > Politie
- > RIEC-ON
- > Omliggende/ Regio gemeenten
- > Lokale partners zoals:
 - o ELKWelzijn
 - o KleurrijkWonen
 - o Ondernemers
 - o Burgers

Financiële baten en lasten:

Bedragen x € 1.000

Beleids-product	Omschrijving	Lasten	Baten
14001	Openbare orde en veiligheid	3.172	84

Programma Verkeer en vervoer

Wat is het maatschappelijk effect van het programma?

Iedereen – met of zonder beperking – kan zich verplaatsen en verblijven op een verkeersveilige en duurzame manier.

Opbouw programma

In het onderstaande treft u de beleidsproducten bij het programma Verkeer en vervoer.

Beleidsproduct	Omschrijving	Portefeuillehouder
21101	Verkeersbeleid	Joost Reus
21201	Vervoer	Joost Reus
21401	Parkeerbeleid	Joost Reus

21101 Verkeersbeleid

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?

De verkeersruimte zodanig inrichten dat de verkeersveiligheid toeneemt en de doorstroming op de hoofdwegen verbetert.

Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?

Regulier	
De vastgestelde beleidsplannen uitwerken in concrete adviezen en ontwerpen.	
Nieuwe verkeersontwerpen worden onderhoudsarm ontworpen.	
Uitvoeren Coalitieprogramma 2014-2018: aanpak van verkeersknelpunten waarbij langzaam verkeer en minder validen erop vooruit gaan.	
Specifiek	
Afronden werkzaamheden i.h.k.v. N320.	
Inrichting Parijsch.	
Fietspad Pijsseweg buitengebied (onder voorbehoud).	
Nader te bepalen knelpunten oplossen uit Coalitieprogramma.	

Toelichting prestatie

Uitvoeren Coalitieprogramma 2014-2018: aanpak van verkeersknelpunten waarbij langzaam verkeer en minder validen erop vooruit gaan.

Nader te bepalen verkeersknelpunten oplossen uit Coalitieprogramma.

Fietsveiligheidsplan is voorbereid. Daarnaast is zijn concrete knelpunten, zoals Zijderupsvlinderlaan en fietspad langs Prijsseweg voorbereid.

21201 Vervoer

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Iedereen kan zich binnen de regio zo zelfstandig mogelijk en tegen een redelijk tarief met een vorm van (openbaar) vervoer verplaatsen.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Advisering ten behoeve van aanbesteding van de regiecentrale en gunning aan vervoerders (basismobiliteit).	
Advies geven aan de vervoersautoriteit en behartigen van de Culemborgse belangen.	
Meewerken aan plannen voor herinrichting van de stationsomgeving.	
Specifiek	
In regionaal verband de basismobiliteit en het OV-vangnet verkeer uitwerken en aanbesteden.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

21401 Parkeerbeleid

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Zorgen voor voldoende (fiets)parkeerplaatsen.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Het (blijvend) aanbieden van voldoende en kwalitatief goede (fiets) parkeerfaciliteiten voor alle verkeersdeelnemers.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

Indicatoren:

Niet van toepassing.

Wettelijk en/of beleidskader vastgelegd in:

- > Kadernota GVVP
- > Categoriseringsplan
- > [Fietsbeleidsplan](#)
- > [Parkeernota](#)
- > [Nota parkeernormen](#)
- > [Nota gebiedsonsluitingswegen](#)
- > [Parkeerverordening](#)

Betrokken partners:

- > Provincie Gelderland
- > Regio Rivierenland

Financiële baten en lasten:*Bedragen x € 1.000*

Beleids-product	Omschrijving	Lasten	Baten
21101	Verkeersbeleid	333	0
21201	Vervoer	1	0
21401	Parkeerbeleid	272	536

Programma Wonen

Wat is het maatschappelijk effect van het programma?

Mensen ervaren Culemborg als een prettige gemeente om te wonen. Bewoners vinden de juiste voorzieningen in een goede ruimtelijke kwaliteit. Het ontwerp van de woonomgeving nodigt uit tot bewegen en sociale interactie in een veilige omgeving waarbij gezamenlijke verantwoordelijkheid wordt gedragen.

Opbouw programma

In het onderstaande treft u de beleidsproducten bij het programma Wonen.

Beleidsproduct	Omschrijving	Portefeuillehouder
62401	Woonwageneleid	Burgemeester/ Huub van Oorschot
81001	Ruimtelijke ordening	Collin Stolwijk
82001	Woningcorporaties	Collin Stolwijk
82201	Volkshuisvesting	Collin Stolwijk
82202	Bouwtoezicht	Collin Stolwijk
83002	Bouwgrondexploitatie	Huub van Oorschot
83010	Planontwikkeling Parijsch	Collin Stolwijk

62401 Woonwageneleid

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Afronden van de huidige beleidslijn.	
Herontwikkelen van het huidige woonwageneentrum.	
Specifiek	
De werkzaamheden zijn gericht op de uitplaatsing van het laatste gezin dat woonachtig is op het woonwageneentrum.	
Het starten van een bestemmingsplanprocedure waardoor de herontwikkeling juridisch planologisch mogelijk wordt gemaakt.	

Toelichting prestatie

We zijn in afwachting van een beslissing door de Raad van State in een beroepsprocedure.

81001 Ruimtelijke ordening

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Geactualiseerde en gedigitaliseerde bestemmingsplannen. Procesbegeleiding en coördinatie van omgevingsprojecten inclusief het opstellen van ruimtelijke plannen.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Afronding van lopende bestemmingsplan processen inclusief beroep, o.a. Spoorzone.	
Onderhoudsplanung (actuele) bestemmingsplannen.	
Specifiek	
Procesbegeleiding bestemmingsplan en omgevingsvergunning o.a. Parijsch-Zuid en Sprokkelenburg.	
Anticiperen op de nieuwe omgevingswet.	
Vaststelling parapluplan Nieuwe Hollandse Waterlinie.	
Vorbereiding van veranderingen m.b.t. Omgevingswet.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

82001 Woningcorporaties

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Een bijdrage leveren aan een zo voordelig mogelijke wijze van financiering van volkshuisvesting. Uitvoeren wettelijke taak t.a.v. o.a. toezicht woningcorporatie.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Aflopende verplichtingen t.a.v. oude leningen nakomen.	
Onder condities verstrekte garantiestelling.	
Specifiek	
Nader uitwerken prestatieafspraken.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

82201 Volkshuisvesting

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Bouwen van voldoende, gedifferentieerde woningen, conform behoefte en kwaliteit van de wijken. Bewustwording langer zelfstandig thuiswonen.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Woningen bouwen.	
Specifiek	
200 woningen opleveren.	
Burgers informeren over langer zelfstandig thuiswonen.	
Actualisatie van de woonvisie en het woonbehoefte onderzoek.	
Uitwerking prestatieafspraken KleurrijkWonen.	

Toelichting prestatie**200 woningen opleveren.**

In 2016 zijn netto 143 woningen toegevoegd aan de voorraad.

82202 Bouwtoezicht

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Controle op de bouw. Toezien op de voorwaarden waaronder een vergunning is verleend.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Het bouwtoezicht betreft een wettelijke taak en wordt door de Omgevingsdienst Rivierenland te Tiel voor de gemeente Culemborg uitgevoerd.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

83002 Bouwgrondexploitatie

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Werken aan de directe leefbaarheid van Culemborg door een meer faciliterend grondbeleid. Streven naar een prettige, schone en veilige leefomgeving.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Grond uitgeven ten behoeve van wonen, werken, voorzieningen, sport en zorg.	
Faciliteren van (her)ontwikkelingen door eigenaren.	

Toelichting prestatie

Niet van toepassing.

83010 Planontwikkeling Parijsch

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Met de totstandkoming van de wijk Parijsch (Zuid) willen we een stuk aan de stad toevoegen waar het goed wonen en leven is voor jong en oud. Bovendien willen we dat er ook voor bijzondere woongroepen geschikte huisvesting beschikbaar is.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
De uitgifte van percelen aan marktpartijen.	
Specifiek	
Fase 1 Parijsch Zuid zal in 2016 volledig gereed zijn.	
Verdere verkoop van vrije kavels Parijsch Zuid.	
Ontwikkeling andere fases Parijsch.	
Opening van zorgwoningencomplex (Belle Vie).	
Investeren in waterberging, alternatieve plek en / of zandafvoer voor dijkverzwaring in relatie tot standpunten Waterschap Rivierenland.	
Ontwikkeling van de voorzieningenstrook langs de Prijsseweg.	

Toelichting prestatie**Fase 1 Parijsch Zuid zal in 2016 volledig gereed zijn.**

Nog een paar kavels in fase 1 worden in 2017 geleverd.

Investeren in waterberging, alternatieve plek en / of zandafvoer voor dijkverzwaring in relatie tot standpunten Waterschap Rivierenland

Waterberging wordt niet meer gerealiseerd. Van de waterhuishouding van Parijsch Zuid, Goilberdingen en de Hooze Prijs is een opzet zodat dit als één gezamenlijk functionerend watersysteem kan gaan werken. Een alternatieve plek en / of zandafvoer voor dijkverzwaring is niet nodig omdat betrokkenen gebruik hebben gemaakt van eigen grond waardoor geen alternatieve plek nodig was.

Indicatoren:

Indicatoren	Jaarrek. 2014	Jaarrek. 2015	Jaarrek. 2016	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Meetinstrument
83002	Bouwgrondexploitatie						
Uitgifte aantal bouwkavels (incl Parijsch)	-	197	137	150	-	-	
Score leefbaarheidsmeting		meting uitgevoerd		6,5	-	-	

Toelichting indicator**Score leefbaarheidsmeting**

in 2016 is nulmeting met een nieuwe meetinstrument uitgevoerd, naar aanleiding van de resultaten worden in drie aanpakwijken tweejaarlijkse wijkgericht werken plannen gemaakt.

Wettelijk en/of beleidskader vastgelegd in:

- > [Wet op de ruimtelijke ordening](#)
- > [Wet algemene bepalingen omgevingsrecht](#)
- > [Algemene wet bestuursrecht](#)
- > Regionaal kwalitatief woningbouwprogramma
- > Lokale Woonvisie
- > [Prestatieafspraken KW](#)
- > Grondprijsbrief 2016
- > [Besluit, begroting en verantwoording \(BBV\)](#)
- > Woonvisie 2016 - 2025
- > Prestatieafspraken 2014-2018
- > Regionale Woonagenda 2016
- > Nota grondbeleid
- > [Masterplan 2.0 Parijsch Zuid](#)
- > Samenwerkingsovereenkomst Parijsch
- > Woonwagenbeleidsplan

Betrokken partners:

- > [Omgevingsdienst Rivierenland \(ODR\)](#)
- > [Provincie Gelderland](#)
- > Monumenten- en welstandcommissie
- > [Waterschap Rivierenland](#)
- > Milieuadviesraad
- > diverse vooroverlegpartners i.h.k.v. Wet op de Ruimtelijke ordening
- > [CV Parijsch](#)
- > Diverse ontwikkelaars
- > [KleurrijkWonen](#)
- > Huurdersbelangen-vereniging
- > [Regio Rivierenland](#)
- > ANBO

Financiële baten en lasten:

Bedragen x € 1.000

Beleids-product	Omschrijving	Lasten	Baten
62401	Woonwagenbeleid	2	0
81001	Ruimtelijke ordening	780	0
82001	Woningcorporaties	436	436
82201	Volkshuisvesting	167	1
82202	Bouwtoezicht	1.259	635
83002	Bouwgrondexploitatie	3.241	7.599
83010	Planontwikkeling Parijsch	139	170

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

De gemeentelijke heffingen zijn, naast de doeluitkeringen van het Rijk en de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, een belangrijke bron van inkomsten. De gemeentelijke heffingen vallen in twee groepen uiteen: rechten en belastingen. Bij rechten is sprake van een tegenprestatie van de gemeente en mogen de geraamde opbrengsten niet hoger zijn dan de geraamde kosten van de gemeente voor uitoefening van de taak. Bij belastingen is er geen directe relatie met een prestatie van de gemeente.

Culemborg heeft de uitvoering van het heffen en invorderen van de onroerende-zaakbelastingen (OZB), rioolheffing en hondenbelasting ondergebracht bij een gemeenschappelijke regeling, te weten Belasting Samenwerking Rivierenland (BSR). Ook de jaarlijkse herwaardering in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) en de afhandeling van bezwaar- en beroepschriften wordt door BSR verzorgd. Burgers en bedrijven in Culemborg ontvangen van BSR een gecombineerde aanslag voor waterschapslasten, afvalstoffenheffing, OZB, rioolheffing en hondenbelasting. Het beleid ten aanzien van de gemeentelijke belastingen, waaronder de tariefstelling, blijft een gemeentelijke verantwoordelijkheid.

Culemborg heeft de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen ondergebracht bij Avri. Avri is een gemeentelijk samenwerkingsverband op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De belangrijkste taken van Avri zijn inzameling en verwerking van huishoudelijk afval en grondstoffen, beheer van de openbare ruimte en handhaving. De tarieven afvalstoffenheffing worden jaarlijks vastgesteld door het algemeen bestuur van Avri.

Evenals voorgaande jaren heeft de gemeente Culemborg zich ook in 2016 terughoudend opgesteld met verhoging van belastingtarieven. Beleidsuitgangspunt van de gemeenteraad is dat de belastingdruk zo laag mogelijk is en blijft. In het algemeen is voor de tarieven van de gemeentelijke belastingen en heffingen een stijging van 0,8% gehanteerd. Uitzonderingen hierop zijn de rioolheffing, parkeertarieven en toeristenbelasting. Een ander uitgangspunt is dat de tarieven voor de gemeentelijke dienstverlening 100% kostendekkend moeten zijn. Kostendekkend houdt in dat de tarieven zo vastgesteld worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten niet overschrijden.

Ontwikkelingen in 2016

Precariobelasting

De Tweede Kamer heeft onlangs ingestemd met het beperken van de overgangstermijn voor gemeenten voor de afschaffing van de precariobelasting voor nutsnetwerken. Gemeenten mogen tot uiterlijk 1 januari 2022 nog precariobelasting op nutsnetwerken heffen.

Het kabinet had bij het indienen van zijn wetsvoorstel gekozen voor een overgangstermijn tot 1 januari 2027 zodat gemeenten de effecten kunnen opvangen van inkomstenderving vanwege het afschaffen van deze vorm van precariobelasting. Op initiatief van de Tweede Kamer is de overgangstermijn nu gehalveerd. Onder de overgangsregeling kan een gemeente maximaal heffen naar het tarief zoals dat gold op 10 februari 2016. Zo wordt voorkomen dat de tarieven verder oplopen en het aantal gemeenten dat precariobelasting heft verder stijgt.

Het kabinet wil precariobelasting op nutsbedrijven afschaffen omdat burgers nu soms meebetalen aan de heffing van een precariobelasting door een gemeente waar zij zelf niet wonen en dus ook zelf niet hebben gestemd op de gemeenteraad. Dit komt omdat nutsbedrijven nu in sommige gemeenten precariobelasting moeten betalen over het netwerk dat zij op de gemeentegrond exploiteren.

Nutsbedrijven berekenen dat door aan al hun klanten, die echter vaak in een andere gemeente wonen dan de gemeente die de belasting heft op het bedrijf.

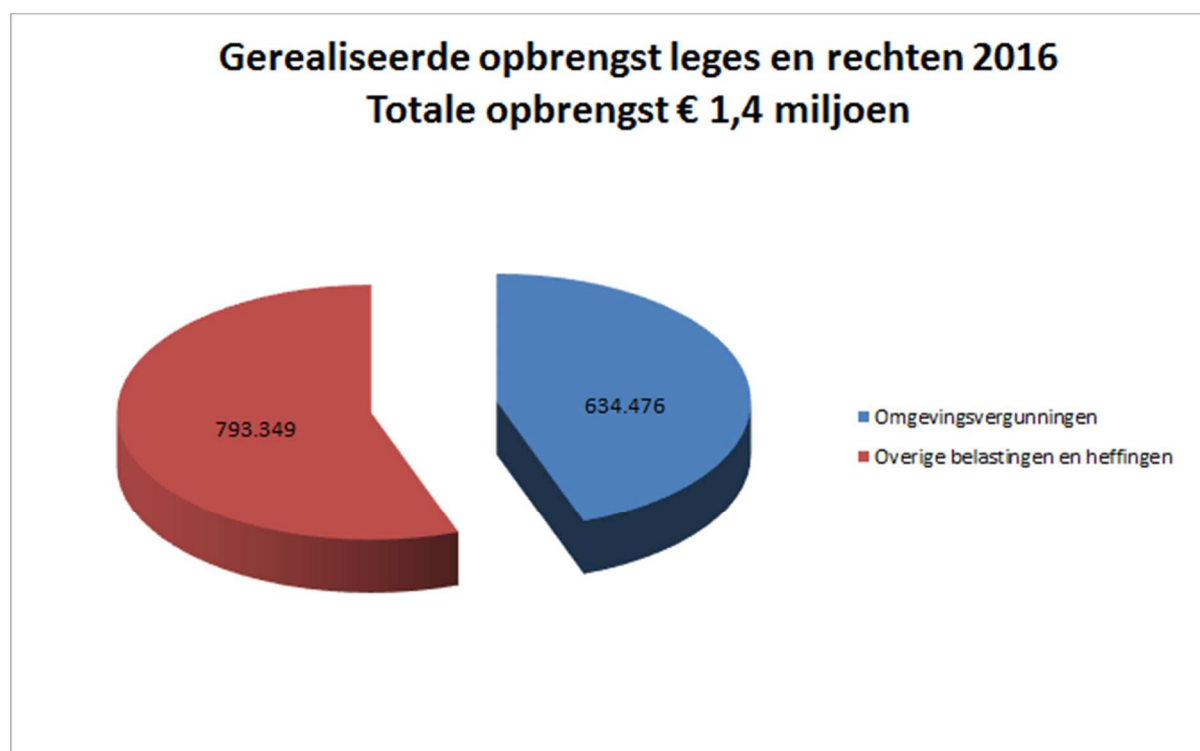
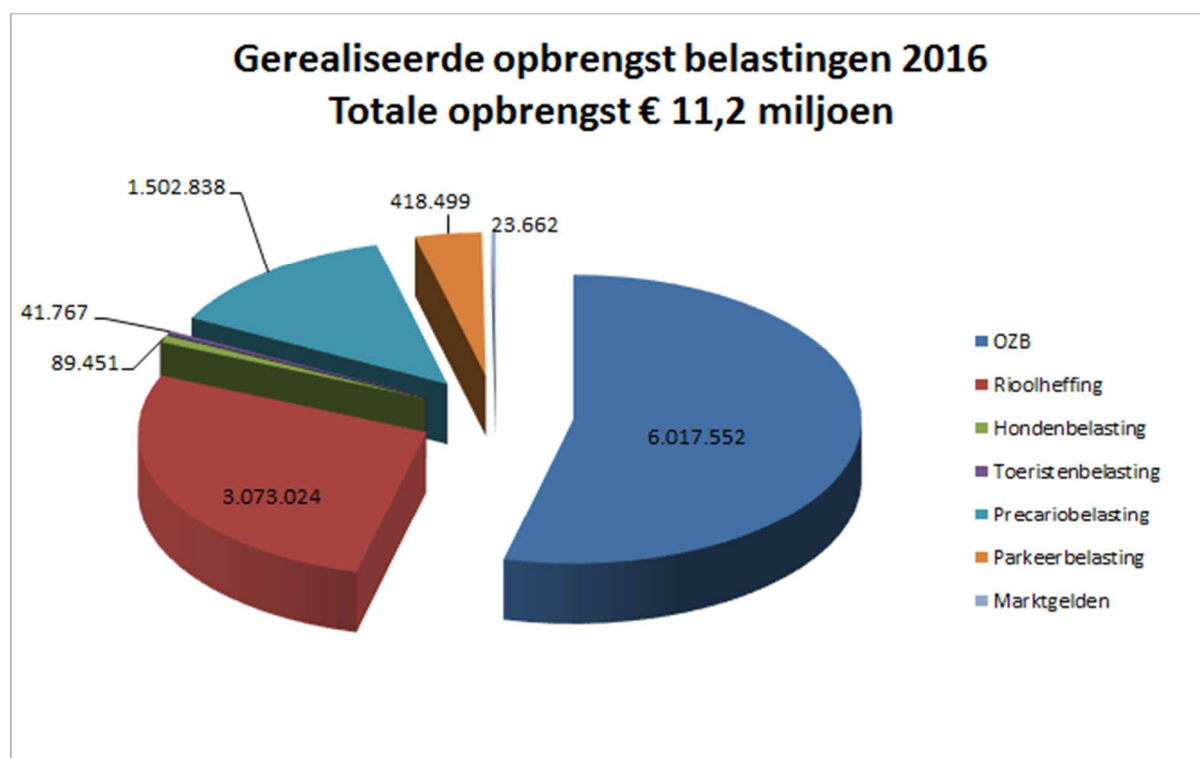
Opbrengsten belastingen en heffingen

In de navolgende tabel zijn de opbrengsten van de gemeentelijke belastingen en heffingen opgenomen. De afwijkingen worden vervolgens toegelicht

Bedragen x € 1.000	Begroting 2016	Rekening 2016	Rekening 2015
Belastingen			
Onroerende zaakbelastingen	5.940	6.018	5.924
Hondenbelasting	91	90	88
Toeristenbelasting	41	42	39
Marktgelden*	31	24	26
Precariobelasting**	755	1.503	625
Parkeerbelasting	563	418	421
Rioolheffing	3.046	3.073	3.000
Totaal belastingen	10.467	11.168	10.123
Rechten/heffingen			
Leges omgevingsvergunningen	802	634	782
Overige rechten/heffingen	629	793	766
Totaal rechten/heffingen	1.431	1.427	1.548

* In jaarrekening 2015 zijn de marktgelden niet in de paragraaf lokale heffingen opgenomen.

** In totaal is voor de jaren 2012 en 2013 een bedrag van € 725.000,- aan voorlopige aanslagen precariobelasting op elektra leidingen opgelegd, waarvan de inkomsten niet zijn geraamd. Ten aanzien van precariobelasting op elektra leidingen is nog geen eenduidige jurisprudentie aanwezig. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe wordt voorgesteld om deze voorlopige aanslagen, in afwachting van definitieve jurisprudentie, te reserveren in een bestemmingsreserve. Hiertoe is bij de jaarrekening een resultaatbestemming ingediend.

Gemeentelijke belastingen

Onroerende Zaakbelasting

De grondslag voor de heffing van onroerende-zaakbelastingen (OZB) is een percentage van de WOZ-waarde. Het belastingbedrag stijgt gelijkmatig met de WOZ-waarde. De WOZ-waarde voor belastingjaar 2016 is bepaald naar waardepeildatum 1 januari 2015.

Tarieven OZB	2016	2015
Woningen		
OZB eigenarenbelasting	0,1309%	0,1296%
Niet woningen		
OZB gebruikersbelasting	0,3008%	0,2973%
OZB eigenarenbelasting	0,2791%	0,2786%

De in 2016 verzonden WOZ-beschikkingen kennen ten opzichte van belastingjaar 2015 een gemiddelde waardestijging voor de woningen van 1,5%. Voor de niet-woningen is sprake van een gemiddelde waardedaling van 3,17%.

	2016	2015
Objecten (woningen en niet woningen)	13.436	13.403
Bezwaren WOZ:	289	301
▪ Gegronnd	177	172
▪ Ongegrond	112	129
Beroep:	2	2
▪ Aangepast (uitspraak of compromis)	1	3 (ongegronnd)
▪ Nog in behandeling	0	0
Totale WOZ-waarde	€ 3.051.168.000	€ 2.987.000.000

De totaal in 2016 gerealiseerde opbrengst OZB is € 78.000,- hoger dan begroot. Uitgedrukt in een percentage van de totaal begrote opbrengst is dit 1,31%. De hogere opbrengst is onder andere een gevolg van uitbreiding van het woningbestand.

Rioolheffing

De dekkingsgraad voor de rioolheffing bedraagt in 2016 op begrotingsbasis 95%. Het tarief per aansluiting voor een eigenaar bedraagt in 2016 € 238,-. (2015: € 236,-). De opbrengst rioolheffing is € 27.000,- (0,87%) hoger dan de raming voor 2016. Het voordeel van € 27.000,- is aan de voorziening egalisatie riolering toegevoegd.

Hondenbelasting

Hondenbelasting wordt geheven van de houder van één of meer honden. Het aantal honden is bepalend voor de hoogte van de belasting. Jaarlijks wordt door BSR een controle gehouden op het houden van honden. In onze gemeente worden ongeveer 1.600 honden gehouden.

De gerealiseerde opbrengst hondenbelasting is € 1.000,- lager dan begroot. Uitgedrukt in een percentage van de totaal begrote opbrengst is dit 1%.

	2016	2015
1 ^{ste} hond	€ 52,25	€ 51,85
2 ^{de} hond	€ 80,25	€ 79,60
Kenneltarief	€ 390,25	€ 387,15

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting is een algemene verblijfsbelasting. Toeristenbelasting wordt binnen de gemeente Culemborg geheven van degene die tegen een vergoeding gelegenheid tot verblijf met overnachting biedt (camping en pension). Per overnachting wordt voor 2016 een tarief gehanteerd van € 0,75. De opbrengst van de toeristenbelasting is € 1.000,- hoger dan begroot. Uitgedrukt in een percentage van de totaal begrote opbrengst is dit 2,44%.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. De grond moet in eigendom van de gemeente zijn. Voor de verschillende onderwerpen gelden afzonderlijke tarieven per m². De opbrengst van de precariobelasting op kabels en leidingen is € 748.000,- hoger dan begroot. Voor het belastingjaar 2016 geldt voor precariobelasting op kabels en leidingen een tarief per strekkende meter van € 5,- (2015: € 4,-).

In totaal is voor de jaren 2012 en 2013 een bedrag van 725.000,- aan voorlopige aanslagen precariobelasting op elektra leidingen opgelegd, waarvan de inkomsten niet zijn geraamd. Ten aanzien van precariobelasting op elektra leidingen is nog geen eenduidige jurisprudentie aanwezig. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe wordt voorgesteld om deze voorlopige aanslagen, in afwachting van definitieve jurisprudentie, te reserveren in een bestemmingsreserve. Hiertoe is bij de jaarrekening een resultaatbestemming ingediend.

Parkeerbelasting

In de gemeente Culemborg geldt voor bepaalde delen van de binnenstad de verplichting om parkeerbelasting te betalen. Ingeval niet aan de aangifteverplichting is voldaan, dan wel geen of onvoldoende parkeerbelasting is betaald, wordt de te weinig betaalde belasting via een zogenaamde naheffingsaanslag alsnog nageheven. De kosten die hieraan verbonden zijn, worden gelijktijdig met de te weinig betaalde parkeerbelasting in rekening gebracht. In 2016 bedroeg het tarief voor het in rekening brengen van een naheffingsaanslag parkeerbelasting € 60,-.

De gerealiseerde opbrengst parkeerbelasting is € 145.000,- (26%) lager dan begroot. De parkeerbaten zijn lager dan begroot door tegenvallende parkeerinkomsten op het nieuwe parkeerterrein Sint Janskerkhof en het parkeerterrein aan de Boerenstraat door vertrek van supermarkt Aldi.

Gemeentelijke rechten**Bouwleges**

De opbrengst bouwleges kan sterk wisselen. Dit hangt vooral samen met de omstandigheid of er bouwaanvragen zijn ingediend voor grote bouwwerken. Deze zijn in de begrotingsraming niet altijd te voorzien en zorgden in 2016 voor een lagere opbrengst van € 168.000,- (20%). De baten van de bouwleges zijn € 168.000 lager uitgevallen dan begroot door een daling van het aantal vergunningsaanvragen in 2016.

Afvalstoffenheffing

De tarieven afvalstoffenheffing worden jaarlijks door Avri vastgesteld. De opbrengst van de afvalstoffenheffing mag slechts gebruikt worden om de kosten te dekken van de afvalinzameling en -verwerking. In 2016 bedroeg het basistarief van de afvalstoffenheffing € 114,-. Dit bedrag is voor inwoners van de gemeente Culemborg opgehoogd met € 2,96 voor het verwijderen van zwerfafval binnen de gemeente Culemborg.

Marktgelden

Voor het innemen van een standplaats op de markt wordt door de gemeente Culemborg marktgeld geheven. Ook ten aanzien van deze marktgelden mogen de geraamde opbrengsten niet hoger zijn dan de geraamde kosten van de gemeente. De opbrengst marktgelden is € 7.000,- lager dan de raming voor 2016. Deze lagere opbrengst is het gevolg van de aanwezigheid van minder marktkoopliden. In de begroting 2016 is onvoldoende rekening gehouden met een afname van de leges marktgelden, zoals gebleken bij het opstellen van de jaarrekening 2015.

Overige rechten/heffingen

De overige belastingen en rechten die onze gemeente heft, zijn geringer van omvang dan de belastingen die hiervoor zijn genoemd. Onder rechten vallen ook de leges die geheven worden voor de gemeentelijke dienstverlening (verstrekken van paspoorten, rijbewijzen, etc.). De hogere opbrengsten overige rechten/heffingen van € 164.000,- (26%) worden voornamelijk veroorzaakt doordat in de begroting 2016 onvoldoende rekening is gehouden met een toename van de legesopbrengsten, zoals gebleken bij het opstellen van de jaarrekening 2015. Dit betreft met name meer afgiften van rijbewijzen, reisdocumenten en APV vergunningen.

Daarnaast heeft een eenduidige en effectieve vorm van toezicht en handhaving tot een hogere vergoeding voor degeneratiekosten van € 80.000,- geleid. Degeneratiekosten zijn de kosten voor de gemeente door vermindering van de kwaliteit en/of duurzaamheid van de verharding of andere gemeente-eigendommen, veroorzaakt door de (graaf)werkzaamheden onder verhardingsconstructies of andere voorzieningen.

Lokale lastendruk

Om een indruk te krijgen van de lokale lastendruk, wordt gekeken naar wat huishoudens aan gemeentelijke belastingen moeten betalen. Daarbij worden de voor huishoudens gebruikelijke heffingen betrokken, te weten de OZB-heffing van een woning met een gemiddelde waarde, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) stelt jaarlijks een “Atlas van de lokale lasten” op. In deze atlas wordt de lastendruk van alle gemeenten in Nederland weergegeven.

Uit de “Atlas van de lokale lasten 2016” blijkt dat landelijk gezien de bruto-woonlasten van de gemeente Culemborg zich op gemiddeld niveau bevinden (in 2016 gestegen van de 165e naar de 149e plaats). De gemiddelde netto woonlasten in Gelderland van een huishouden met een gemiddeld aantal personen bedroeg € 721,-. In de gemeente Culemborg bedragen deze woonlasten € 722,-.

Een vergelijking van de gemeente Culemborg met omliggende gemeenten geeft het volgende beeld:

Gemeente	2016		2015	
	Lokale lasten	Plaats/Coelo	Lokale lasten	Plaats/Coelo
Tiel	€ 645	63	€ 640	70
Culemborg	€ 722	149	€ 711	165
Buren	€ 727	155	€ 723	176
Maasdriel	€ 724	151	€ 726	181
Geldermalsen	€ 889	371	€ 864	378
Zaltbommel	€ 765	221	€ 760	252
Neerijnen	€ 838	339	€ 825	351
Neder-Betuwe	€ 867	361	€ 857	374
Prov Gelderland	€ 721		€ 706	

* bron: COELO-Atlas van de lokale lasten 2016 en 2015

De gemeente met classificatie 1 heeft de laagste woonlasten. De gemeente met classificatie 396 heeft de hoogste woonlasten.

Kwijtscheldingsbeleid

De mogelijkheid om kwijtschelding van lokale heffingen te verlenen is geregeld in artikel 255 van de Gemeentewet. Hoofregel is dat gemeenten het kwijtscheldingsbeleid van de rijksoverheid volgen zoals geregeld in de Uitvoeringsregeling. Een uitzondering is dat het gemeenten is toegestaan om bij de berekening van de kwijtschelding uit te gaan van 100% van de bijstandsnorm. Het Rijk hanteert 90%.

Sinds de afschaffing van het gebruikersdeel van de OZB is het aantal toegekende kwijtscheldingsverzoeken minimaal.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing gaat in op de robuustheid van de financiële positie van de gemeente. Het weerstandsvermogen is een maatstaf voor de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen, zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt.

Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (hoeveel middelen zijn nodig om alle risico's op te kunnen vangen). Beide komen in het vervolg van deze paragraaf aan de orde en op basis daarvan wordt vervolgens het weerstandsvermogen bepaald.

Weerstandsvermogen = de mogelijkheid financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat de normale begrotingsuitvoering en bedrijfsvoering (direct) aangepast hoeft te worden.

Deze paragraaf gaat achtereenvolgens in op:

1. Beleid ten aanzien van het weerstandsvermogen;
2. Weerstandscapaciteit;
3. Risico's en beheersmaatregelen;
4. Weerstandsvermogen;
5. Kengetallen.

Weerstandscapaciteit incidenteel

- > Algemene reserve
- > Stille reserves
- > Jaarrekeningresultaat

Weerstandscapaciteit structureel

- > Begrotingssaldo
- > Resterende belastingcapaciteit
- > Onvoorzien

Risico's

Financiële gevolgen van onvoorziene gebeurtenissen, waarvan de omvang niet redelijkerwijs is in te schatten. Hieronder vallen niet de risico's waarvoor we verzekerd zijn, of waarvoor een budget of voorziening beschikbaar is.

1. Beleid ten aanzien van het weerstandsvermogen

Van een toereikend weerstandsvermogen is sprake wanneer de beschikbare weerstandscapaciteit tenminste gelijk is aan de benodigde weerstandscapaciteit. Twee keer per jaar wordt de berekening van de weerstandscapaciteit geactualiseerd, te weten bij de begroting en bij de jaarrekening.

2. Weerstandscapaciteit

Met de weerstandscapaciteit wordt bedoeld de beschikbare middelen waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken (risico's). Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit direct van invloed is op het voorzieningenniveau van de gemeente. Het incidentele weerstandsvermogen wordt ook wel de weerstandscapaciteit van het vermogen genoemd.

De volgende onderdelen maken deel uit van de incidentele weerstandscapaciteit:

- > Algemene reserve en de niet geblokkeerde bestemmingsreserves.
Naast de algemene reserve betreft dit de volgende bestemmingsreserves: reserve internationale samenwerking, reserve buurtbudgetten en de reserve flexibiliteit en mobiliteit.
- > Stille reserves.
Van stille reserves is sprake als de marktwaarde van de bezittingen van de gemeente de boekwaarde daarvan overstijgt. Voorwaarde voor het opvoeren van deze stille reserves in de weerstandscapaciteit is, dat de activa direct verkoopbaar zijn indien de gemeente dat zou willen. Op dit moment is er van stille reserves geen sprake.
- > Jaarrekeningresultaat.
Over de besteding van het jaarrekeningresultaat 2016 vindt besluitvorming plaats op basis van het raadsvoorstel behorende bij deze jaarrekening. Het resultaat 2016 is dus nog niet definitief. Om toch een zo juist mogelijk beeld te krijgen van de weerstandscapaciteit is het (voorlopige) resultaat over 2016 (na bestemming) wel meegenomen in de berekening.

De incidentele weerstandscapaciteit is als volgt:

Incidentele weerstandscapaciteit (x 1.000)	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2015	Begroting 2017
Algemene reserve	5.474	5.324	5.667
Bestemmingsreserves (vrij besteedbare deel)	817	499	277
Stille reserves	0	0	0
Jaarrekeningresultaat	4.363	2.186	0
Af: bestemmingsvoorstellen / vrijval reserves	-/- 4.363	-/- 2.043	
Totale incidentele weerstandscapaciteit	6.291	5.966	5.944

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit is de mate waarin de gemeente in staat is om onverwachte structurele tegenvallers op te vangen zonder dat het noodzakelijk is om te bezuinigen of te heroverwegen binnen de (meerjaren)begroting. De structurele weerstandscapaciteit wordt ook wel aangeduid als de weerstandscapaciteit van de exploitatie. Hiertoe behoren:

- > Begrotingssaldo.
Het begrotingssaldo heeft geen invloed op de weerstandscapaciteit per ultimo 2016. Er is in 2016 immers geen sprake meer van een begrotingssaldo (maar van een rekeningresultaat). Meerjarig is het begrotingssaldo wel van belang voor de hoogte van de weerstandscapaciteit.
- > Resterende belastingcapaciteit.
De resterende belastingcapaciteit heeft betrekking op de mogelijkheid om de lokale lasten te verhogen. De berekening is gebaseerd op de drie belangrijkste gemeentelijke heffingen, te weten: de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. De resterende belastingcapaciteit is het verschil tussen het minimumniveau, gehanteerd bij artikel 12-gemeenten en het totaal van de opbrengsten op basis van de vastgestelde tarieven en de WOZ-waarden. De riolrechten en de afvalstoffenheffing zijn kostendekkend vastgesteld, hierin bevindt zich dus geen resterende belastingcapaciteit. De resterende belastingcapaciteit bij de OZB in 2016 is volgens de programmabegroting 2017 € 709.000.

> Post onvoorzien.

Jaarlijks wordt standaard een bedrag van afgerond € 81.500 als post onvoorzien opgenomen. In 2016 is de post onvoorzien niet ingezet en daardoor zal het volledige bedrag vrijvallen in het jaarrekeningresultaat 2016.

De structurele weerstandscapaciteit is als volgt:

Structurele weerstandscapaciteit (x 1.000)	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2015	Begroting 2017
Begrotingssaldo (voordelig)	0	0	447
Onbenutte belastingcapaciteit	0	0	709
Onvoorzien	0	0	81
Totale structurele weerstandscapaciteit	0	0	1.237

Totale weerstandscapaciteit

In onderstaand overzicht staat de totale weerstandscapaciteit. Ten opzichte van de jaarrekening 2015 is de totale weerstandscapaciteit met € 325.000 toegenomen.

Totale weerstandscapaciteit (x 1.000)	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2015	Begroting 2017
Incidentele weerstandscapaciteit	6.291	5.966	5.944
Structurele weerstandscapaciteit	0	0	1.237
Totale weerstandscapaciteit	6.291	5.966	7.181

3. Risico's

Een risico is de onzekerheid (kans) dat een gebeurtenis zich voordoet, waarbij zowel positieve als negatieve effecten kunnen optreden. Gebeurtenissen waarvan bekend is dat ze zullen optreden en gebeurtenissen die voor de gemeente geen financiële gevolgen hebben, behoren niet tot de risico's.

Identificeren en kwantificeren risico's

Het kwantificeren van geïdentificeerde risico's heeft twee doelen:

- ordening aanbrengen voor sturing en beheersing van de risico's;
- bepalen van de omvang van de benodigde weerstandscapaciteit.

Het is onmogelijk en onwenselijk om te sturen op grote aantallen risico's. Bij risicokwantificering gaat het om het aanbrengen van ordening in de lijst met risico's, zodat prioriteit gegeven kan worden aan de risico's die de grootste impact kunnen hebben op de organisatie. Handvatten om de mogelijke impact van risico's te bepalen zijn:

- de geschatte omvang van het risico;
- de waarschijnlijkheid (kans) dat het risico zich daadwerkelijk voordoet.

Afhankelijk van de geschatte omvang van het risico kan een ordening worden aangebracht, welke behulpzaam is bij de sturing op en beheersing van risico's. Bij het bepalen van de omvang van het risico wordt uitgegaan van een situatie waarin het risico zich daadwerkelijk voordoet. Vanuit die gedachte wordt een inschatting gemaakt van het bedrag dat de gemeente kwijt is, met een maximum en minimum. De geschatte omvang is ingedeeld over een vijftal klassen met daaraan gekoppeld een score. De volgende klassen worden onderscheiden:

Geschatte omvang risico (maximum en minimum)	Score
€ 1 < € 250.000	1
€ 250.000 < € 500.000	2
€ 500.000 < € 1.000.000	3
€ 1.000.000 < € 2.500.000	4
> € 2.500.000	5

Voor de waarschijnlijkheid (kans) dat risico's zich daadwerkelijk voordoen, zijn de risico's te onderscheiden in een vijftal klassen met ook bijbehorende scores:

Waarschijnlijkheid/ kans	Score
Zeer klein (1%-24%)	1
Klein (25% < 50%)	2
Niet klein/niet groot (50% < 70%)	3
Groot (70% < 90%)	4
Zeer groot (90% -100%)	5

1. Zeer klein: dit zijn risico's waarvan het onwaarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar daadwerkelijk voor zullen doen. Het zijn risico's die zich slechts 1 keer in de 20 jaar voordoen of aan risico's waarvan de kans op optreden erg laag is (5-10%);
2. Klein: hanteren we voor risico's waarvan het niet zo waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar daadwerkelijk voor zullen doen. Het zijn risico's die zich 1 keer in de 4 jaar voordoen of risico's waarvan de kans op optreden laag is (25%);
3. Niet klein/niet groot: risico's die nog beide kanten op kunnen. Het kan zijn dat ze zich komend jaar voordoen, het kan ook zijn van niet. Het zijn risico's die zich 1 keer in de 2 jaar voordoen of risico's waarvan de kans op optreden gemiddeld is (50%);
4. Groot: hanteren we voor risico's waarvan het waarschijnlijk is dat ze zich voor zullen doen in het komende jaar, of risico's waarvan de kans op optreden groot is (70%);
5. Zeer groot: hanteren we voor risico's waarvan het zeer waarschijnlijk is dat ze zich komend jaar daadwerkelijk voor zullen doen of risico's waarvan de kans op optreden zeer groot is (90%).

Door het vermenigvuldigen van de "geschatte omvang" en "waarschijnlijkheid/ kans" kan per risico de financiële impact worden uitgerekend. Het totaal daarvan is op zijn beurt weer de benodigde weerstandscapaciteit.

De risicoscore wordt berekend door de scores van de geschatte omvang en de scores van de waarschijnlijkheid / kans te vermenigvuldigen. De ordening die hieruit volgt is behulpzaam voor het aanbrengen van prioriteiten bij het beheersen van de risico's.

Voorgedane risico's in 2016

Voordat de risico's vanuit de begroting 2017 zijn geactualiseerd is er ook gekeken of en in welke mate de verwachte risico's vanuit de begroting 2016 zich ook daadwerkelijk in 2016 hebben voorgedaan.

Dit geeft het volgende beeld.

Verontreinigde grond

Uit werkzaamheden voortvloeiende uit de aanpak van de N320 is zonder overleg door de provincie een sanering aan de Rijksstraatweg uitgevoerd. De kosten hiervoor bedragen maximaal € 49.000,-. De gemeente overlegt met de provincie over de financiële afwikkeling van het project.

Onderhoud openbare ruimte

Er heeft meerwerk plaatsgevonden bij onderhoud van beschoeiingen aan de Oostersingel voor een bedrag van € 70.000,-. Dekking vindt plaats uit de stelpost areaaluitbreiding en het exploitatiebudget beschoeiingen.

Uitloop bezuiniging accommodaties

Het college heeft geconstateerd dat met het model 'huren als eigenaar' in vergelijking met de huidige begroting van de gemeente en bij de huidige stand van zaken niet voldoende financieel voordeel kan worden gerealiseerd.

Vandalismeschade

Voor vandalismeschade is een bedrag van € 75.011,- begroot. De werkelijke uitgaven bedragen in totaal € 81.879,-. Dit heeft een budgetoverschrijding van € 6.868,- tot gevolg.

Risicotabel per 31 december 2016

In het kader van de jaarrekening 2016 zijn alle risico's – zoals opgenomen in de begroting 2017 – kritisch bekeken en daar waar nodig geactualiseerd. De geactualiseerde versie van de risicotabel wordt op de volgende pagina gepresenteerd.

Risico's jaarrekening 2016								
	Maximaal risico-profiel				Minimaal-riisico profiel			
Omschrijving	Maximaal risico	Kans	Impact	Risico score	Minimaal-riisico	Kans	Impact	Risico score
Programma Burger en bestuur								
Niet tijdig en/of onjuist publiceren van (voorgenomen) bestuursbesluiten	200.000	25%	50.000	2	200.000	5%	10.000	1
Gerechtelijke procedure: aanspraak derden A	100.000	20%	20.000	1	50.000	10%	5.000	1
Programma Duurzame Fysieke omgeving								
Verontreinigde grond	500.000	25%	125.000	6	50.000	25%	12.500	2
Onderhoud openbare ruimte	300.000	33%	99.000	4	100.000	33%	33.000	2
Het dumpen van XTC-afval	50.000	50%	25.000	3	25.000	50%	12.500	3
Programma Onderhoud en Beheer								
Uitloop bezuiniging accommodaties	693.154	50%	346.577	9	693.154	25%	173.289	6
Weerstandsvermogen GR AVRI	186.000	50%	93.000	3	151.000	50%	75.500	3
Programma Sociaal Domein								

Decentralisatie WMO (AWBZ)	775.000	50%	387.500	9	775.000	25%	193.750	6
Decentralisatie Jeugd	730.000	50%	365.000	9	730.000	25%	182.500	6
Afbouw bezuinigingen subs. 2015	400.000	20%	80.000	2	400.000	10%	40.000	2
Eigen risico rijksbijdrage bijstandsuitkeringen	490.000	90%	441.000	10	400.000	90%	360.000	10
Participatiewet	375.000	50%	187.500	6	300.000	25%	75.000	4
Programma Sport								
Vandalismeschade	100.000	90%	90.000	5	25.000	25%	6.250	2
Programma Veiligheid								
Rampen en (sociale) calamiteiten van een buitengewone impact	2.000.000	1%	20.000	4	20.000	1%	200	1
Programma Wonen								
Vpb-plicht overheidsondernemingen	PM	30%	PM	PM	PM	30%	PM	PM
Risico's grondexploitaties	Zie paragraaf Grondbeleid							
Gerechtelijke procedure: aanspraak derden B	500.000	40%	200.000	6	100.000	40%	40.000	2
Paragraaf Bedrijfsvoering								
Regelgeving gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid	100.000	50%	50.000	3	50.000	50%	25.000	3
Onvoorziene kosten bij voorgenomen investeringen	500.000	20%	100.000	2	500.000	10%	50.000	2
Inkoop- en aanbesteding	500.000	10%	50.000	3	200.000	25%	50.000	2
Niet voorziene effecten fiscaliteiten	500.000	25%	125.000	6	150.000	25%	37.500	2
Wet Markt en Overheid	1.187.500	4%	47.500	4	1.187.500	1%	11.875	4
Paragraaf Verbonden partijen								
Verstrekte geldlening CV Parijsch	26.500.000	Zie paragraaf Grondbeleid						
Balans								
Verstrekte leningen aan derden	15.015.000	2%	300.300	1	15.015.000	1%	150.150	1
Garantstellingen	9.458.000	5%	472.900	1	9.458.000	1%	94.580	1
Totaal	61.159.654		3.675.277		30.579.654		1.638.594	

Wijzigingen ten opzichte van risico's begroting 2017

Ten opzichte van de risico's zoals eerder opgenomen in de Begroting 2017 hebben zich de volgende wijzigingen voorgedaan.

Gerechtelijke procedure, aanspraak derden B (vervallen)

Toelichting:

Het risico betreffende een gerechtelijke procedure, aanspraak derden B (maximaal risico-profiel € 8.000.000 / minimaal risico-profiel € 800.000) komt te vervallen. De Raad van State heeft in deze zaak een uitspraak gedaan en de gemeente Culemborg in het gelijk gesteld.

Gerechtelijke procedure, aanspraak derden C (naam aangepast)

De naam van dit risico is aangepast. Als gevolg van het vervallen van het "oude" risico, aanspraak derden B (zie hiervoor), zal het huidige risico aanspraak derden C met ingang van deze jaarrekening worden hernoemd naar aanspraken derden B.

Weerstandsvermogen Gemeenschappelijke Regeling AVRI (nieuw risico)

Toelichting:

Het weerstandsvermogen van AVRI blijft in de meerjarenbegroting onder het vastgestelde niveau van € 2 miljoen. Dit is een financieel risico voor de deelnemende gemeenten. In de jaren 2020 en 2021 wordt het weerstandsvermogen aangevuld als gevolg van het vervallen van de kosten van de stortplaats, waaronder het weerstandsratio ultimo 2021 op 0,9 uitkomt. Het tarief afvalstoffenheffing zou per huishouden jaarlijks moeten worden verhoogd om het weerstandsvermogen ultimo 2021 op het geactualiseerde risico niveau te krijgen.

Beheersmaatregel:

GR AVRI legt jaarlijks verantwoording af aan de gemeenteraden van de tien gemeenten die eigenaar en opdrachtgever van AVRI zijn. Daarmee worden de gemeenteraden in staat gesteld invulling te geven aan hun controlerende functie. Gemeente Culemborg maakt gebruik van haar recht om haar zienswijzen in te dienen. Bij de verbeteren van het weerstandsvermogen wordt in allereerst gekeken naar de bijstelling van de tarieven, zodat er sprake is van een structurele oplossing.

Toelichting risico's zoals opgenomen in risicotabel

Niet tijdig en/of juist publiceren van (voorgenomen) bestuursbesluiten

Toelichting:

Niet tijdig en/of juist publiceren van (voorgenomen) bestuursbesluiten waardoor besluiten geen rechtskracht hebben kunnen leiden tot aansprakelijkheidsstelling of het niet effectueren van beleid of (financiële) verordeningen. Het risico ontstaat bij het nietig verklaren van de (uitgestuurde) vergunning, waarbij de aangevraagde activiteiten reeds zijn begonnen.

Beheersmaatregel:

Er worden diverse controles uitgevoerd door de afdeling juridische zaken en communicatie.

Gerechtelijke procedure, aanspraak derden A

Toelichting:

Een derde stelt de gemeente verantwoordelijk voor geleden schade. Er loopt een juridisch procedure.

Beheersmaatregel

Door goede juridische bijstand wordt de schade voor de gemeente zo laag mogelijk gehouden.

Verontreinigde grond

Toelichting:

Plaatsen met verontreinigde grond zijn inmiddels voor een groot deel in beeld, o.a. oude stortplaatsen en het Veerweggebied. Aan bestaande bodemverontreinigingen hoeft veelal pas wat gedaan te worden, als er bepaalde ontwikkelingen op een terrein plaatsvinden. Bodemverontreiniging van bestaande locaties is daarom een beperkt financieel risico. Wel kunnen er calamiteiten plaatsvinden waarbij bodemverontreiniging optreedt (nieuwe gevallen) of door externe

partijen wordt ontdekt, die meteen moeten worden gesaneerd. Dit gebeurt vooral bij aanleg van kabels- en leidingen door externe partijen, de gemeente is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de werkzaamheden in schone grond. Gedumpte verontreinigingen (bv. asbest) zijn niet bij ons bekend en worden buiten in het werk ontdekt. Gemeente dient dan veelal direct te saneren.

Beheersmaatregel:

Diverse locaties van verontreinigde grond binnen Culemborg zijn in beeld (bijvoorbeeld voormalige industriegebieden), toch kan het voorkomen dat onverwacht een verontreiniging wordt geconstateerd.

Onderhoud openbare ruimte, met name onderhoud wegen en beschoeiingen

Toelichting:

Bezuinigingen op de voorzieningen voor groot onderhoud levert een financieel risico op. Dit risico speelt bij groot onderhoud van wegen en beschoeiingen. Hier is bezuinigd op de storting in de voorziening en de meerjarenplannen zijn hier op aangepast. Er is geen buffer in de voorziening voor onverwacht groot onderhoud, bijvoorbeeld na vorstschade of het inzakken van een beschoeiing.

Beheersmaatregel:

Voor groot onderhoud wegen en groot onderhoud beschoeiingen zijn voorzieningen beschikbaar. Op deze voorzieningen zijn de laatste jaren verschillende bezuinigingen doorgevoerd. Door temporiseren van groot onderhoud en het uitvoeren van meer klein onderhoud wordt getracht de kapitaalgoederen zo veel mogelijk op niveau te houden.

Het dumpen van XTC-afval

Toelichting:

Regelmatig komt het voor dat XTC-afval in de regio wordt gedumpt. In Culemborg is dit nog niet voorgevallen, maar in aangrenzende gemeenten wel. Het risico dat XTC-afval in de toekomst ook in Culemborg wordt gedumpt is dan ook aanwezig.

Beheersmaatregel:

-

Uitloop bezuiniging accommodaties

Toelichting:

Het college heeft geconstateerd dat met het model 'huren als eigenaar' in vergelijking met de huidige begroting van de gemeente en bij de huidige stand van zaken niet voldoende financieel voordeel kan worden gerealiseerd.

Beheersmaatregelen:

Bij de behandeling van de perspectiefnota 2018-2021 brengt het college in beeld welke bezuiniging nog gerealiseerd kan worden op het vastgoed. Daarnaast brengt zij mogelijke oplossingsrichtingen in kaart voor de eventueel resterende bezuiniging. Doelstelling is dat de gemeenteraad bij de behandeling van de perspectiefnota 2018-2021 een integrale afweging kan maken over hoe deze bezuiniging voor het vervolg verder in te vullen. De oplossing zal moeten bestaan uit structurele maatregelen, mogelijk aangevuld met incidentele maatregelen om de reeds ingeboekte taakstelling in het eerste jaar te kunnen opvangen.

Decentralisatie Wmo (AWBZ)

Toelichting:

Vanaf 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de voormalige AWBZ, thans Wmo. Hiervoor is een budget beschikbaar gesteld vanuit het Rijk. De risico's betreffende dit budget kunnen vrij omvangrijk worden.

Beheersmaatregelen:

Er is een structurele stelpost voor de risico's betreffende de transities. Daarnaast hebben we bij de najaarsrapportage 2015 een reserve Sociaal Domein ingesteld. De mogelijke overschotten storten we

in deze reserve. Tevens worden de ontwikkelingen op het gebied van de Wmo nauwlettend gevolgd. De monitoring vindt zowel inhoudelijk als financieel op een regelmatige en terugkerende basis plaats.

Decentralisatie Jeugd

Toelichting:

Vanaf 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdzorg en zijn budgetten overgeheveld. De risico's betreffende dit budget kunnen vrij omvangrijk worden.

Beheersmaatregelen:

Momenteel worden verscheiden instrumenten toegepast om het risico te beheersen te weten: 1) monitoring van zorggebruik 2) overleg met aanbieders over transformatie en innovatie 3) vergroten inzet nulde/eerste lijn. Daarnaast hebben we bij de najaarsrapportage 2015 een reserve Sociaal Domein ingesteld. De mogelijke overschotten storten we in deze reserve.

Afbouw bezuinigingen subsidies 2015

Toelichting:

Instellingen die vanaf 2014 en 2015 te maken kregen met substantiële bezuinigingen op de subsidies die de gemeente verleent, kunnen bezwaar maken tegen het tempo waarin de afbouw wordt gerealiseerd en daarin gelijk worden gesteld. Een deel van deze bezuinigingen wordt in 2016 en 2017 gerealiseerd (afbouw subsidie ElkWelzijn, waarbij is besloten deze over meerdere jaren uit te smeren). Tegen de besluiten (die eind 2016 genomen zijn) kan formeel nog bezwaar worden aangetekend.

Beheersmaatregelen:

Om het risico van bezwaar te beheersen worden zorgvuldige procedures gevolgd.

Eigen risico rijksbijdrage bijstandsuitkeringen (BUIG)

Toelichting:

Gemeenten dragen een eigen risico op het overschrijden van de rijksuitkering BUIG (Bundeling Uitkering Inkomensvoorziening). Conform het tijdelijk Vangnet 2015/2016 kan compensatie worden aangevraagd als het tekort hoger is dan 5%. Daarbij geldt een getrapte opbouw: is het tekort tussen de 5% en de 10%, dan is de compensatie de helft. Hoe de regeling er vanaf 2017 uit gaat zien is nog niet definitief bekend.

Beheersmaatregelen:

De uitvoering van de Participatiewet, waaronder de bijstandsuitkeringen is uitbesteed aan GR Werkzaam. In bestuurs- rapportages worden de deelnemende gemeenten periodiek geïnformeerd. Daarnaast vindt ook specifiek advies plaats vanuit GR Werkzaam over deze vangnetregeling.

Participatiewet

Toelichting:

De Participatiewet ging, tegelijkertijd met de decentralisaties Wmo en Jeugd, in per 1-1-2015. In algemene zin geldt dat in het kader van de Participatiewet fors wordt bezuinigd. De Participatiewet heeft invloed op het participatiebudget, het budget voor sociale werkvoorzieningen en het budget voor re-integratie (niet zijnde inkomen) WAJong. De laatste taak (het re-integreren en activeren van WAJong'ers) betreft een nieuwe taak. Hieromtrent is het momenteel nog erg lastig om inzichtelijk te krijgen of het budget toereikend is. Het grootste deel qua (financiële) omvang betreft de sociale werkvoorziening. De instroom hieromtrent is weliswaar gestopt per 1 januari 2016, maar de risico's of de afbouw minimaal gelijk kan lopen met het budget blijven substantieel.

Beheersmaatregelen:

De uitvoering van de Participatiewet, waaronder de bijstandsuitkeringen is uitbesteed aan GR Werkzaam. De ontwikkelingen op het gebied van de Participatiewet worden nauwlettend gevolgd. De monitoring vindt zowel inhoudelijk als financieel op een regelmatige en terugkerende basis plaats.

Vandalismeschade

Toelichting:

Jaarlijks is er een bedrag aan vandalismeschade aan de sportaccommodaties. Dit bedrag is niet van tevoren in te schatten en te begroten. Vandaar dat het als risico is opgenomen.

Beheersmaatregelen:

Het nemen van beheersmatige maatregelen (hekwerken, cameratoezicht ect.) en extra controle en toezicht op accommodaties.

Rampen en (sociale) calamiteiten van een buitengewone impact

Toelichting:

Er kunnen zich altijd rampen voordoen van een omvang of impact waar een gemeente zich redelijkerwijs niet op kan voorbereiden. De gemeente (en de veiligheidsregio) zijn ingericht en voorbereid op veelvoorkomende crises (op basis van het regionaal risicoprofiel) maar niet op elk denkbaar onheil. Verder is de sociale component toegevoegd om te voorkomen dat bij crises alleen gedacht wordt aan klassieke fysieke rampen zoals branden. Ook openbare orde problemen, ziekten of maatschappelijke onrust kunnen hieronder vallen.

Beheersmaatregelen:

Voor incidenten van "normaal" formaat zijn we als gemeente voorbereid in samenwerking met de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid en zijn rampenplannen beschikbaar. Ook is er beperkt budget om een crisis van "normaal" formaat op te vangen.

Vpb-plicht overheidsondernemingen

Toelichting:

Door de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen worden overheidsondernemingen vanaf 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb). Onderzocht is welke gevolgen dit heeft voor de gemeente Culemborg. De gemeente kan door de kenmerken van de grondexploitaties worden gezien als ondernemer en zal vennootschapsbelasting moeten betalen. Dit speelt met name in de periode na 2019. Met een externe deskundige zijn twee voor de meest hand liggende scenario's berekend. In de risicoanalyse is rekening gehouden met de meest ongunstige methode. De kans is 30% dat dit optreedt. In de risicotabel is de hoogte van het risico opgenomen als PM.

De algehele conclusie is dat de ondernemersactiviteiten passief vermogensbeheer zijn of structureel verlieslatend. Voor meer informatie met betrekking tot de Vpb-plicht voor de grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Risico's grondexploitatie

Toelichting:

De ontwikkelingen op het gebied van de grondexploitaties en vooral de ontwikkelingen op de lange termijn laten zich op dit moment nog moeilijk voorspellen. Voor grondexploitaties waarvoor een verlies wordt verwacht, moet conform de BBV-voorschriften een voorziening worden getroffen om dit verlies af te dekken. Daarnaast is er een reserve grondexploitaties die als buffer dient om tegenvallers binnen de grondexploitatie af te dekken. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Gerechtelijke procedure, aanspraak derden B

Toelichting:

Een derde stelt de gemeente verantwoordelijk voor geleden schade. Er loopt een juridisch procedure.

Beheersmaatregel

Door goede juridische bijstand wordt de schade voor de gemeente zo laag mogelijk gehouden.

Regelgeving gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid

Toelichting:

De drempel, om door het UWV gedeeltelijk arbeidsongeschikt te worden verklaard, wordt steeds hoger. De kans bestaat, dat medewerkers formeel niet ziek zijn, maar toch niet kunnen werken. Er is echter voor de medewerkers geen uitkering mogelijk vanuit het UWV in verband met de arbeidsongeschiktheid. Pas na twee jaar arbeidsongeschiktheid kan een ontslagprocedure worden ingesteld, waarbij de kans groot is gedurende die eerste twee jaar arbeidsongeschiktheid het salaris wel door de gemeente moet worden doorbetaald aan de medewerker.

Beheersmaatregelen

Er wordt gestuurd om preventief actie te ondernemen om (langdurig) ziekteverzuim te voorkomen. Culemborg aanvaardt het eigen risicodragerschap. In het kader van de samenwerking met de gemeenten Geldermalsen en Tiel gaan we onderzoeken of we het eigen risicodragerschap handhaven.

Onvoorziene kosten investeringen

Toelichting:

Bij nieuwe investeringen kunnen allerlei zaken tegenvallen. Hierbij valt te denken aan bijvoorbeeld tegenvallende aanbestedingen, planschade, bezwaren, etc.

Beheersmaatregelen

Er is gekozen om bij (grote) investeringen meer gebruik te maken van een integrale benadering. Zo wordt in samenwerking met de financieel adviseur een checklist afgewerkt waarin verschillende risicogebieden de revue passeren. Dit impliceert onder meer het aan de voorkant afwegen van risico's op het gebied van inkoop, fiscaliteiten, etc..

Inkoop- en aanbesteding

Toelichting:

Door het niet naleven van het vastgestelde inkoop- en aanbestedingsbeleid kan de gemeente te maken krijgen met claims, proceskosten en kosten door procesmatige vertragingen.

Beheersmaatregelen:

In 2016 zijn de eerste stappen gezet op weg naar professionalisering van de inkoopfunctie van de gemeente Culemborg. Voor 2017 en verder wordt een en ander verder uitgebouwd.

Niet voorziene effecten fiscaliteiten

Toelichting

Het niet goed op de hoogte zijn van fiscale wet- en regelgeving kan leiden tot naheffingen en boetes.

Beheersmaatregelen

Binnen bedrijfsvoeringsorganisatie BWB is een specialistische functie op het gebied van fiscaliteiten ingevuld. Zo wordt de kennis van fiscaliteiten beter geborgd in de deelnemende organisaties en zijn peer-reviews mogelijk op ingrijpende fiscale vraagstukken. Dit impliceert ook het vroegtijdig signaleren van problemen door dit aan de voorkant te bespreken.

Wet markt en overheid

Toelichting

Met ingang van 1 juli 2012 is de Wet markt en overheid (Wet M&O) van toepassing voor overheidsorganisaties. Het doel van deze wet is om oneerlijke concurrentie door overheidsorganisaties met marktpartijen te voorkomen en om zo een gelijkwaardig speelveld te creëren. De Wet M&O schrijft voor dat bij economische activiteiten de integrale kosten van deze producten en diensten (inclusief winststopslag) doorberekend moeten worden aan de afnemers. Daarbij gelden enige andere verplichtingen zoals een bevoordelingsverbod van overheidsbedrijven. Alleen als de gemeente zelf een besluit neemt dat een economische taak publiek is, is bovenstaande verplichting niet van toepassing. Het toezicht op naleving van deze wet ligt bij de Autoriteit Consument en Markt (ACM). De ACM kan bij overtreding van de regels een dwangsom opleggen.

Beheersmaatregel:

Er heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de mate waarin de gemeente wel/niet voldoet aan de Wet M&O. Op basis van dat onderzoek heeft terugkoppeling plaatsgevonden in een raadsvoorstel met als doel om in de toekomst te voldoen aan de wet M&O. De aangenomen verbeterpunten uit die raadsvergadering zijn omgezet in concrete actiepunten.

Verstreckte geldlening CV Parijsch

Toelichting

De gemeente heeft leningen vertrekt aan CV Parijsch van € 26,5 miljoen. Het risico betreffende deze leningen is meegenomen bij de risicoanalyse van de grondexploitaties.

Beheersmaatregelen

Bijsturingsmaatregelen die getroffen zijn voor deze risicofactoren:

- kleinschalige gebiedsontwikkeling binnen Parijsch;
- verbeteren van de marketing van Parijsch, mede gericht op inwoners van de provincie Utrecht;
- sturing om te komen tot reductie van (ontwikkel)kosten;

Verstreckte leningen aan derden

Toelichting:

Dit risico betreft het financieel kredietrisico dat de gemeente Culemborg loopt als het gaat om verstreckte leningen aan derden. De gemeente heeft voor genoemd bedrag gelden doorgeleend aan diverse partijen (grotendeels KleurrijkWonen). Het kan voorkomen dat deze partijen niet aan hun aflossings- / betalingsverplichtingen kunnen voldoen.

Beheersmaatregelen

De beheersing van dit risico wordt met name vormgegeven door terughoudendheid bij het aangaan van nieuwe leningen. Verder neemt in de tijd de hoofdsom en dus ook het risico van doorgeleende gelden af, door aflossingen. NB. KleurrijkWonen trekt tegenwoordig zelf vaste geldleningen aan in de kapitaalmarkt. Onderzocht wordt of bestaande doorleningen aan KleurrijkWonen vervroegd kunnen worden afgelost, waardoor de gemeente Culemborg minder risico loopt. Alleen de achtervangfunctie blijft dan bestaan. Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) garandeert de schulden van de corporaties. De gemeente Culemborg heeft hierin alleen nog een achtervangfunctie.

Garantstellingen

Toelichting:

Dit risico betreft het financieel kredietrisico dat de gemeente Culemborg loopt als het gaat om garantstellingen. De gemeente staat voor genoemd bedrag garant voor diverse partijen. Het kan voorkomen dat deze partijen niet aan hun aflossings- / betalingsverplichtingen kunnen voldoen. In die gevallen wordt beroep gedaan op de gemeente Culemborg.

Beheersmaatregelen

De beheersing van dit risico wordt met name vormgegeven door terughoudendheid bij het aangaan van nieuwe garanties. KleurrijkWonen trekt tegenwoordig zelf vaste geldleningen aan in de kapitaalmarkt, waardoor geen nieuwe leningen worden verstrekt vanuit de gemeente Culemborg. Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) garandeert de schulden van de corporaties. De gemeente Culemborg heeft hierin een achtervangfunctie als het gaat om garantstelling. Verder neemt in de tijd de hoofdsom waar de gemeente garant voor staat af, door aflossingen. Het in beeld brengen van de actuele stand van zaken en eventuele bijzonderheden is een jaarlijks terugkerend aandachtspunt bij de Jaarrekening.

Overige garanties:

Stichting Zwembad Culemborg is voor de bouw van het zwembad een lening van 5,1 miljoen euro aangegaan bij de Nederlandse Waterschapsbank (NWB). De gemeente heeft bij deze lening ook een garantstelling afgegeven. Deze garantstelling wordt niet betrokken bij de berekening van het weerstandsvermogen van de gemeente omdat het risico op andere wijze is afgedekt: Wanneer de

stichting structureel niet langer aan haar betalingsverplichting naar de NWB kan voldoen volgt een faillissement en wordt de subsidie aan de stichting beëindigd. De middelen die de gemeente structureel in de begroting heeft opgenomen voor deze subsidie komen vanaf dat moment beschikbaar en zijn toereikend voor rente en aflossing op de lening door de gemeente.

De Stichting Accommodatiebedrijf Culemborg is voor de bouw van de Brede School Culemborg Oost een lening van 4,2 miljoen euro aangegaan bij de Triodos bank. De gemeente heeft bij deze lening ook een garantstelling afgegeven. Deze garantstelling wordt eveneens niet betrokken bij de berekening van het weerstandsvermogen van de gemeente omdat het risico op andere wijze is afgedekt. Mocht de stichting haar betalingsverplichtingen niet kunnen voldoen, dan vervalt het eigendom van de Brede School aan de gemeente, zoals het ook bij andere onderwijsinstellingen geregeld is.

4. Weerstandsvermogen

Door de beschikbare weerstandscapaciteit te vergelijken met de benodigde weerstandscapaciteit wordt de ratio van het weerstandsvermogen bepaald.

De beschikbare weerstandscapaciteit is per 31-12-2016 € 6,3 (bij jaarrekening 2015 was dit € 6,0 miljoen). Het totaal van de impact van de geïdentificeerde, gekwantificeerde risico's ligt (afgerond) tussen € 3,7 miljoen (maximaal risicoprofiel) en € 1,6 miljoen (minimaal risicoprofiel).

Dit geeft de volgende ratio's:

Bij een maximaal risicoprofiel is de ratio:

Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 6.291 miljoen	
Impact risico's (max.)	€ 3.675 miljoen	= 1,71

Bij een minimaal risicoprofiel is de ratio:

Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 6.291 miljoen	
Impact risico's (minimaal)	€ 1.639 miljoen	= 3,84

De beoordeling van de ratio van het weerstandsvermogen vindt plaats op basis van de volgende tabel.

Beoordeling weerstandsvermogen	
Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 < - < 2,0	Ruim voldoende
1,0 < - < 1,4	Voldoende
0,8 < - < 1,0	Matig
0,6 < - < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Conclusie

De ratio van 1,71 voor het maximaal risicoprofiel 2016 betekent dat het weerstandsvermogen van de gemeente Culemborg, op basis van bovenstaande tabel, ruim voldoende is om de financiële impact van de maximale risico's te kunnen dragen.

De ratio van 3,84 voor het minimaal risicoprofiel 2016 betekent dat het weerstandsvermogen uitstekend is om de financiële impact van de minimale risico's te kunnen dragen.

In de begroting 2017 waren de ratio's 1,74 bij een maximaal risicoprofiel en 4,28 bij een minimaal risicoprofiel.

We benadrukken dat de nu gepresenteerde risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit een momentopname zijn. Nieuwe projecten, economische ontwikkelingen en investeringsbeslissingen kunnen het risicoprofiel beïnvloeden, waardoor het weerstandsvermogen weer een andere waardering kan krijgen.

5. Kengetallen

Een deugdelijke en transparante jaarrekening is in het belang van een goede controle door uw raad op de financiële positie van onze gemeente. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de (ontwikkeling van de) financiële positie. In deze paragraaf nemen we vijf - vanuit het BBV verplichte - kengetallen op. In onderstaand overzicht zijn de vijf kengetallen opgenomen voor de jaarrekening 2015, de begroting 2016 en de jaarrekening 2016.

Kengetallen	Jaarrekening 2015	Begroting 2016	Jaarrekening 2016
Netto schuldquote	142%	154%	125%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	75%	100%	65%
Solvabiliteitsratio	20%	23%	23%
Structurele exploitatieruimte	4,14%	3,36%	1,91%
Grondexploitatie	0%	-8%	5%
Belastingcapaciteit	100%	98%	100%

Toelichting:**Netto schuldquote**

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de baten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Ten opzichte van de jaarrekening 2015 is dit percentage afgenomen.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (betreft met name doorgeleende gelden aan woningbouwcorporaties). Een netto schuldquote van minder dan 100% wordt als voldoende beschouwd.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

In het algemeen wordt een getal tussen 25 en 40% als een minimum gezien. Dat betekent dus dat Culemborg een lage solvabiliteit heeft. Dit wordt veroorzaakt door een relatief hoge schuldpositie.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Om de structurele lasten en baten te bepalen worden de incidentele lasten en baten van de totale lasten en baten afgetrokken.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Een ruimte van meer dan 1% geeft voldoende ruimte om structurele tegenvallers op te vangen. Die ruimte is in Culemborg aanwezig.

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (ingevolge artikel 17 onderdeel van het BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Het percentage in Culemborg is laag. Dit betekent dat risico's in de grondexploitatie relatief laag zijn.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het COELO publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Dit wordt afgezet tegen de gemiddelde woonlasten in Nederland in het voorafgaande jaar. Op basis van de meest recente cijfers uit de COELO-Atlas 2016 blijkt dat de gemeente Culemborg gemiddelde woonlasten heeft, dat blijkt ook uit dit kengetal. Zie ook de hiervoor opgenomen paragraaf Lokale heffingen.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Het beleid voor de kapitaalgoederen is er op gericht de kapitaalgoederen in goede staat te houden (of bij achterstallig onderhoud in goede staat te brengen). Dit om kapitaalverlies te voorkomen en de veiligheid te waarborgen. Het is noodzakelijk om periodiek onderhoud uit te blijven voeren. Door meerjaren onderhoudsrapportages op te stellen en regelmatig een schouw uit te voeren van het kwaliteitsniveau blijven de financiële consequenties goed in beeld.

Kwaliteitsniveaus

Bij het opstellen van de meerjaren onderhoudsplannen is het uitgangspunt dat er geen kapitaalsvernietiging plaatsvindt. Achterstallig onderhoud moet worden vermeden. Het streven is dat alle kapitaalgoederen minimaal het kwaliteitsniveau 'voldoende' hebben. Er moet in elk geval geïnvesteerd worden in groot en klein onderhoud. Vanwege de beperkte budgetten zal vervanging niet altijd meer mogelijk zijn. Dit betekent dat een speeltoestel aan het einde van zijn levensduur mogelijk verwijderd moet worden en dat een brug mogelijk vervangen wordt door een (goedkopere) duiker. In onderstaande tabel is voor een aantal kapitaalgoederen aangegeven wat het kwaliteitsniveau is en hoe dit kwaliteitsniveau gemonitord wordt.

Kapitaalgoed	Kwaliteitsniveau Begroting 2016	Kwaliteitsniveau Jaarrekening 2016
Onderhoud wegen	88% voldoende 2% matig 10% onvoldoende (Schouw 2014)	84% voldoende 5% matig 11% onvoldoende (schouw 2016*)
Openbare verlichting	Ca 2,5% onvoldoende	Ca. 2%
Civieltechnische kunstwerken	Ca 5% achterstallig verwacht in verband met uitbreiding "onbenoemde kunstwerken" (keermuren, trappen, e.d.), verder voldoen ze aan het Bouwbesluit. De definitieve resultaten zijn eind 2014 bekend na de schouw.	Achterstallig onderhoud ca. 5%, dit wordt in de loop van 2017 weggewerkt.
Riolering	We voldoen aan de basisinspanning.	We voldoen aan de basisinspanning.
Speeltoestellen	Voldoet aan Attractiebesluit	Voldoet aan Attractiebesluit

* De redenen van de teruggang in kwaliteit in 2016 is onder andere veroorzaakt doordat het areaal is toegenomen en de beschikbare budgetten vanwege bezuinigingen steeds minder zijn geworden. Verder neemt het meeliften op rioleringsprojecten sterk af omdat er minder grootschalige rioleringswerkzaamheden plaatsvinden. Vanwege vertraging in en afstemming op andere projecten (o.a. dijkverzwaring, Platte daken Terweijde Zuid en Jan van Riebeeckstraat) is het onderhoud van een aantal wegen uitgesteld.

Wegen, openbare verlichting en civieltechnische kunstwerken

Beleidskader

In het meerjarenplan onderhoud en rehabilitatie wegen is het beleid voor het onderhoud van het gemeentelijke wegennet vastgelegd. Hieronder vallen alle openbare wegen, straten en pleinen. Doel van het meerjarenplan is om de wegen op een voldoende onderhoudsniveau te houden c.q. te brengen. Getracht wordt binnen het beschikbare budget het groot onderhoud de komende jaren op voldoende niveau uit te blijven voeren. Op 15 december 2016 is het geactualiseerd meerjarenplan onderhoud en rehabilitatie wegen 2016-2027 vastgesteld door de gemeenteraad.

Het beheer en onderhoud van de openbare verlichting is vastgelegd in het beleidsplan openbare verlichting 2013 - 2018. De huidige openbare verlichting is relatief nieuw en energiezuinig. Er wordt steeds meer over gegaan op duurzame LED-verlichting.

Het meerjarenplan civieltechnische kunstwerken geeft inzicht in het te verwachten onderhoud van de civieltechnische kunstwerken. Op 11 december 2014 is het Beheerplan civieltechnische kunstwerken 2015-2020 vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin zijn ook de 'onbenoemde kunstwerken' (trappen, muren e.d.) opgenomen.

Financiële consequenties

Het voor onderhoud van wegen, openbare verlichting en civieltechnische kunstwerken benodigde budget is beschikbaar in stelposten en voorzieningen. De stelposten en voorzieningen zijn afgestemd op de uitgaven voor onderhoud die zijn opgenomen in de meerjarenplannen.

In 2016 waren de volgende bedragen beschikbaar voor de uitvoering van vervanging en groot onderhoud:

Rehabilitatie Wegen	€ 80.000
Onderhoud Wegen	€ 360.000
Onderhoud Openbare Verlichting	€ 133.900
Onderhoud Civieltechnische kunstwerken	€ 171.406

Projecten 2016

In 2016 zijn de volgende projecten uitgevoerd.

Wegen:

- *rehabilitatie Handellaan*
- *groot onderhoud aan o.a. Pijpsseweg buiten de kom, Parallelweg Oost, Terweijdelaan en voetpaden Weidsteeg*

Openbare verlichting:

- *Armatuurvervanging / ombouw naar LED in een aantal wijken*
- *Vervanging lichtmasten compleet met armatuur in diverse straten*

Civieltechnische kunstwerken:

- *groot onderhoud houten bruggen wijk Goilberdingen*
- *groot onderhoud bruggen kasteeltuin*

Riolering en water

Beleidskader

In het verbreed GRP 2014-2018 en het Waterplan zijn de beleidskaders voor riolering en water vastgelegd.

Financiële consequenties

De kosten van het Rioleringsplan en een deel van de kosten van het Waterplan worden gefinancierd uit de inkomsten van de rioolheffing. Daarnaast vindt financiering van het Waterplan plaats met subsidies van derden.

Projecten 2016

In 2016 zijn de volgende projecten uitgevoerd.

Riolering:

O.a.

- aanleg drainageriool Schapenbloem
- groot onderhoud gemalen
- relijnen Boerenstraat en Otto van Reesweg
- vervangen riolering Koestraatje en Spoorstraat
- afkoppelen hemelwater Gelderlandfabriek
- afronding renovatie rioolgemaal WWF-pad
- mechanisch ombouwen IBA's buitengebied

Waterplan:

- opstellen overdrachtsdocumenten overdracht stedelijk water (besluitvorming in 2017)
- grondwaterzorg / meetnet jaarschijf 2016
- planvorming waterplan Culemborg West (Parijsch Zuid en Goilberdingen)

Groen en spelen

Beleidskader

Beleid voor groen wordt vastgelegd in het Groenstructuurplan. In 2016 zijn we gestart met het opstellen van dit plan, samen met betrokken partijen en bewoners van Culemborg.

De beheerplannen voor natuur- en recreatiegebieden de Zump en de Plantage zijn uitgevoerd. De gegevens met betrekking tot het openbaar groen en de bomen zijn verzameld in een groenbeheersysteem.

Financiële consequenties

De uitgaven voor het onderhoud en beheer van het openbaar groen zijn opgenomen in de exploitatie-rekening. Daarnaast is er jaarlijks een krediet voor vervanging van speeltoestellen.

Projecten 2016

In 2016 is gewerkt aan het opstellen van een groenvisie (groenstructuurplan). Er zijn diverse sessies geweest met betrokken partijen en bewoners in Culemborg en de uitgangspunten en thema's zijn bepaald.

Verder is regulier onderhoud uitgevoerd aan het groen en de speelplaatsen in Culemborg.

Gebouwen

Beleidskader

De "kadernotitie gemeentelijk maatschappelijk vastgoedbeheer" is het beleidskader voor het beheer van maatschappelijke accommodaties in de gemeente Culemborg. Hierbij is het team Accommodaties verantwoordelijk voor het eigendomsbeheer en heeft een makelaarsfunctie, waarbij zij het aanbod zo goed mogelijk probeert af te stemmen op de vraag vanuit het gemeentelijke beleid. Gebouwen worden, waar mogelijk, multifunctioneel ingezet.

Het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is opgenomen in een meerjarenplan. Het geactualiseerde Meerjarenplan groot onderhoud gemeentelijke gebouwen 2016-2031 is door de gemeenteraad vastgesteld op 15 december 2016.

Ook in 2016 was verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed een belangrijk item.

Over de professionalisering van het vastgoed wordt de gemeenteraad voor de zomerperiode 2017 verder geïnformeerd.

Financiële consequenties

De doelstelling "beperken van het vastgoedareaal" blijft voor 2017 ongewijzigd.

In 2016 is een bedrag van in totaal € 265.000 voor groot onderhoud aan gemeentelijke gebouwen besteed.

Begin 2017 is de gemeenteraad geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de bezuiniging vastgoed. Het de beoogde bezuinigingstaakstelling op vastgoed wordt niet gerealiseerd. In de voorjaarsrapportage 2017 worden voorstellen gedaan voor alternatieve dekking.

Tractie

De gemeente heeft de beschikking over een eigen tractiepark. Culemborg heeft naast diverse auto's onder andere een eigen veegmachine, kolkenzuiger, vrachtwagen en kraan. Voor het vervangen van de tractie is een investeringsplan opgesteld.

Paragraaf Financiering en Treasury

Inleiding

De Wet financiering decentrale overheden (Wet FIDO) stelt regels aan de financieringsfunctie van gemeenten en biedt een kader voor de beheersing van de risico's die uit deze functie voortvloeien. Voor de gemeente Culemborg is deze regelgeving vertaald in een 'treasurystatuut' dat door de gemeenteraad is vastgesteld. In dit statuut is de bestuurlijke infrastructuur voor de uitvoering van de treasuryfunctie vastgelegd. Daarnaast zijn hierin de doelstellingen van de treasuryfunctie gedefinieerd:

- het aantrekken van voldoende financiële middelen en het uitzetten van overtollige gelden om de programma's binnen de door de raad vastgestelde kaders van de begroting uit te voeren;
- het beheersen van de risico's verbonden aan de financieringsfunctie zoals renterisico's, koersrisico's en kredietrisico's;
- het beperken van de kosten van leningen en het bereiken van een voldoende rendement op uitzettingen;
- het beperken van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.

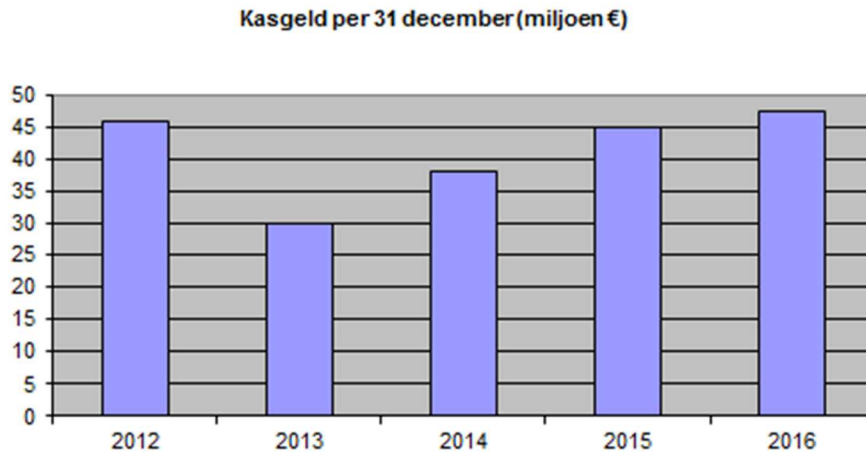
Kasgeldlimiet

Om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken is in de wet FIDO de kasgeldlimiet opgenomen. Dit houdt in dat de gemeente haar financieringsbehoefte voor een beperkt bedrag met kort geld (looptijd < 1 jaar) mag financieren. De norm is in de wet gesteld op 8,5% van het begrotingstotaal aan lasten (excl. de stortingen in de reserves) bij aanvang van het jaar. Voor Culemborg was de limiet voor 2016 circa € 5,8 miljoen.

"De gemeente Culemborg overschrijdt ook in 2016 de kasgeldlimiet ruim, ten opzichte van 2015 vindt een stijging plaats"

Om bedrijfseconomische redenen wordt de kasgeldlimiet structureel overschreden. Ook in 2016 is meer gebruik gemaakt van de (voordelige) geldmarkt, dan volgens de kasgeldlimiet is toegestaan. De rente op kortlopende leningen is in 2016, vanwege de economische situatie evenals de voorgaande jaren, zeer laag geweest. In 2016 werd zelfs over de aangetrokken kasgeldleningen een rentevergoeding ontvangen van gemiddeld 0,2%.

De totaalstand opgenomen kasgeldleningen per 31-12-2016 bedraagt € 47,5 miljoen (per 31-12-2015: € 45 miljoen).

Door de gewenste flexibiliteit in de leningenportefeuille heeft in 2016 geen consolidatie van kort naar lang geld plaatsgevonden. Dit in verband met de mogelijke overgang van het gemeentelijk vastgoed naar een stichting. Ook zijn geen nieuwe langlopende leningen aangetrokken of nieuwe gelden doorgeleend (zie verloop leningenportefeuille).

Renterisiconorm

De renterisiconorm bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar onderhevig mag zijn aan renteherziening en herfinanciering. Hiermee is een grens gesteld aan het renterisico op de langlopende leningenportefeuille. Op een begrotingstotaal van € 68,2 miljoen bedraagt de renterisiconorm 2016 voor de gemeente Culemborg € 13,6 miljoen.

Deze norm stelt een limiet aan het deel van de *vaste* schuld, waarvoor het rentepercentage op een bepaald moment moet worden aangepast aan de op dat moment geldende markttarieven. De bedoelde aanpassingen van rentepercentages doen zich voor bij herfinanciering en renteherziening:

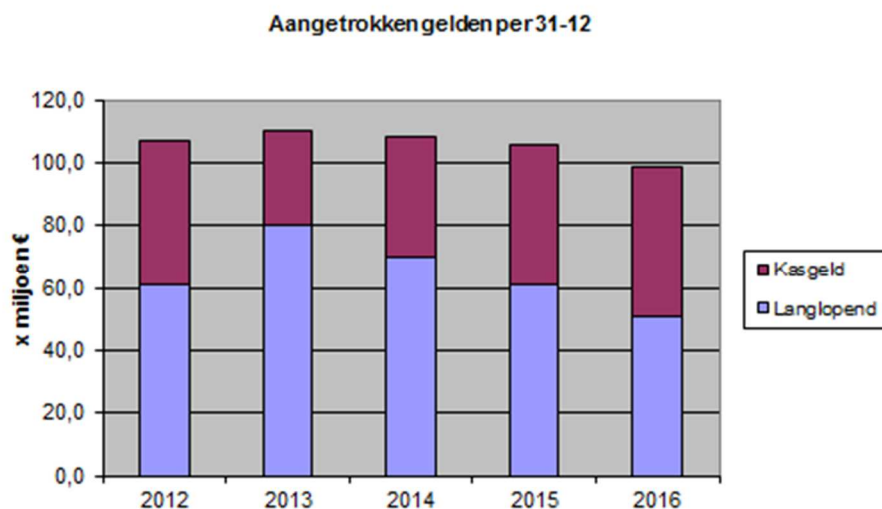
- herfinanciering houdt in dat een vervangende lening wordt aangetrokken om aan de aflossingsverplichtingen van bestaande leningen te voldoen;
- van renteherziening is sprake als in de leningsovereenkomst is bepaald dat de rente gedurende de looptijd in een bepaald jaar wordt aangepast.

“De gemeente Culemborg opereert in 2016 met € 9,8 miljoen binnen de grenzen van de gestelde renterisiconorm van € 13,6 miljoen”

In 2016 is voor een bedrag van € 9,8 miljoen afgelost op de langlopende leningenportefeuille. De gemeente Culemborg opereert in 2016 binnen de grenzen van de gestelde renterisiconorm.

Verloop leningenportefeuille

De totaalstand van de aangetrokken gelden, daalt in 2016 naar € 98,4 miljoen (2015: € 105,7 miljoen).

Aan de einde van deze paragraaf is een totaaloverzicht te vinden van de opbouw van de contractuele langlopende leningenportefeuille. Van de aangetrokken gelden wordt een groot deel doorgeleend. Onderstaand het verloop van de verstrekte geldleningen in 2016.

Verstrekte geldleningen	Saldo 31-12-2015	Aflossingen	Nieuw	Saldo 31-12-2016
KleurrijkWonen	17,0	2,0		15,0
CV Parijsch	30,0	3,5		26,5
Overigen	1,2	0,1		1,1
Totaal	48,2	5,6		42,6

Schuldpositie

De totaalstand van de aangetrokken gelden, daalt in 2016 ten opzichte van 2015 naar een totaal van € 98,4 miljoen. In 2016 is voor een bedrag van € 9,8 miljoen afgelost op de langlopende leningenportefeuille. Echter de kort geld- portefeuille is toegenomen.

Aandachtspunten voor de financiële positie en het weerstandsvermogen van de gemeente:

- Door de omvangrijke kort geldportefeuille, is de Gemeente Culemborg zeer gevoelig voor rentestijgingen op de korte geldmarkt;
- Zelfs bij huidig minimaal investeringsniveau, is er geen ruimte voor extra aflossing. Er wordt nog steeds kapitaal aangetrokken. In 2016 is dit kort geld;
- Vooral de ontwikkelingen binnen de grondexploitaties (grondopbrengsten) zullen van invloed zijn op de werkelijke ontwikkeling van de schuldpositie;
- Als de aflossingen van doorgeleende gelden niet conform planning plaatsvinden kan de situatie ontstaan dat de Gemeente Culemborg extra geld moet aantrekken om aan eigen aflossingsverplichtingen te voldoen.

Los van genoemde risico's en aandachtspunten is de verwachte meerjarige schuldontwikkeling positief te noemen. We zien een geplande afname van de langlopende leningenportefeuille van € 50,9 miljoen in 2017 naar € 18,9 miljoen in 2020 (zie overzicht aan het einde van deze paragraaf).

Renteresultaat 2016

Onderstaand het renteresultaat 2016 bestaande uit de rentelasten minus de rentebaten van de leningenportefeuille van de Gemeente Culemborg:

Onderdeel	2016
Rentelasten langlopende leningen	1.501
Rentelasten	1.501
Rentebaten langlopende leningen:	
Kleurrijk Wonen	435
CV Parijsch	538
Rentebaten kort geld	45
Overige	75
Rentebaten	1.093
Per saldo rentelast 2016	408

Risicobeheersing

Een belangrijke pijler van de Wet FIDO is risicobeheersing. In deze paragraaf komen de belangrijkste risico-aspecten aan de orde die verbonden zijn aan de uitvoering van de gemeentelijke treasuryfunctie. Hoe beheerst de gemeente Culemborg deze risico's en welke aandachtspunten zijn er?

Renterisico

Het renterisico kan worden omschreven als het risico dat de rentekosten in de begroting (te snel) zullen stijgen als gevolg van fluctuaties en onvoorspelbaarheid van de rente op de geld- en kapitaalmarkt.

Renterisico op korte termijn

Om bedrijfseconomische redenen wordt de kasgeldlimiet structureel overschreden. Ook in 2016 is meer gebruik gemaakt van de voordelige geldmarkt, dan volgens de kasgeldlimiet is toegestaan. Het voordeel van kortlopende financiering is (naast een laag rentepercentage) dat snel kan worden ingespeeld op veranderende financieringsbehoefte. Echter, de exploitatie van de Gemeente Culemborg is bij deze vorm van financiering extra gevoelig voor schommelingen in de geldmarktrente.

Om de gewenste flexibiliteit in de portefeuille te behouden is in 2016 gekozen om niet te consolideren en is er dus geen kort geld omgezet naar lang. Hierdoor vindt geen terugdringing plaats van het renterisico op korte termijn. Risicobeperking zou in dit geval een kostenverhogend effect hebben. De rente op langlopende leningen is aanzienlijk hoger dan de rente op de korte geldmarkt. De overschrijding van de kasgeldlimiet en de omvang van de portefeuille kort geld blijft een belangrijk aandachtspunt.

Renterisico op lange termijn

De renterisiconorm benadrukt het belang van een goede spreiding van de (langlopende) leningenportefeuille en van de renterisico's. In 2016 zijn geen nieuwe langlopende leningen aangetrokken. In 2016 is voor een bedrag van € 9,8 miljoen afgelost op de langlopende leningenportefeuille.

Kredietrisico

Bij de verstrekte geldleningen loopt de Gemeente Culemborg kredietrisico's. Ten aanzien van de verstrekte geldleningen aan KleurrijkWonen is het kredietrisico in 2016 teruggelopen met € 2,0 miljoen. Nieuwe leningen worden door KleurrijkWonen zelf via de kapitaalmarkt aangegaan zonder tussenkomst van de gemeente Culemborg maar wel met een achtervanggarantieregeling van Rijk en gemeente.

Bij de verstrekte geldleningen ad € 26,5 miljoen aan CV Parijsch (PPS constructie) is het kredietrisico groter. Het risico doet zich voor wanneer een situatie ontstaat, waarin de CV Parijsch niet kan voldoen aan het terugbetalen / aflossen van de leningen en overige betalingsverplichtingen. Dit specifieke risico wordt door Gemeente Culemborg onderkend en is daarom opgenomen in het totaal van risico's (zie paragraaf Weerstandvermogen).

In samenwerking met de CV Parijsch worden afspraken betreffende de doorlening opgesteld en vastgelegd. Naast afspraken over de geldende modaliteiten van de leningen, wordt ook vastgelegd hoe te handelen wanneer niet wordt voldaan aan genoemde verplichtingen.

In 2016 zijn nieuwe financieringsovereenkomsten vastgesteld. Hierbij voor wat betreft de aflossingsverplichtingen aansluiting gezocht bij de verwachte kasstromen van de CV. In 2016 is € 3,5 miljoen afgelost, waardoor de oorspronkelijk schuld van € 30 miljoen is teruggebracht naar € 26,5 miljoen.

omschrijving	soort	datum	verval	2016		2017		2018		2019		2020			
				lening	storting	datum	Begin	Aflos.	Eind	Aflos.	Eind	Aflos.	Eind	Aflos.	Eind
Verzamelstaat															
voor woningcorporatiesO1				17.007	1.993	15.015	1.293	13.722	1.323	12.399	735	11.664	753	10.911	
voor andere activiteitenO2				43.726	7.818	35.908	11.318	24.591	9.591	15.000	3.500	11.500	3.500	8.000	
				60.733	9.810	50.923	12.610	38.313	10.913	27.399	4.235	23.164	4.253	18.911	
Specificatie															
Lening van BNG	O1	ann	3-08-02	3-08-32	6.668	310	6.358	319	6.039	328	5.710	338	5.373	347	5.025
Lening van BNG	O1	ann	2-11-02	2-11-32	862	40	822	41	781	42	739	44	695	45	650
Lening van BNG	O1	ann	15-03-89	1-03-33	1.505	63	1.442	65	1.377	67	1.309	70	1.240	72	1.168
Lening van BNG	O1	ann	15-03-89	3-05-33	1.796	77	1.719	79	1.640	81	1.558	84	1.475	86	1.388
Lening van BNG	O1	ann	15-03-89	1-03-35	900	39	860	40	820	41	780	41	739	42	697
Lening van BNG	O1	ann	15-03-89	1-03-35	700	31	669	31	638	32	606	32	574	32	542
Lening van BNG	O1	ann	15-03-89	1-03-35	856	38	819	38	781	39	742	39	703	40	663
Lening van BNG	O1	ann	15-03-89	1-03-35	588	26	562	26	536	26	509	27	482	27	455
Lening van BNG	O1	ann	15-03-89	1-03-35	294	28	266	28	238	29	209	29	180	29	151
Lening van BNG	O1	ann	15-03-89	1-03-35	331	31	300	32	268	32	236	33	203	33	170
Lening van BNG	O1	fix	15-03-89	1-08-35	730	730	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lening van BNG	O1	ann	21-09-93	21-09-18	1.777	580	1.198	592	605	605	0	0	0	0	0
Lening van BNG	O2	lin	21-09-93	21-09-18	272	91	182	91	91	91	0	0	0	0	0
Lening van BNG	O2	lin	1-04-97	1-04-17	454	227	227	227	0	0	0	0	0	0	0
Lening van NWB	O2	lin	31-12-10	31-12-20	5.000	1.000	4.000	1.000	3.000	1.000	2.000	1.000	1.000	1.000	0
Lening van BNG	O2	lin	31-12-11	31-12-21	6.000	1.000	5.000	1.000	4.000	1.000	3.000	1.000	2.000	1.000	1.000
Lening van BNG	O2	lin	6-08-07	6-08-17	1.000	500	500	500	0	0	0	0	0	0	0
Lening van NWB	O2	lin	14-12-07	14-12-17	2.000	1.000	1.000	1.000	0	0	0	0	0	0	0
Lening van ASN-bank	O2	lin	1-10-08	1-10-18	3.000	1.000	2.000	1.000	1.000	1.000	0	0	0	0	0
Lening van BNG	O2	lin	1-07-13	1-07-23	8.000	1.000	7.000	1.000	6.000	1.000	5.000	1.000	4.000	1.000	3.000
Lening van BNG	O2	lin	1-07-13	1-07-18	10.000	0	10.000	5.000	5.000	5.000	0	0	0	0	0
Lening van BNG	O2	lin	11-07-13	11-07-28	6.500	500	6.000	500	5.500	500	5.000	500	4.500	500	4.000
				60.733	9.810	50.923	12.610	38.313	10.913	27.399	4.235	23.164	4.253	18.911	

omschrijving	soort	datum	verval	2016		2017		2018		2019		2020		
	lening	storting	datum	Begin	Aflos.	Eind	Aflos.	Eind	Aflos.	Eind	Aflos.	Eind	Aflos.	Eind
Verzamelstaat														
voor woningcorporaties	U1			17.007	1.993	15.015	1.293	13.722	1.323	12.399	735	11.664	753	10.911
voor andere activiteiten	U2			31.222	3.629	27.593	8.630	18.963	8.230	10.732	3.131	7.601	3.132	4.470
				48.230	5.622	42.607	9.922	32.685	9.553	23.132	3.866	19.266	3.885	15.381
Specificatie														
Lening aan KRW	U1	ann	03-08-02 3-08-32	6.668	310	6.358	319	6.039	328	5.710	338	5.373	347	5.025
Lening aan KRW	U1	ann	02-11-02 2-11-32	862	40	822	41	781	42	739	44	695	45	650
Lening aan KRW	U1	ann	15-03-89 1-03-33	1.505	63	1.442	65	1.377	67	1.309	70	1.240	72	1.168
Lening aan KRW	U1	ann	15-03-89 3-05-33	1.796	77	1.719	79	1.640	81	1.558	84	1.475	86	1.388
Lening aan KRW	U1	ann	15-03-89 1-03-35	900	39	860	40	820	41	780	41	739	42	697
Lening aan KRW	U1	ann	15-03-89 1-03-35	700	31	669	31	638	32	606	32	574	32	542
Lening aan KRW	U1	ann	15-03-89 1-03-35	856	38	819	38	781	39	742	39	703	40	663
Lening aan KRW	U1	ann	15-03-89 1-03-35	588	26	562	26	536	26	509	27	482	27	455
Lening aan KRW	U1	ann	15-03-89 1-03-35	294	28	266	28	238	29	209	29	180	29	151
Lening aan KRW	U1	ann	15-03-89 1-03-35	331	31	300	32	268	32	236	33	203	33	170
Lening aan KRW	U1	fix	15-03-89 1-08-35	730	730	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lening aan KRW	U1	ann	21-09-93 21-09-18	1.777	580	1.198	592	605	605	0	0	0	0	0
Lening aan Oikocredit Intern.Share Foundation	U2	fix	20-04-18	100	0	100	0	100	100	0	0	0	0	0
Lening aan Vitens	U2	lin	01-01-06 1-07-21	716	119	597	119	477	119	358	119	239	119	119
Lening aan St. Jachthaven en Camping	U2	ann	01-11-13 1-11-38	406	10	396	11	385	11	374	12	363	12	351
Lening aan CV Parijsch	U2	lin	31-12-20	5.000	1.000	4.000	1.000	3.000	1.000	2.000	1.000	1.000	1.000	0
Lening aan CV Parijsch	U2	lin	31-12-21	6.000	1.000	5.000	1.000	4.000	1.000	3.000	1.000	2.000	1.000	1.000
Lening aan CV Parijsch	U2	lin	6-08-17	1.000	500	500	500	0	0	0	0	0	0	0
Lening aan CV Parijsch	U2	lin	1-07-23	8.000	1.000	7.000	1.000	6.000	1.000	5.000	1.000	4.000	1.000	3.000
Lening aan CV Parijsch	U2	lin	1-07-18	10.000	0	10.000	5.000	5.000	5.000	0	0	0	0	0
				48.230	5.622	42.607	9.922	32.685	9.553	23.132	3.866	19.266	3.885	15.381

Paragraaf Bedrijfsvoering

1 Samenwerking BWB

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Kwetsbaarheid en Kosten verminderen. Kwaliteit en Kansen voor medewerkers verhogen.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Specifiek	
Besluit en implementatie BuCases JZ, Facilitair en Vastgoed.	
Processen gelijk trekken, standaardiseren, lean maken en digitaliseren.	

2 Financiën

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
De financiële administratie is op orde en toegankelijk. Financiële middelen van de gemeente worden effectief ingezet.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
P&C Cyclus.	
Financiële administratie en advies.	
Treasury.	
Specifiek	
Harmoniseren en digitaliseren financiële processen.	

Harmoniseren en digitaliseren financiële processen.

Met de harmonisatie en digitaliseren van de financiële processen is een start gemaakt, o.a. begrotingsapp. Krijgt in 2017 een vervolg.

3 P&O

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Arbeidsproductiviteit. Flexibele, lerende organisatie. Prettige werkomgeving.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Zorg voor goede arbeidsvoorwaarden.	
Begeleiding in- en uit diensttreden.	
Ontwikkeling van organisatie en medewerkers.	
Specifiek	
Doorontwikkelen GR BWB, werkzaak Rivierenland, transitie sociaal domein.	
Harmoniseren P&O beleid en processen, implementeren E-HRM.	

Harmoniseren P&O beleid en processen, implementeren E-HRM.

We zijn gestart met de harmonisatie van P&O beleid en processen en de implementatie van E-HRM. De activiteiten hebben echter een langere doorlooptijd dan 2016.

4 Informatie

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
De informatie(stroom) van de gemeente is op orde en toegankelijk. Gemeente heeft efficiënte / effectieve processen.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Basisregistratie (GBA, BAG, BGT)	
Post en archief	
ICT, informatiebeveiliging	
Informatiemanagement, procesanalyse	
Specifiek	
I-nup projecten realiseren	
Implementeren informatiebeleid	
Verbeteren toegankelijkheid van informatie via o.a. een verbeterde website.	

Implementeren informatiebeleid

Beleid is in 2016 geformuleerd, de implementatie loopt door in 2017 en 2018.

Verbeteren toegankelijkheid van informatie via o.a. een verbeterde website.

Vertraging heeft te maken met ziekte en door dat gezamenlijk optrekken in verband met achterliggende techniek in dit traject meer tijd kost dan van te voren is voorzien.

5 Facilitair

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
Huisvesting en facilitair zijn op orde, (kosten-) efficiënt en prettig.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Onderhoud en inrichting kantoren.	
Facilitaire dienstverlening kantoren.	
Specifiek	
Doorontwikkeling inkoopfunctie.	
Verder inpassen huisvesting BWB in het stadskantoor.	
Nieuwe exploitatie voor het stadhuis.	

6 Businesscontrol

Doelen: wat willen we bereiken binnen dit beleidsproduct?	
De gemeente is in control voor haar financiën, processen en risico's.	
Prestaties: wat gaan we doen om de doelen te bereiken?	
Regulier	
Begeleiding van de jaarstukken.	
Interne controles.	
Risicobeheersing.	
Juridische Control.	
Specifiek	
Regie op diverse optimalisatieprojecten tbv verbetering control.	

Regie op diverse optimalisatieprojecten tbv verbetering control.

De jaarrekening 2015 is uiteindelijk op 29 september 2016, binnen de uitgestelde termijn, vastgesteld en ingediend bij de provincie en het ministerie. In 2016 heeft de begeleiding van de jaarstukken en de voorbereiding van de accountantscontrole daarop (interne controle) wel veel meer tijd en aandacht geleverd dan gebruikelijk. Hierdoor kon in 2016 minder prioriteit worden gegeven aan optimalisatieprojecten. Dit heeft te maken met een aantal ontwikkelingen:

- Onduidelijkheid over de aanpak voor controle en verantwoording over het eerste uitvoeringsjaar van de nieuwe taken in het sociaal domein;
- Afhankelijkheid van derden (zorgleveranciers en sociale verzekeringsbank SVB) voor het aanleveren van verantwoordingsinformatie;
- Inzet van de capaciteit voor interne controles bij de verantwoording van het sociaal domein;
- Late start interne controles 2016 door onvoorziene marktgang resulterend in een nieuwe accountant.

Lopende optimalisatieprojecten, zoals de professionalisering van de inkoop en de implementatie van wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording, zijn hierdoor niet geraakt. De voortgang van deze en andere optimalisatieprojecten wordt in de auditcommissie gedeeld.

Paragraaf Verbonden partijen

Een groot aantal van de gemeentelijke doelstellingen wordt niet alleen door de gemeentelijke organisatie zelf, maar ook door samenwerkingsverbanden gerealiseerd. De relatie tussen de gemeente en deze partijen kan sterk verschillen. Rond de gemeentelijke organisatie is een aantal schillen te zien.

1. Het dichtst bij de gemeentelijke kern ligt dan de schil met de organisaties waarvoor de gemeente een financieel risico draagt en ook bestuurlijk (mede) verantwoordelijk is. Binnen deze schil liggen de gemeenschappelijke regelingen.
2. Meer naar buiten toe komen we bij de privaatrechtelijke rechtspersonen met een gemeentelijke deelname.
3. Daarnaast zijn er de organisaties die met behulp van een gemeentelijke subsidie een bijdrage leveren aan het realiseren van gemeentelijke doelstellingen. Met de meeste van deze organisaties hebben we meerjarige budgetcontracten afgesloten.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de samenwerkingsverbanden waarin de gemeente Culemborg een “bestuurlijk én een financieel” belang heeft.

- Een bestuurlijk belang houdt in dat de gemeente zeggenschap heeft, of door een zetel in het bestuur van een organisatie, of uit hoofde van stemrecht.
- Er is een financieel belang wanneer de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld en die verliest bij een eventueel faillissement van de verbonden partij en/of er financiële problemen bij de verbonden partij zich manifesteren en deze op de gemeente kunnen worden verhaald.

Onze gemeente heeft met veel organisaties een relatie, maar die voldoen niet allemaal aan de eerder genoemde criteria van verbonden partijen. De organisaties die wel aan de definitie van verbonden partijen voldoen, zijn onder te verdelen in:

- gemeenschappelijke regelingen;
- deelnemingen;
- stichtingen;
- publiek-private samenwerkingen (PPS).

1. Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke regelingen (verlengd lokaal bestuur) voeren voor de gemeente het beleid en het beheer uit op terreinen waar zij bekend of deskundig in zijn. Wij kiezen voor een gemeenschappelijke regeling als wij dit beleid niet alleen of niet doeltreffend en doelmatig zelfstandig kunnen uitvoeren.

Regio Rivierenland						
Vestigingsplaats	Tiel					
Rechtspositie	Gemeenschappelijke regeling					
Openbaar belang	De Regio Rivierenland is een gemeenschappelijke regeling van tien gemeenten waarbinnen op regionaal niveau voor de gemeenten taken worden uitgevoerd op het gebied van verkeer en vervoer, milieu, ruimtelijke ordening en waterbeheersing, volkshuisvesting, onderwijs, economie, arbeidsmarkt, volksgezondheid en zorg (jeugdbeleid, Wmo). De gemeenschappelijke regeling voert zowel uitvoeringstaken als (strategische) beleidstaken uit.					
Bestuurlijk belang	Alle gemeenten zijn vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur (AB). Het AB bestaat uit 10 leden en een onafhankelijk voorzitter. Elke gemeente heeft 1 zetel. Voorzitter van het AB is een gemeenschappelijk lid, dat door alle gemeenten gezamenlijk wordt aangewezen. De voorzitter van het AB heeft geen stemrecht in het AB. Het AB benoemt de leden van het Dagelijks Bestuur (DB) dat bestaat uit drie leden. <i>Belang Culemborg:</i> Wethouder H. van Oorschot heeft zitting in het Algemeen Bestuur.					
Betrokkenen	De gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal en Zaltbommel.					
Belangrijkste ontwikkelingen/ Resultaten 2016	2016 heeft in het teken gestaan van de afsplitsing van de Avri. Op allerlei gebieden zijn met Avri afspraken gemaakt over een soepele overgang en taakoverdrachten. Eén van de zaken die nog niet in 2016 afgewikkeld kon worden is de erfpacht. De erfpachttake wordt begin 2017 geformaliseerd nadat beide besturen (in februari 2017) hebben ingestemd. In 2016 is een belangrijke stap gezet om de speerpunten meer bij de provincie onder de aandacht te brengen en projecten aan te melden voor de realisatie van provinciale gebiedsopgaven. Er is al een start gemaakt met nieuwe projecten zoals het Fresh Consolidation Centre en we zien tijdens sessies ondernemers en overheden meer tot samenwerking komen. Hoogtepunt van 2016 is de vaststelling van het Regionale Ambitiedocument en de vruchtbare initiatieven voor de realisatie van een Regionaal investeringsfonds (RIF). De gemeenten hebben ingestemd met de instelling van een RIF en voor 2017 wordt een vaste bijdrage per inwoner ter beschikking gesteld. In 2017 zullen door de Economic Board, waarin een ruime delegatie van bedrijfsleven en onderwijs zit, de eerste aanvragen voor financiering van projecten beoordeeld worden. De diensten die geleverd worden vanuit contractgestuurde dienstverlening lopen door tot tevredenheid van klanten. De werkzaamheden voor projecten liggen op schema. Kortom, 2016 is een jaar waarin forse stappen zijn gezet op weg naar een slagvaardige en toekomstbestendige organisatie en waarbij met de realisatie van het Ambitiedocument voor de komende jaren een belangrijk fundament is gelegd voor de strategische agenda voor de hele regio.					
Relatie met programma's	Burger en Bestuur.					
Financieel belang (x € 1.000)	Begrote bijdrage 2016	Werkelijke bijdrage 2016	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
			31-12-2015	31-12-2016	31-12-2015	31-12-2016
	195	203	3.506	2.460	48.147	5.038

Avri	
Vestigingsplaats	Geldermalsen
Rechtspositie	Gemeenschappelijke regeling
Openbaar belang	De Avri is een gemeenschappelijke regeling van 10 gemeenten die taken uitvoert op het gebied van afvalverwijdering en onderhoud in de openbare ruimte (BOR).
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur (AB) zijn alle betrokken gemeenten vertegenwoordigd en bestaat derhalve uit 10 leden. De voorzitter wordt door en uit het AB aangewezen. Het AB benoemt de leden van het Dagelijks Bestuur (DB) dat bestaat uit 3 leden, te weten een voorzitter en 2 door het AB uit zijn midden aan te wijzen leden. <i>Belang Culemborg:</i> Wethouder J. Reus heeft zitting in het Algemeen bestuur.
Betrokkenen	De gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal en Zaltbommel.
Belangrijkste ontwikkelingen/ Resultaten 2016	1. In 2014 is landelijk het zogenaamde programma VANG (van afval naar grondstof) vastgesteld. De insteek is te komen tot een circulaire economie en er zijn scherpere doelstellingen geformuleerd om minder afval te produceren (preventie) en een forse reductie van het restafval te bewerkstelligen. De gemeente en Avri hebben een belangrijke taak bij de uitvoering van het programma. In dat kader heeft het AB in oktober 2016 de regionale visie Afval naar Grondstoffen 2017-2020 vastgesteld. Naast de milieudoelstelling om de hoeveelheid restafval te reduceren van 140 kg (2015) tot 75 kg (2020) door een betere afvalscheiding, zal ook de afvalstoffenheffing nadrukkelijk tegen het licht worden gehouden, waarbij aan het principe "de vervuiler betaalt" zoveel mogelijk recht wordt gedaan. Anders gezegd: degene die goed zijn afval scheidt zal daarvoor ook moeten worden beloond. Vervolgens zijn er in samenspraak met de gemeenten twee inzamelvarianten uitgewerkt. Op 9 maart jl heeft het AB het principebesluit genomen om de variant restafvalinzameling op afstand in ondergrondse containers (ook wel aangeduid als "omgekeerd inzamelen") via zakken verder uit te werken. Specifiek binnen het buitengebied bestaat er nog een keuzemogelijkheid voor een vierde inzamelcontainer. Ook de nodige flankerende maatregelen zijn benoemd. De gekozen variant, inclusief de financiële effecten zullen in 2017 verder worden uitgewerkt. Ten opzichte van goed scheiden loont (GSL) valt de gekozen variant circa € 870.000 voordeliger uit dan variant twee (circa € 500.000). De regionale gemeenteraden zijn nadrukkelijk bij het proces betrokken geweest, waarbij zij uitgebreid hun opvattingen hebben ingebracht. 2. Omdat de Avri in een nieuwe GR is opgegaan heeft 2016 voor een belangrijk deel in het teken gestaan om de bedrijfsvoering en de planning- en controlcyclus goed op orde te krijgen. Zo is de actualisering van de ICT opgepakt, het begrotingsproces in combinatie met de bestuursrapportage, en nota risicomanagement en weerstandsvermogen is doorlopen, een aanzet van een nieuwe Strategisch Beleidsplan gemaakt, de nodige juridische zaken, zoals afvalverordeningen, het basis- en pluspakket geactualiseerd. Tenslotte is ook de communicatie met de gemeenten (raden) voortvarend ter hand genomen via het organiseren van platformbijeenkomsten.

	3. In oktober is ook een besluit genomen over de samenwerking met de verenigingen met betrekking tot de inzameling van oud papier. Deze houdt in dat de samenwerking wordt voortgezet voor de komende drie jaar tot en met 2019.					
Relatie met programma's	Paragraaf lokale heffingen.					
Financieel belang (x € 1.000)	Begrote bijdrage 2016	Werkelijke bijdrage 2016	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
			31-12- 2015	31-12- 2016	31-12-2015	31-12-2016
	0*	0	0	865	0	38.049

*De activiteiten van de Avri worden gefinancierd uit de afvalstoffenheffing. Dat betekent dat de gemeente Culemborg een indirect financieel belang heeft in de GR.

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)						
Vestigingsplaats	Nijmegen					
Rechtspositie	Gemeenschappelijke regeling					
Openbaar belang	Uitvoering wettelijke taken van op gebied van brandweer (regionaal en lokaal), geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen (GHOR) en regionale ambulancevoorziening (RAV) in de Veiligheidsregio Gelderland Zuid. Daarmee wordt aangesloten bij het gebied van de politieregio, waardoor een doelmatig georganiseerde én een gecoördineerde samenwerking tussen de parate diensten kan worden gerealiseerd.					
Bestuurlijk belang	Alle deelnemende gemeenten zijn vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur (AB) door hun burgemeester; het Algemeen Bestuur telt 16 zetels. Alle leden hebben 1 stem, tenzij er een besluit genomen moet worden over de jaarrekening, begroting, begrotingswijziging of het regionaal beheersprogramma. Daarvoor geldt een gewogen stemrecht per 20.000 inwoners, waarbij elke gemeente minimaal 1 stem heeft. De burgemeester van de gemeente Nijmegen is uit hoofde van zijn functie van korpsbeheerder zowel voorzitter van het AB als het DB. Het DB bestaat uit 6 leden. <i>Belang Culemborg:</i> De burgemeester heeft zitting in het AB.					
Betrokkenen	De gemeenten Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Geldermalsen, Groesbeek, Heumen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Nijmegen, Tiel, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel.					
Belangrijkste ontwikkelingen/ Resultaten 2016	Er zijn in het jaar 2016 geen beleidsbesluiten genomen die hebben geleid tot een extra financiële uitzetting. Ook werden er géén wijzigingen doorgevoerd, die nadelige financiële consequenties hebben voor alle deelnemende gemeenten. Het besluit over een andere wijze van het bepalen van de gemeentelijke bijdragen aan de VRGZ per 1 januari 2017 leidt voor sommige deelnemende gemeenten tot een hogere bijdrage en voor andere tot een lagere. In de begroting 2016 is zo veel mogelijk rekening gehouden met de bij het opstellen ervan voorzienbare ontwikkelingen die op de veiligheidsregio afkwamen. Voor een aantal ontwikkelingen gold dat deze weliswaar bekend waren, zoals de herverdeling van middelen in het Gemeentefonds en in het Besluit Doeluitkering bestrijding van Rampen en zware ongevallen (BDUR), maar de beleidsmatige en financiële consequenties voor de veiligheidsregio waren toen nog onduidelijk. Het algemeen bestuur van de VRGZ heeft in 2016 beleidsbesluiten genomen over de volgende onderwerpen: • Regionaal Risicoprofiel en Regionaal Beleidsplan 2016-2019. • Doorontwikkeling brandweer. • Integrale risicoanalyse en programma risicobeheersing brandweer • Nieuwe grondslag voor herverdeling financiële bijdrage gemeenten aan VRGZ. De financiële consequenties van deze besluiten waren voor een deel voorzien in de begroting 2016.					
Relatie met programma's	Veiligheid					
Financieel belang (x € 1.000)	Begrote bijdrage 2016	Werkelijke bijdrage 2016	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
			31-12-2015	31-12-2016	31-12-2015	31-12-2016
	1.748	1.727	6.023	5.732	68.611	75.301

Werkzaam Rivierenland						
Vestigingsplaats	Tiel					
Rechtspositie	Gemeenschappelijke regeling					
Openbaar belang	Streven naar een zo hoog mogelijke arbeidsparticipatie van de inwoners van de deelnemende gemeenten en, indien nodig, het verstrekken van uitkeringen aan de doelgroep voor de kosten van levensonderhoud. De gemeenschappelijke regeling voert de wettelijke taken uit die deelnemers hebben op grond van de Participatiewet, met uitzondering van bijzondere bijstand.					
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur (AB) bestaat uit 9 leden: 1 lid per gemeente. Elk lid heeft 1 stem. Besluiten worden genomen bij gewone meerderheid, tenzij anders is geregeld. Het Dagelijks Bestuur (DB) bestaat uit 3 leden, aan te wijzen uit het AB. De DB-leden zijn AB-leden afkomstig uit de colleges van de deelnemende gemeenten. <i>Belang Culemborg:</i> Wethouder C. Stolwijk heeft zitting in het Algemeen en Dagelijks Bestuur.					
Betrokkenen	De gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal en Zaltbommel.					
Belangrijkste ontwikkelingen/ Resultaten 2016	Werkzaam is operationeel vanaf begin 2016. Najaar 2016 is de eerste bestuursrapportage uitgebracht door Werkzaam over de uitvoering van de Participatiewet. Hierin zijn de prestaties en resultaten tot en met augustus 2016 opgenomen. Deze bestuursrapportage is een instrument dat de gemeente(n) de mogelijkheid biedt om Werkzaam te volgen en te sturen. Ook kan de bestuursrapportage een beter zicht geven op de ontwikkeling in de beschikbare budgetten. Dit moet zich doorontwikkelen in de komende jaren. Dat als onderdeel van een beleidscyclus welke nog verder wordt afgestemd op die van de gemeente(n). Zowel begroting als rekening van Werkzaam worden ter behandeling aan de raad aangeboden met de mogelijkheid een zienswijze in te dienen bij Werkzaam.					
Relatie met programma's	Sociaal Domein.					
Financieel belang (x € 1.000)	Begrote bijdrage 2016	Werkelijke bijdrage 2016	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
			31-12-2015	31-12-2016	31-12-2015	31-12-2016
	1.457	1.457	5.409	11.010	1.832	23.629

Regionaal Archief Rivierenland (RAR)						
Vestigingsplaats	Tiel					
Rechtspositie	Gemeenschappelijke regeling					
Openbaar belang	Het gemeenschappelijk beheer van de archiefbewaarplaats(en) van de deelnemers en van hun daar naar toe overgebrachte archiefbescheiden, alsmede het toezicht op het beheer van de niet naar de archiefbewaarplaats(en) overgebrachte archiefbescheiden.					
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur (AB) zijn de betrokken gemeenten vertegenwoordigd door 2 leden per deelnemende gemeente. Het dagelijks bestuur (DB) bestaat uit 3 – door het Algemeen bestuur aan te wijzen – leden uit het Algemeen Bestuur. <i>Belang Culemborg:</i> Vanuit Culemborg heeft wethouder J. Reus zitting in het Algemeen Bestuur. Daarnaast is Dhr. Mostert als vertegenwoordiger van de Culemborgse raad aangewezen in de voorbereidende Besluit- en Oordeelsvormende vergaderingen t.b.v. het AB.					
Betrokkenen	Deelnemende gemeenten zijn Buren, Culemborg, Geldermalsen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel en Zaltbommel.					
Belangrijkste ontwikkelingen/ Resultaten 2016	In 2016 is gestart met de voorbereidingen voor de uitbreiding van het depot. In dit jaar is prioriteit gegeven aan het conserveren en restaureren van alle stukken die nu vanwege hun materiële staat niet (meer) ter inzage kunnen worden gegeven. Daarnaast werd prioriteit gegeven aan het digitaliseringsklaar maken van stukken die prioriteit genieten bij de digitalisering en die zonder conservering of restauratie niet of niet zonder schade gedigitaliseerd kunnen worden. Inspectie bezoeken als onderdeel van toezicht op het beheer van niet-overgebrachte archieven. Advisering inzake digitale duurzaamheid met daarin o.a. gegevensconversie en TMLO (Toepassingsprofiel Metadatering Lokale Overheden) mapping.					
Relatie met programma's	Cultuur.					
Financieel belang (x € 1.000)	Begrote bijdrage 2016	Werkelijke bijdrage 2016	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
			31-12- 2015	31-12- 2016	31-12-2015	31-12-2016
	272	265	627	485	9.296	9.128

Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal						
Vestigingsplaats	Tiel					
Rechtspositie	Gemeenschappelijke regeling					
Openbaar belang	Het recreatieschap behartigt de gezamenlijke belangen op het gebied van openluchtrecreatie, toerisme, landschapsschoon en natuurbescherming op bovenlokaal niveau. Samen met het Natuur- en Recreatieschap Lingebied en het Recreatieschap Over-Betuwe wordt deelgenomen in de B.V. Recreatie-maatschappij Rivierengebied.					
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur (AB) zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd, met dien verstande dat een lid en een plaatsvervangend lid wordt aangewezen. Het Dagelijks Bestuur (DB) wordt gevormd door de leden van het Algemeen Bestuur. <i>Belang Culemborg:</i> Wethouder H. van Oorschot is plv. voorzitter van het Dagelijks en Algemeen Bestuur van het recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal.					
Betrokkenen	Deelnemende gemeenten zijn Buren, Culemborg, Druten, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel en West Maas en Waal.					
Belangrijkste ontwikkelingen/ Resultaten 2016	N.v.t.					
Relatie met programma's	Cultuur, Sport en Duurzame fysieke omgeving.					
Financieel belang (x € 1.000)	Begrote bijdrage 2016	Werkelijke bijdrage 2016	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
			31-12-2015	31-12-2016	31-12-2015	31-12-2016
	0	0	0	0	6.853	N.t.b.

Belastingssamenwerking Rivierenland (BSR)						
Vestigingsplaats	Tiel					
Rechtspositie	Gemeenschappelijke regeling					
Openbaar belang	Samenwerking bij de heffing, invordering en kwijtschelding van de waterschapsbelastingen, afvalstoffenheffing en gemeentelijke belastingen alsmede bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (wet WOZ) en het beheer en de uitvoering van de Basisregistratie voor Adressen en Gebouwen (BAG). De verordende bevoegdheid blijft bij de gemeente.					
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur (AB) bestaat uit zoveel leden als er deelnemers zijn, waarbij het Waterschap 2 leden benoemt. Uit het AB wordt een Dagelijks bestuur (DB) van 3 leden gekozen, bestaande uit een voorzitter en twee leden. Ten minste 1 van de DB-leden wordt gekozen uit de vertegenwoordiging namens het Waterschap. <i>Belang Culemborg:</i> Wethouder H. van Oorschot is voorzitter van het AB en DB van BSR.					
Betrokkenen	Het Waterschap Rivierenland, Regio Rivierenland (Avri) en gemeenten Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Montfoort, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal, Wijk bij Duurstede en IJsselstein.					
Belangrijkste ontwikkelingen/ Resultaten 2016	In 2016 zijn (voorbereidende) werkzaamheden uitgevoerd voor het toenemende gebruik van wettelijke basisregistraties. Alle gemeentelijke deelnemers van BSR zijn aangesloten op de landelijke voorziening WOZ. Ook zijn er verbeterlagen gemaakt op het gebied van bereikbaarheid voor belastingplichtigen. Er is gefocust op de kanalen digitaal loket, website en telefonie. Deze kanalen worden effectief en efficiënt ingezet om selfservice te vergroten en contacten zoveel mogelijk in één keer goed af te handelen. De focus van BSR lag in 2016 op de kwaliteit van data en eenduidige processen. Er is prioriteit gegeven aan informatiebeveiliging. Het integriteitsbeleid, inclusief de daarbij behorende ambtseed en geheimhoudingsverklaring, is vastgesteld en vormgeving aan de uitvoering hiervan heeft plaats gevonden.					
Relatie met programma's	Paragraaf lokale heffingen.					
Financieel belang (x € 1.000)	Begrote bijdrage 2016	Werkelijke bijdrage 2016	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
			31-12-2015	31-12-2016	31-12-2015	31-12-2016
	369	366	139	259	4.873	6.789

GGD Gelderland-Zuid						
Vestigingsplaats	Nijmegen					
Rechtspositie	Gemeenschappelijke regeling					
Openbaar belang	Behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg en het uitvoeren van taken die in wet- en regelgeving aan de gemeenten of de GGD'en zijn opgedragen.					
Bestuurlijk belang	Alle betrokkenen zijn vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur (AB). Het Algemeen bestuur telt 16 zetels. Het Algemeen Bestuur wijst uit zijn midden een voorzitter aan. Het Dagelijks Bestuur (DB) bestaan uit de voorzitter van het Algemeen Bestuur en minimaal 4 andere leden. Deze worden aangewezen door het Algemeen Bestuur. <i>Belang Culemborg:</i> Wethouder F. Sidali heeft zitting in het Algemeen Bestuur.					
Betrokkenen	De gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdiel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal, Zaltbommel, Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Nijmegen en Wijchen.					
Belangrijkste ontwikkelingen/ Resultaten 2016	GGD Gelderland- Zuid stelde voor 2016-2019 een meerjarenstrategie op. In afstemming met de gemeenten vertaalt de GGD deze meerjarenstrategie naar een uitvoeringsprogramma. De resultaten van deze meerjarenstrategie zijn in 2016 merkbaar geworden in de manier waarop de taken worden uitgevoerd. Ook worden samenhangende producten en diensten ontwikkeld, passend bij de meerjarenstrategie. Dit zal in 2017 te merken zijn aan het producten/dienstenpakket van de GGD. Veilig Thuis is sinds 2015 gepositioneerd bij de GGD. Landelijk levert de opstart problemen op. Ook Veilig Thuis Gelderland- Zuid kampt met een aantal grote problemen die zich vooral vertalen in de doorloop-tijden van de aanmeldingen en de afschaling van de casussen. Sinds begin 2016 staat Veilig Thuis onder verscherpt toezicht van de Inspectie. Aanvullende financiële middelen zijn nodig in verband met de verdrievoudiging van het aantal aanmeldingen bij Veilig Thuis en als gevolg van het op kwaliteit brengen van Veilig Thuis Gelderland- Zuid.					
Relatie met programma's	Volksgezondheid.					
Financieel belang (x € 1.000)	Begrote bijdrage 2016	Werkelijke bijdrage 2016	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
			31-12- 2015	31-12- 2016	31-12-2015	31-12-2016
	706	701	937	912	3.991	5.463

Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)						
Vestigingsplaats	Tiel					
Rechtspositie	Gemeenschappelijke regeling					
Openbaar belang	De gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht, waaronder tevens wordt begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten Gelderland.					
Bestuurlijk belang	Alle betrokken gemeenten zijn vertegenwoordigd met één collegelid in het Algemeen Bestuur (AB). Het AB bestaat uit 11 leden. Het Dagelijks Bestuur (DB) bestaat naast de voorzitter van het AB uit drie leden. <i>Belang Culemborg:</i> Wethouder J. Reus heeft zitting in het AB van de ODR. Daarnaast is de burgemeester aangewezen als plaatsvervangend lid van het AB.					
Betrokkenen	De deelnemers zijn Provincie Gelderland en de gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdiel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel, West Maas & Waal en Zaltbommel.					
Belangrijkste ontwikkelingen/ Resultaten 2016	In 2016 hebben zich een aantal algemene ontwikkelingen voorgedaan: • De toename in het aantal vergunningaanvraag die eind 2014 is ingezet, heeft zich na 2015 ook in 2016 doorgezet. Uit onderzoek blijkt dat de aanwezige capaciteit en de hoeveelheid werk niet meer in evenwicht is. In 2017 is met deze ontwikkeling in de werkprogramma's rekening gehouden. • Privatisering bouwtoezicht: Het ministerie van BIZA werkt aan een nieuwe stelsel voor het bouwtoezicht. Op 21 februari 2017 heeft de Tweede Kamer besloten om de privatisering door te zetten als onderdeel van de wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen. De wet zal worden aangeboden aan de Eerste Kamer. De gevolgen en effecten zullen op de voet worden gevolgd. • Omgevingswet 2018: Media 2018 komt één Omgevingswet die een groot aantal andere wetten gaat vervangen. De ODR heeft een projectgroep geformeerd om met de deelnemers te verkennen wat dit voor de ODR gaat betekenen. • Op 23 november 2015 heeft het DB het Concernplan 'Naar een robuuste Omgevingsdienst' (2016 - 2018) vastgesteld. Hierin staan alle activiteiten en projecten van de ODR op het vlak van organisatieontwikkeling. Het ODR heeft de uitvoering voortvarend ter hand genomen. Er zijn ruim dertig acties / projecten gestand waarvan er negen volledig zijn afgerond. • In de zomer van 2016 is er een start gemaakt met een pilot klanttevredenheidsonderzoek onder aanvragers van een omgevingsvergunning bouw. Ruim 56 aanvragers hebben gereageerd, hiervan is 40% zeer tevreden, 49% tevreden en 11% ontevreden.					
Relatie met programma's	Duurzame Fysieke Omgeving en Wonen.					
Financieel belang (x € 1.000)	Begrote bijdrage 2016	Werkelijke bijdrage 2016	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
			31-12-2015	31-12-2016	31-12-2015	31-12-2016
	1.210	1.205	701	672	1.462	1.034

Bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe (BvoWB)						
Vestigingsplaats	Culemborg					
Rechtspositie	Gemeenschappelijke regeling					
Openbaar belang	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de bedrijfsvoeringstaken met als doel het verlagen van kosten, het verhogen van de kwaliteit, het verminderen van de kwetsbaarheid en het bieden van kansen aan medewerkers.					
Bestuurlijk belang	Iedere deelnemer wijst 1 lid van het bestuur aan. Het bestuur kiest uit zijn midden een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter. <i>Belang Culemborg:</i> Wethouder C. Stolwijk zitting in het bestuur van de BvoWB.					
Betrokkenen	De deelnemers zijn de gemeenten Culemborg, Geldermalsen en Tiel.					
Belangrijkste ontwikkelingen/ Resultaten 2016	2016 is het eerste jaar dat de GR Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe (BWB) als zelfstandige organisatie functioneert. Op 1 april 2016 zijn de medewerkers definitief geplaatst en formeel in dienst getreden bij BWB. Ook heeft BWB de planning & controlcyclus opgestart met een tweetal voortgangsrapportages over 2016 en de kaderbrief en begroting 2017. In 2016 heeft ook de bestuurlijke besluitvorming over de uitbreiding van BWB met de taken Juridische Zaken en Facilitaire Zaken plaatsgevonden. De gemeenten Tiel en Culemborg dragen begin 2017 deze taken over aan BWB. Geldermalsen heeft er, vanwege samenloop met het herindelingstraject met Neerijnen en Lingewaal, voor gekozen om deze taken nu niet over te dragen. Binnen BWB loopt een cultuur- en verandertraject waarbij elke medewerker bijdraagt aan de verdere professionalisering van BWB. Vakinhoudelijk heeft BWB met succes een grote stap gezet in het digitaliseren van de planning & control producten van de gemeenten en de gezamenlijke werkgeversvisie. Tot slot hebben BWB en de GR Werkzaam Rivierenland ervoor gekozen om op dit moment de bedrijfsvoeringstaken niet te bundelen.					
Relatie met programma's	Diverse.					
Financieel belang (x € 1.000)	Begrote bijdrage 2016	Werkelijke bijdrage 2016	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
			31-12- 2015	31-12- 2016	31-12-2015	31-12-2016
			N.v.t.	203	N.v.t.	2.891

2. Deelnemingen

De gemeente Culemborg is in het bezit van aandelen van een aantal vennootschappen. Met deze deelnemingen behartigt de gemeente het publieke belang.

BNG Bank	
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtspositie	NV (deelneming)
Openbaar belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut (publieke sector). Met specifieke financiële dienstverlening draagt BNG Bank bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarnaast streeft BNG Bank naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders.
Bestuurlijk belang	De gemeente Culemborg heeft geen zetel in het Bestuur en de Raad van commissarissen van BNG Bank. De gemeente heeft als aandeelhouder in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders een bestuurlijk belang. De gemeente heeft 8.775 aandelen met een nominale waarde van € 19.910 in haar bezit. Jaarlijks keert BNG Bank een dividend uit, dat gefixeerd is op 25% van de nettowinst.
Betrokkenen	De Staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap.
Doelstelling	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut (publieke sector). Met specifieke financiële dienstverlening draagt BNG Bank bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarnaast streeft BNG Bank naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders.
Belangrijkste ontwikkelingen/ Wijziging belang	Onder invloed van onzekerheid over hun toekomstige inkomsten en verplichtingen zijn de kernklanten van de bank relatief terughoudend met nieuwe investeringen. Het Rijk heeft een groot aantal taken gedecentraliseerd naar gemeenten, omdat deze de burger effectief en efficiënt kunnen bedienen. Mede daardoor is de afhankelijkheid van inkomsten vanuit het Rijk en het gemeentefonds toegenomen. Het afgelopen jaar was sprake van een verbetering van de financiële positie van woningcorporaties. De beleidsmaatregelen die zijn ingezet naar aanleiding van de verhuurdersheffing hebben hun effect, maar hebben geleid tot minder investeringen in zowel nieuwbouw als bestaand bezit. De zorgsector kenmerkt zich als een complex krachtenveld met een hoge mate van regeldruk. Het Rijk heeft zich deels teruggetrokken uit deze sector en belegt financiële risico's zoveel mogelijk bij de partijen zelf. Onder invloed van deze ontwikkelingen daalde de kredietvraag, maar dankzij een onverminderd hoog marktaandeel van BNG Bank is het afgelopen jaar € 10,2 miljard aan langlopende kredieten verstrekt. De nettowinst van BNG Bank over 2016 is uitgekomen op € 369 miljoen, een stijging van 63% ten opzichte van de € 226 miljoen over 2015. Deze ontwikkeling is positief beïnvloed door incidentele factoren. Het renteresultaat stond ook in 2016 nog onder druk van de historisch lage rentetarieven en de, uit hoofde van risicobeleid, terughoudende rentepositie van de bank. Het resultaat financiële transacties is uitgekomen op € 118 miljoen positief door gerealiseerde verkoopresultaten (€ 62 miljoen) en ongerealiseerde marktwaardeveranderingen (€ 56 miljoen).
Relatie met programma's	Paragraaf financiering.

Financieel belang (x € 1.000)	Begrote bijdrage 2016	Werkelijke bijdrage 2016	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
			31-12- 2015	31-12- 2016	31-12-2015	31-12-2016
	0	0	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.

Vitens N.V.						
Vestigingsplaats	Utrecht					
Rechtspositie	NV (deelneming)					
Openbaar belang	De uitoefening van een publiek (drink-)waterbedrijf in de ruimste zin van het woord. Dat houdt onder meer in: winning, productie, transport, verkoop en distributie van water en verder het verrichten van alles dat met de publieke watervoorziening verband houdt of daarvoor bevorderlijk kan zijn.					
Bestuurlijk belang	De aandeelhouders hebben geen directe bemoeienis met de dagelijkse gang van zaken binnen het bedrijf. Een Raad van Commissarissen houdt toezicht. De gemeente Culemborg heeft als aandeelhouder in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders een bestuurlijk belang. De gemeente is houder van 26.705 aandelen in deze vennootschap.					
Betrokkenen	Behalve Nuon zijn gemeenten en provincies in het voorzieningsgebied aandeelhouder van Vitens, dat is opgezet als naamloze vennootschap.					
Doelstelling	In 2002 werd het waterbedrijf Vitens gevormd uit de waterbedrijf Nuon Water, Waterbedrijf Gelderland en Waterleidingsmaatschappij Overijssel. Het doel van Vitens is de uitoefening van een publiek (drink-) waterbedrijf in de ruimste zin van het woord. Dat houdt onder meer in: winning, productie, transport, verkoop en distributie van water en verder het verrichten van alles dat met de publieke watervoorziening verband houdt of daarvoor bevorderlijk kan zijn. Per 1 oktober 2006 is de fusie tussen Vitens, Hydron Midden - Nederland en Hydron Flevoland gerealiseerd. De gemeente heeft destijds bij de aandeelhoudersvergadering ingestemd met deze fusie.					
Belangrijkste ontwikkelingen/Wijziging belang	Over het jaar 2015 is in 2016 aan de gemeente Culemborg een bedrag van afgerond € 87.000 aan dividend uitgekeerd (over 2014 was dit € 66.000). De resultaten over 2016 zijn op het moment van dit schrijven nog niet beschikbaar.					
Relatie met programma's	Duurzame Fysieke Omgeving.					
Financieel belang (x € 1 miljoen)	Begrote bijdrage 2016	Werkelijke bijdrage 2016	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
			31-12-2015	31-12-2016	31-12-2015	31-12-2016
	n.v.t.	n.v.t.	472	N.t.b.	1.243	N.t.b.

3. PPS-constructies

Publiek Private Samenwerking (PPS) is een middel om beleidsdoelen te realiseren. De samenwerking met marktpartijen moet meerwaarde opleveren. De samenwerking kan leiden tot efficiëntere uitvoering van plannen en projecten door het benutten van kennis en expertise van andere partijen en het spreiden van risico's.

CV Parijsch						
Vestigingsplaats	Culemborg					
Rechtspositie	CV (PPS)					
Openbaar belang	Op 18 december 1995 heeft de gemeente een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Joh. Mourik & Co. Holding B.V., genaamd de ontwikkelingsmaatschappij Parijsch. De stichting Parijsch treedt op als beherend vennoot van de CV Parijsch.					
Bestuurlijk belang	Als deelnemer in de stichting heeft de gemeente een bestuurlijk belang. Het financieel belang is het bedrag dat de gemeente als werkkapitaal heeft gestort in de stichting. Financiële risico's die verbonden zijn aan de grondexploitatie van het plan. <i>Belang Culemborg:</i> De burgemeester is voorzitter van het stichtingsbestuur CV ontwikkelmaatschappij Parijsch.					
Betrokkenen	Joh. Mourik & Co. Holding B.V. te Groot-Ammers (voor 62,5%) en de gemeente Culemborg (voor 37,5%).					
Doelstelling	Op 18 december 1995 heeft de gemeente een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Joh. Mourik & Co. Holding B.V., genaamd de ontwikkelingsmaatschappij Parijsch. De stichting Parijsch treedt op als beherend vennoot van de CV Parijsch.					
Belangrijkste ontwikkelingen/ Wijziging belang	Zie paragraaf grondbeleid.					
Relatie met programma's	Wonen en de paragraaf grondbeleid.					
Financieel belang (x € 1.000)	Begrote bijdrage 2016	Werkelijke bijdrage 2016	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
			31-12- 2015	31-12- 2016	31-12-2015	31-12-2016
			N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.

4. Stichtingen

De gemeente Culemborg heeft de stichting Accommodatiebedrijf Culemborg, de stichting Zwembad Culemborg en de Stichting Beheer Aandelen Logistieke Hotspot Rivierenland als Verbonden Partij.

Stichting Accommodatiebedrijf Culemborg						
Vestigingsplaats	Alkmaar (tijdelijke situatie) wordt Culemborg.					
Rechtspositie	Stichting					
Openbaar belang	Het ontwikkelen, financieren en duurzaam exploiteren van de Brede School Culemborg-Oost (BSCO).					
Bestuurlijk belang	De stichting Accommodatiebedrijf Culemborg is eigenaar van de BSCO en voorziet daarmee in (een deel van) de behoefte aan onderwijscapaciteit in de gemeente Culemborg. Hiermee vervult zij (een deel van) de zorgplicht voor het huisvesten van leerlingen in de gemeente Culemborg.					
Betrokkenen	De gemeente Culemborg.					
Belangrijkste ontwikkelingen/ Wijziging belang	Als gevolg van de ontwikkelingen rondom vastgoed, zal de Stichting Accommodatiebedrijf Culemborg alleen de exploitatie van de Brede School Oost (blijven) voeren. De overdracht van het bestuur naar een tweehoofdig Culemborgs bestuur wordt medio 2017 voorzien.					
Relatie met programma's	Onderhoud en beheer					
Financieel belang (x € 1.000)	Begrote bijdrage 2016	Werkelijke bijdrage 2016	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
			31-12-2015	31-12-2016	31-12-2015	31-12-2016
	0	0	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Stichting Zwembad Culemborg						
Vestigingsplaats	Culemborg					
Rechtspositie	Stichting					
Openbaar belang	Centraal staat dat individuele consumenten, scholen en sportverenigingen tegen aantrekkelijke tarieven gebruik kunnen maken van kwalitatief hoogwaardige zwemfaciliteiten.					
Bestuurlijk belang	De gemeente is geen aandeelhouder, benoemt geen bestuurders en draagt geen enkele verantwoordelijkheid in nog de bouw nog de exploitatie van het nieuwe zwembad. Daarentegen staat de gemeente wel garant voor de verplichtingen zoals opgenomen in de geldleningsovereenkomst tussen Stichting Zwembad Culemborg en de Nederlandse Waterschapsbank, dus voor de maandelijkse verplichting voor rente en aflossing. Daarnaast verstrekt de gemeente Culemborg naar verwachting een (structurele) subsidie aan de Stichting Zwembad Culemborg op basis van de Algemene Subsidie Verordening vanaf de eerste dag van exploitatie van het nieuwe zwembad.					
Betrokkenen	De gemeente Culemborg.					
Belangrijkste ontwikkelingen/ Wijziging belang	N.v.t.					
Relatie met programma's	Sport					
Financieel belang (x € 1.000)	Begrote bijdrage 2016	Werkelijke bijdrage 2016	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
			31-12-2015	31-12-2016	31-12-2015	31-12-2016
	263	271	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Stichting Beheer Aandelen Logistieke Hotspot Rivierenland (LHR)						
Vestigingsplaats	Tiel					
Rechtspositie	Stichting					
Openbaar belang	Het doel van de stichting is vooral gelegen in het administreren van de aandelen in het kapitaal van de Logistieke Hotspot Rivierenland BV.					
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit zes personen die op voordracht van verschillende groepen certificaathouders ('bloedgroepen') zijn benoemd. De zes bloedgroepen bestaan uit: groep 1 – gemeenten, groep 2 – Provincie Gelderland en de Ontwikkelingsmaatschappij Oost Nederland, groep 3 – bedrijven Logistiek, groep 4 – Ontwikkelaars, bouwbedrijven, installatiebedrijven, groep 5 – Agro bedrijven en groep 6 – Financiële instellingen en overige partijen. Voor de uitvoering van activiteiten is de Logistieke Hotspot Rivierenland BV opgericht. De Stichting is enig aandeelhouder hiervan. De gemeente heeft met 200 certificaten geen directe zeggenschap maar kan haar zeggenschap uitoefenen via de bestuurder vanuit groep 1. De bestuurder vanuit groep 1 heeft 20% zeggenschap in de Stichting.					
Betrokkenen	Diversen, zie onderverdeling in 'bloedgroepen'.					
Belangrijkste ontwikkelingen/ Wijziging belang	In 2015 heeft de formele oprichting van de stichting Logistiek Hotspot Rivierenland plaatsgevonden. De LHR werkt binnen de Logistics Valley samen met de provincie Gelderland, regio Arnhem - Nijmegen en de Liemers om Gelderland internationaal op de kaart te zetten als logistieke hotspot. Dit sluit ook aan bij de gebiedsvisie van de provincie waarin dit gebied is beschreven als Gelderse Corridor.					
Relatie met programma's	Economische structuur.					
Financieel belang (x € 1.000)	Begrote bijdrage 2016	Werkelijke bijdrage 2016	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
			31-12- 2015	31-12- 2016	31-12-2015	31-12-2016
	2	2	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Verder is de gemeente Culemborg als bestuurder ook nog verbonden aan de Stichting Jan van Riebeeckhuis en met de Stichting BBC (Beheer Begraafplaatsen Culemborg).

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding grondbeleid

Het gemeentelijk grondbeleid is er op gericht om het ruimtelijk programma van de gemeente Culemborg te realiseren. Dit programma is verwoord in de structuurvisie. Het realiseren van leefbare wijken en ruimtelijke kwaliteit staan daarbij hoog in het vaandel. Op stedelijk niveau wordt een passende structuur nagestreefd van gebieden gericht op wonen, werken, voorzieningen of juist mengvormen van gebruik. Met het grondbeleid wordt er tevens naar gestreefd de gewenste ontwikkelingen financieel en kwalitatief optimaal te faciliteren.

Het beleid van de gemeente Culemborg op het gebied van grondzaken is vastgelegd in de nota grondbeleid die op 28 maart 2013 door de gemeenteraad is vastgesteld. De doelstellingen van het grondbeleid zijn:

- Het mogelijk maken van de structuurvisie, het volkshuisvestigingsbeleid en het beleid inzake economische zaken;
- Verstandig omgaan met de financiële middelen van de gemeente.

De gemeente kan verschillende beleidsinstrumenten inzetten. De keuze voor de inzet van instrumenten is afhankelijk van de situatie. In een aantal gevallen is de grondmarkt actief betreden door aankoop van gronden, het vervaardigen en verkopen van bouwkavels en de aanleg van openbare ruimte. In de toekomst zal de gemeente veelal faciliteren door samenwerkingscontracten te sluiten met grond- of vastgoedeigenaren. De gemeente streeft er in dat geval naar de gewenste ruimtelijke ontwikkeling, voorafgaande aan de vaststelling van het bestemmingsplan, te contracteren. Bij de ontwikkeling van locaties streven wij naar marktconforme contractering en verkoopprijzen van grond.

Voor de realisatie van het plangebied Parijsch werkt de gemeente samen met de firma Mourik Groot Ammers B.V. Deze publiek-private samenwerking (PPS) is ondergebracht in de Commanditair Vennootschap (CV) "Parijsch". De gronden worden door de CV uitgegeven, waarbij de gemeente voorwaarden stelt aan de kwaliteit van de ontwikkeling in de wijk. De resultaten van de CV Parijsch worden afzonderlijk gepubliceerd en zijn geen onderdeel van deze rapportage. Wel is de gemeentelijke inbreng in de CV Parijsch onderdeel van de risicoanalyse.

Nieuwe Regels: VpB plicht voor Overheden en BBV regels per 1 januari 2016

Per 1 januari 2016 is de Vennootschapsplicht voor overheidsondernemingen in werking getreden.

Het doel van het wetsvoorstel is het scheppen van een gelijk speelveld voor overheidsondernemingen en private ondernemingen. De grondexploitaties van de gemeente Culemborg vallen onder bedrijfsactiviteiten. Dit betekent dat de gemeente vennootschapsbelastingplichtig is. In 2017 doet de gemeente Culemborg voor het eerst aangifte. De openingbalans wordt samen met fiscalisten opgesteld.

Vanaf 1 januari 2016 gelden tevens nieuwe regels die zijn opgenomen in de notitie Grondexploitaties 2016 van de commissie BBV. In de grondexploitaties is rekening gehouden met deze nieuwe regels.

Resultaten 2016

In 2016 werd gewerkt aan 11 vastgestelde grondexploitaties. Deze complexen zijn aangemerkt als Bouwgrond in Exploitatie (BIE).

De volgende parameters worden toegepast in de grondexploitaties:

- Rentepercentage: 1,5%
- Disconteringsvoet: 2%
- Kostenstijging: 3%
- Opbrengstenstijging: 0% - 2%

De disconteringsvoet is gebaseerd op het maximale streefpercentage inflatie van de Europese Centrale bank.

De kostenstijging en opbrengstenstijging zijn bepaald op basis van de marktontwikkelingen in Nederland en specifieke marktgegevens van de gemeente Culemborg.

Per 1 januari 2016 moeten de kosten en opbrengsten die in de grondexploitatie zijn opgenomen aansluiten op de kostensoorten die zijn opgenomen in 6.2.3 t/m 6.2.5 van het Besluit ruimtelijke ordening. De grondexploitaties zijn hierop getoetst en voldoen hier aan.

Het project Gasfabriekterrein is in 2016 afgesloten, het restant bedrag dat de gemeente nog moet ontvangen is als vordering op de balans opgenomen.

Ook dit jaar is een geactualiseerde Monte Carlo analyse uitgevoerd, waardoor het onderwaarden of stapelen van risico's wordt voorkomen. Bij de vaststelling van de benodigde risicoreserve wordt uitgegaan van de 90% zekerheidswaarde op basis van de uitkomsten van de risicosimulatie.

Voorzieningen

Op grond van het voorzichtigheidsprincipe dient voor te verwachten verliezen op grondexploitaties een voorziening te worden getroffen. Op grond van het BBV moeten de voorzieningen gecorrigeerd op rente worden meegenomen in de grondexploitaties. Binnen de gemeente Culemborg worden deze daarom in mindering gebracht op de boekwaarde, waardoor de rente-effecten in de exploitaties zijn meegenomen.

(x € 1.000)	1-1-2016	Mutatie	1-1-2017
Pavijen	-	-	-
Lanxmeer	4.282	-	4.282
't Buitenhof	-	-	-
Jan van Riebeeckstraat	1.086	-	1.086
Gasfabriek Triosingel	203	-203	-
Hart van Nieuwstad	3.781	-	3.781
Schapenbloempjes	-	-	-
Willemslaan	24	-	24
Achter de Poort	1.410	-	1.410
Chopinplein	685	176	861
Spoorzone West	377	210	587
Sprokkelenburg	-	-	-
Platte daken Zuid	580	-	580
Totaal	12.428	183	12.611

In totaal zijn de voorzieningen in 2016 toegenomen met ca. € 0,18 miljoen. Dit heeft te maken met de risico's die in de grondexploitaties Spoorzone en Chopinplein waren voorzien, deels hebben opgetreden. De risico's van deze complexen nemen daardoor wel af. Zie hiervoor de paragraaf risico's grondexploitaties.

Aanwezige weerstandscapaciteit

De aanwezige weerstandscapaciteit is 31-12-2016 ca. € 6.733 miljoen. De aanwezige weerstandscapaciteit bestaat uit de reserve grondexploitatie en de per direct uitneembare winsten. Het risicoprofiel of benodigde weerstandscapaciteit wordt verderop in beeld gebracht.

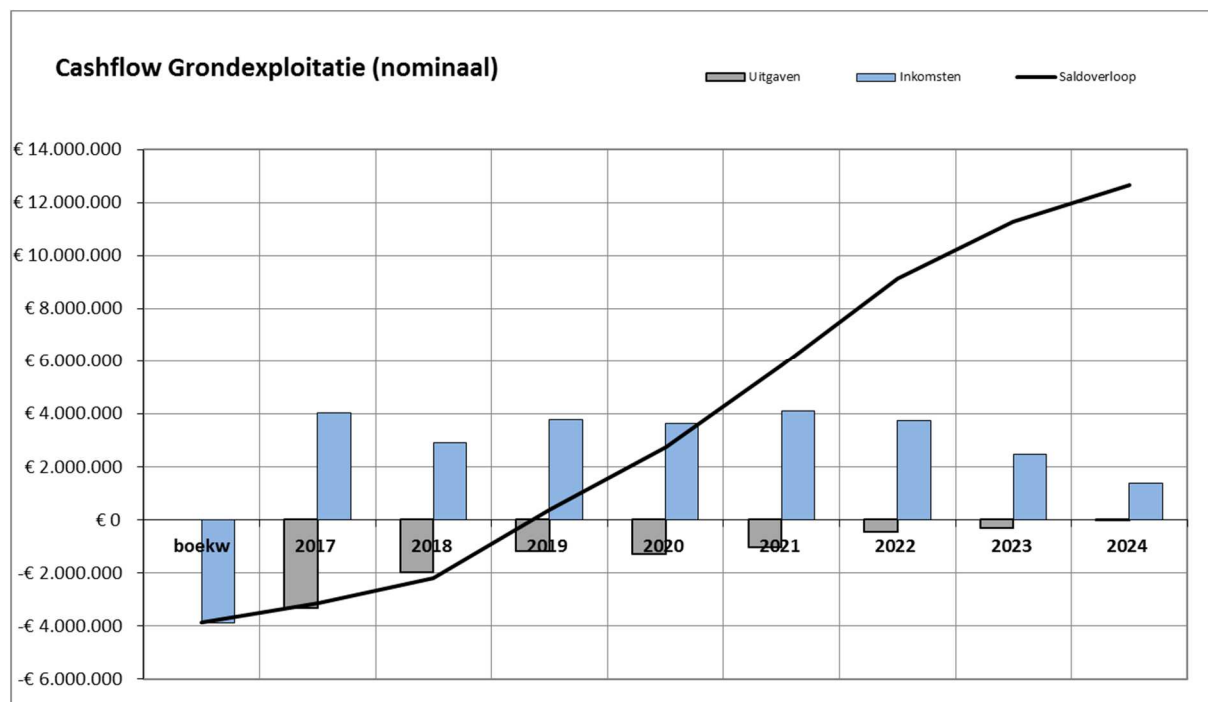
(x € 1.000)	Mutatie
Stand reserve grondexploitaties per 31.12.2016	3.417
Voorgenomen stortingen en onttrekkingen aan de reserve (resultaatbestemming jaarrekening saldo 2016):	
▪ Voorziening spoorzone	-211
▪ Voorziening Chopinplein	-176
▪ Winstnemings complex gasfabriek	70
▪ Winstnemings Pavijen	4.470
▪ Overheveling naar algemene reserve	-837
Aanwezige weerstandscapaciteit	6.733

Resultaten grondexploitatie

De gemeente kent elf projecten met bouwgrond in exploitatie (BIE). In onderstaande tabel worden de kerncijfers met de verwachte resultaten weergegeven. Voor een negental grondexploitaties zijn verliesvoorzieningen getroffen. De overige twee projecten kennen een positief verwacht eindsaldo.

Bouwgronden met vastgestelde exploitatie x € 1.000	BW 31.12. 2015	Mutatie	BW 31.12. 2016	Verw. uitgaven	Verw. inkomsten	Index en rente	Verw. eind-saldo	Einde loop-tijd	Voor-ziening
Pavijen	2.965	-4.492	-1.527	-1.389	10.996	-75	8.006	2024	0
Lanxmeer	-1.280	-233	-1.512	-2.415	4.063	-134	2	2023	-4.282
Jan van Riebeeckstraat	-489	-13	-502	-1.075	1.633	-10	46	2022	-1.086
Gasfabriek Triosingel	-106	106	0	0	0	0	0	2017	0
Hart van Nieuwstad	165	28	193	-175	0	3	21	2017	-3.781
Willemslaan	130	24	154	-152	0	2	5	2017	-24
Achter de Poort	600	-546	54	-103	60	0	10	2018	-1.410
Chopinplein	326	-182	144	-174	27	2	-1	2017	-861
Spoorzone West	-2.099	1.816	-282	-508	800	-12	-3	2019	-588
Sprokkelenburg	-589	-446	-1.035	-2.544	8.130	-25	4.527	2023	0
Platte daken Zuid	592	-254	338	-313	0	7	31	2017	-580
Totaal	216	-4.192	-3.976	-8.847	25.709	-241	12.644		-12.611

In onderstaande figuur worden de verwachte cashflows (nominaal, dat wil zeggen inclusief index effecten) weergegeven. Inclusief de € 12,6 mln. aan voorzieningen loopt het saldo op eindwaarde op tot ca. € 12,6 miljoen.

Risico's grondexploitatie

Bij de geactualiseerde grondexploitatie van de complexen is een risicoanalyse opgenomen. Voor deze risico's hoeven nog geen voorzieningen te worden getroffen, omdat de risico's door passende beheermaatregelen kunnen worden beheerst, maar er dient in het weerstandsvermogen wel rekening mee gehouden te worden. Uit de risico-inventarisatie blijken dat een risicoprofiel nodig is van ca. € 1,77 mln. De risico's zijn als volgt verdeeld over de projecten:

(x € 1.000)	Risicobedrag
Pavijen	-
Lanxmeer	1.163
Jan van Riebeeckstraat	150
Gasfabriek Triosingel	-
Hart van Nieuwstad	67
Willemslaan	-
Achter de Poort	101
Chopinplein	24
Spoorzone West	246
Sprokkelenburg	-
Platte daken Zuid	21
Parijsch	PM*
Totaal NCW 1-1-2017	1.772
Risicoprofiel	1.772

De belangrijkste risico's zitten in het project Lanxmeer door mogelijke tegenvallers in de verkoop van de gronden en de plankosten. In dit project wordt actief gestuurd op de risico's. Door het optreden van de risico's in Spoorzone West en Chopinplein zijn deze risico's deels weggevallen.

De CV Parijsch heeft bij de grondexploitatie 2015 een risicoanalyse uitgevoerd. In de risicoanalyse zijn deze cijfers doorgerekend. Het risicoprofiel voor Parijsch komt uit op ca. € 2,2 miljoen. Als gevolg van de positieve ontwikkelingen in Parijsch is dit risicoprofiel echter niet meer representatief. De risico's voor verlies in de grondexploitatie en mogelijk faillissement van de CV zijn afgenomen door de

aantrekking van de markt en het sluiten van de samenwerkingsovereenkomst die is gesloten met bedrijf Heijmans voor de bouw van ca. 900 woningen. Daarnaast is in 2016 een financieringsovereenkomst gesloten met de CV Parijsch waardoor de CV mede door de overeenkomst aan haar aflossingsverplichtingen voldoet. Tot slot wordt in de jaarrekening 2016 van de CV Parijsch rekening gehouden met een geschil met een voormalig grondeigenaar over de aankoop van de grond. Omdat er nog geen actuele risicoanalyse voorhanden is zijn de risico's van Parijsch op PM gezet.

De risico's in de tabel zijn tot stand gekomen door middel van een risicosimulatie met de Monte Carlo analyse. De simulatie laat een risicoprofiel van € 1.77 miljoen zien op Netto Contante Waarde per 1-1-2017 (exclusief de risico's van Parijsch).

Vergelijking aanwezige en benodigde weerstandscapaciteit

Het risicoprofiel of de benodigde weerstandscapaciteit wordt vergeleken met de aanwezige weerstandscapaciteit. Dit zijn middelen die de gemeente tot haar beschikking heeft om de risico's op te vangen. Deze vergelijking geeft het volgende beeld.

	(x € 1.000)	Mutatie
Aanwezige weerstandscapaciteit		6.733
Risicoprofiel/benodigde weerstandscapaciteit		1.772
Ratio weerstandscapaciteit		3,80

Voor de toetsing van het weerstandsvermogen wordt onderstaande norm gebruik. De weerstandscapaciteit ratio bevindt zich in code groen. De capaciteit laat een aanzienlijke verbetering zien ten opzichte van vorig jaar zien toen de ratio op 1,72 bevond. De verbetering komt door de tussentijdse winstneming bij Pavijen van € 4,47 miljoen. Kanttekening is nog wel dat Parijsch niet is meegenomen in het risicoprofiel.

De weerstandscapaciteit kan verbeterd worden door de plannen met winstverwachting te realiseren (Pavijen, Sprokkelenburg en Willemslaan), en Hart van Nieuwstad alsnog te realiseren, waarmee de reservepositie wordt versterkt. Anderzijds wordt actief gestuurd op de risico's waardoor het risicoprofiel uiteindelijk omlaag gebracht kan worden.

Tabel Classificatie ratio weerstandsvermogen

Code	Ratio weerstands vermogen	Beleidsmaatregelen
code groen	> 2	geen
code geel	1,0 -2,0	verscherpte risibewaking, extra rapportages aan de raad
code orange	0,6-1,0	geen grondexploitaties met negatief saldo openen
code rood	< 0,6	optimaliseringsvoorstellen aan gemeenteraad

Paragraaf Subsidieplafonds

In de begroting van 2016 is een paragraaf opgenomen inzake het vaststellen van subsidieplafonds door de gemeenteraad voor kalenderjaar 2016. Het instellen van dergelijke plafonds voorkomt open-eindefinanciering.

In onderstaande tabel kunt u zien wat de feitelijke realisatie aan subsidie is geweest per vastgesteld subsidieplafonds.

Beleidsterrein	Subsidieplafonds 2016	
	Vastgesteld	Gerealiseerd
Burger en bestuur	30.000	16.500
Cultuur	837.148	824.183
Duurzame fysieke omgeving	0	0
Economische structuur	270.000	269.300
Educatie	200.000	128.699
Beheer en onderhoud	0	0
Sociaal domein	3.105.145	2.516.216
Sport	316.433	292.826
Veiligheid	17.654	17.654
Verkeer en vervoer	0	0
Wonen	0	0

Toelichting op de over- en onderschrijdingen opnemen.

Binnen de volgende programma's is minder subsidie beschikt dan door de raad beschikbaar:

- Burger en bestuur
- Cultuur
- Educatie
- Sociaal domein
- Sport

Bij de programma's 'Burger en Bestuur' en 'Cultuur' zit de onderbesteding in subsidieregelingen waarvoor het gehele jaar aanvragen kunnen worden gedaan. Er zijn minder aanvragen gedaan dan het maximaal beschikbare budget.

Bij het programma 'Educatie' komt de onderbesteding enerzijds door ontwikkelingen die lopen rondom het peuterspeelzaalwerk en de wijze van financiering. Anderzijds zit een belangrijke verklaring in het feit dat geld vanuit het Brede School programma niet via subsidie maar via een andere wijze wordt uitgekeerd.

Het programma 'Sociaal domein' omvat veel verschillende subsidies. Een aantal van deze subsidies vielen net iets lager uit dan verwacht, bij elkaar opgeteld levert dat echter een toch een behoorlijke onderbesteding op. Daarnaast zijn de innovatiemiddelen sociaal domein onder dit subsidieplafond geplaatst. Een deel daarvan is nog niet besteed in 2016 óf is op een andere wijze besteed, dus niet via subsidie.

Tot slot het programma 'Sport'. De onderbesteding wordt ook hier verklaard doordat er minder gebruik is gemaakt van een subsidieregeling dan waar het budget rekening mee hield.

Jaarrekening

Balans per 31 december 2016

Activa

(x € 1.000)	Ultimo 2016	Ultimo 2015
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	108	216
- Kosten van onderzoek en ontw. voor een bepaald actief	61	216
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	47	
Materiële vast activa	87.969	91.342
- Investerings met een economisch nut	69.578	73.577
- Investerings met een economisch, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	15.724	15.059
- Investerings in de openb. ruimte met een maatschap. nut	2.667	2.706
Financiële vaste activa	45.238	50.943
- Kapitaalverstrekkings aan:		
- deelnemings	794	812
- Leningen aan:		
- woningbouw corporaties	15.015	17.008
- deelnemings	697	816
- overige verbonden partijen	0	0
- Overige langlopende lenings	26.896	30.406
- Vorderings sociale zaken	537	537
- Ov. uitzett. met een rentetyp. looptijd van één jaar of langer	1.299	1.314
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden		50
Totaal vaste activa	133.315	142.501
Vlottende activa		
Voorraden	3.981	-204
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	3.977	-216
- Gereed product en handelsgoederen	4	12
- Vooruitbetalingen	0	0
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	12.118	12.091
- Vorderings op openbare lichamen	5.457	5.085
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente typische looptijd korter dan één jaar	3.776	0
- Overige vorderings	2.885	7.006
Liquide middelen	68	247
- Kassaldi	0	0
- Banksaldi	68	247
Overlopende activa	1.063	129
- De van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	0	20
- Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.	1.063	109
Totaal vlottende activa	17.230	12.263
Totaal activa	150.545	154.764

Passiva

(x € 1.000)	Ultimo 2016	Ultimo 2015
Vaste passiva		
Eigen vermogen	34.131	31.083
- Algemene reserve	5.474	5.324
- Bestemmingsreserve	24.294	23.573
- Gerealiseerd resultaat	4.363	2.186
Voorzieningen	7.888	6.601
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.017	1.236
- Egalisatievoorzieningen	4.426	3.873
- Van derden verkregen mid. die spec besteed moeten worden	1.445	1.492
Vaste schulden met een rentet. looptijd van één jaar of langer	51.350	51.350
- Obligatieleningen	0	0
- Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	50.923	50.923
- overige langlopende verplichtingen	427	427
- Waarborgsommen	0	0
Totaal vaste passiva	93.369	89.034
Viottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	54.780	64.110
- Kasgeldleningen	47.500	45.000
- Banksaldi	266	11.217
- Overige schulden	7.014	7.893
Overlopende passiva	2.396	1.620
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	1.811	1.090
- de van EU, Rijk en overig overheden ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	585	531
Totaal viottende passiva	57.176	65.730
Totaal passiva	150.545	154.764
Gewaarborgde geldleningen	19.694	19.742

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2016

Bedragen x € 1.000

Programma	Raming 2016 vóór wijziging			Raming 2016 ná wijziging			Realisatie 2016			Realisatie 2015		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Baten en lasten Exclusief reservemutaties												
Algemene dekkingsmiddelen	47.465	-313	47.778	48.916	-589	49.505	50.010	-1.404	51.414	48.667	-399	49.065
Burger en Bestuur	566	4.740	-4.174	643	5.283	-4.640	732	5.916	-5.184	548	5.115	-4.568
Cultuur	151	2.316	-2.166	57	2.326	-2.269	52	2.267	-2.214	377	2.294	-1.918
Duurzame fysieke Omgeving	54	3.490	-3.435	56	3.377	-3.321	146	3.457	-3.312	433	4.797	-4.365
Economische structuur	31	205	-174	31	540	-508	24	524	-500	26	632	-606
Educatie	320	5.911	-5.591	1.444	7.924	-6.479	1.139	7.838	-6.699	1.635	7.268	-5.633
Onderhoud en beheer	3.841	7.488	-3.646	3.452	7.046	-3.593	3.647	7.357	-3.709	3.450	7.621	-4.171
Sociaal Domein	8.781	33.008	-24.227	8.794	35.764	-26.970	8.424	32.253	-23.829	8.970	30.200	-21.230
Sport	567	2.885	-2.318	864	3.308	-2.443	835	3.310	-2.474	476	3.560	-3.085
Veiligheid	16	3.265	-3.250	49	3.308	-3.259	84	3.172	-3.088	53	2.763	-2.710
Verkeer en vervoer	658	754	-96	658	646	11	537	605	-69	570	618	-48
Wonen	3.306	4.409	-1.103	6.075	7.097	-1.022	8.840	6.024	2.817	7.192	8.275	-1.084
Saldo van baten en lasten (Excl. reservemutaties)	65.755	68.158	-2.403	71.041	76.030	-4.989	74.469	71.318	3.152	72.395	72.747	-352

Bedragen x € 1.000

Toevoeging/onttrekking aan reserves:	Raming 2016 vóór wijziging			Raming 2016 ná wijziging			Realisatie 2016			Realisatie 2015		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen	896	275	621	4.068	2.531	1.537	3.409	2.533	876	2.402	1.683	720
Burger en Bestuur	61	91	-30	211	91	120	173	57	116	51	77	-27
Cultuur	407		407	419		419	410		410	420		420
Duurzame fysieke Omgeving	236		236	35		35	13		13	1.461	40	1.421
Economische structuur				20		20						
Educatie	250		250	250		250	250		250	259		259
Onderhoud en beheer	427		427	832	400	432	817	400	417	864		864
Sociaal Domein	145		145	1.807	556	1.251	701	2.291	-1.590	464	2.087	-1.623
Sport	275		275	368		368	368		368	506		506
Veiligheid				9		9	9		9			
Verkeer en vervoer					200	-200		200	-200			
Wonen				1.092	400	692	945	404	542	18	19	-1
Totaal mutaties reserves	2.698	366	2.332	9.109	4.178	4.932	7.096	5.884	1.212	6.444	3.906	2.538

Bedragen x € 1.000

Gerealiseerd resultaat	Raming 2016 vóór wijziging			Raming 2016 ná wijziging			Realisatie 2016			Realisatie 2015		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Gerealiseerd resultaat (incl. reservemutaties)	68.453	68.524	-71	80.150	80.207	-57	81.565	77.202	4.363	78.839	76.653	2.186

De samenstellende delen tellen niet altijd op tot de totalen. Dit wordt veroorzaakt door afrondingsverschillen.

Toelichtingen

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden opgenomen voor zover zij op balansdatum een feitelijk recht vormen. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Balans

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa (zoals onderzoek en plankosten) worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Materiële vaste activa met economisch nut

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa (waaronder bedrijfs- en kantoorgebouwen, scholen en vervoermiddelen) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Slijtende investeringen worden vanaf het jaar na afsluiting van het krediet lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken. Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan

zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Actief	Termijn
Nieuwbouw woonruimten en gebouwen	40 jaar
Riolen - bergbezinkbassins en –leidingen	40 jaar
Gemalen –pompputten (bouwkundig)	40 jaar
Putten IBA's, drainage, doorlatende verharding	30 jaar
Renovatie, restauratie en aankoop woonruimten en gebouwen	25 jaar
Aanleg sportveld	25 jaar
Motorvoertuigen	20 jaar
Relyning, druk- en persleidingen riolering	20 jaar
Technische installaties in gebouwen	15 jaar
Renovatie sportveld	15 jaar
Rioolgemalen – mechanisch, elektra en kast	15 jaar
Veiligheidsvoorzieningen gebouwen	10 jaar
Telefooninstallaties	10 jaar
Kantoormeubilair	10 jaar
Schoolmeubilair	10 jaar
Aanleg tijdelijke terreinwerken	10 jaar
Nieuwbouw tijdelijke woonruimten en gebouwen	10 jaar
Groot onderhoud woonruimten en gebouwen	10 jaar
Zware transportmiddelen	10 jaar
Aanhangwagens	10 jaar
Bestel- en personenauto's	10 jaar
Schuiten	7 jaar
Lichte motorvoertuigen	7 jaar
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief *	5 jaar
Software	5 jaar
Hardware automatisering	3 jaar
Gronden en terreinen (met uitzondering van grondaankoop voor de aanleg van een weg)	Niet
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	10 jaar

* mits leidend tot een actief, anders direct afschrijven

In college- en/of raadsbesluit kan gemotiveerd afgeweken worden van deze termijnen.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut waarvan het investeringskrediet na 1 januari 2012 beschikbaar is gesteld worden geactiveerd. De afschrijvingstermijn is niet langer dan de verwachte toekomstige levensduur en maximaal 10 jaar. Het investeringsbedrag wordt volledig geactiveerd, onder aftrek van bijdragen van derden en eventueel inzet van reserves.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen onverhoopt structureel daalt tot onder de verkrijgingsprijs zal

afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs. Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Flottende activa

Vorraden

De grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddeld betaalde inkoopprijs.

In de notitie grondexploitatie 2016 van de commissie BBV is voor bouwgronden de volgende definitie opgenomen: gronden in eigendom van een gemeente, waarvoor de raad een grondexploitatiecomplex en een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld. De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. Als onderdeel van de vervaardigingsprijs wordt rente toegerekend aan de gronden in exploitatie.

De lagere marktwaarde is bepaald, rekening houdend met de nog te realiseren uitgaven en inkomsten. De contante waarde per 31 december 2016 van een eventueel tekort op eindwaarde van een exploitatie is in mindering gebracht op de balanswaarde door middel van een voorziening. De tekorten op eindwaarde zijn contant gemaakt tegen 2%. Dit percentage is gelijk aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen Eurozone, zoals de notitie grondexploitaties 2016 dit voorschrijft. De toegestane toe te rekenen rente aan BIE worden gebaseerd op de daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen. Voor het jaar 2016 betekent dit een rentepercentage van 1,5%.

De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten.

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Passiva

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het Fonevoorzienbare verlies. De pensioensverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid over onderhoud nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Verplichting voortvloeiend uit leasing

De waardering van de verplichting uit hoofde van de financial leasing van de vervoermiddelen vindt plaats tegen de contante waarde van de contractueel verschuldigde leasetermijnen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Toelichting op de balans

ACTIVA

Vaste activa

In de separaat gepresenteerde investeringsrapportage 2016, vastgesteld door het college op 21 februari 2017, staat uitgebreide informatie. In deze rapportage worden de actieve Investerings / projecten van de algemene dienst, zowel inhoudelijk als in financiële zin, nader verantwoord en toegelicht. De investeringen, projecten en verantwoording over de grondexploitatie en ISV treft u gecombineerd aan in de Paragraaf Grondbeleid 2016.

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

(x € 1.000)	Boekwaarde per	
	31-12-2016	31-12-2015
Kosten afsluiten geldleningen / saldo agio en disagio	0	0
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	61	216
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	47	0
Totaal	108	216

Doordat de BBV voorschriften zijn gewijzigd moet de boekwaarde per 31-12-2015 worden gecorrigeerd. De correctie heeft betrekking op de bijdragen aan activa in eigendom van derden, per 31-12-2015 stonden deze bijdragen verantwoord onder de financiële vaste activa. Vanaf 1-1-2016 behoren deze bijdragen tot de immateriële vaste activa. De correctie op de boekwaarde laat het volgende beeld zien:

(x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2015	Correctie 1-1	Boekwaarde 1-1-2016
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	216		216
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	50	50
Totaal	216	50	266

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2016:

(x € 1.000)	Boek- waarde 1-1- 2016	Herrubri- -cering	Inves- -teringen	Des- -inves- -teringen	Afschrij- -vingen	Bijdrage van derden	Afwaar- -deringen	Boek- waarde 31-12- 2016
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	216		-6		149			61
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	50				3			47
Totaal	266		-6		152			108

De afname van de boekwaarde is hoofdzakelijk het gevolg van de reguliere afschrijvingen.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden heeft betrekking op: Bijdrage cluster 4 dependance Tiel. Op basis van een wijziging van het BBV is dit onderdeel in de balans overgeheveld van financiële vaste activa naar immateriële vaste activa.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

(x € 1.000)	Boekwaarde per	
	31-12-2016	31-12-2015
Investerings met een economisch nut, zonder heffing	69.578	73.577
Investerings met een economisch nut, met heffing	15.724	15.059
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	2.667	2.706
Totaal	87.969	91.342

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut, zonder heffing, weer:

(x € 1.000)	Boek- waarde 31-12- 2015	Herrubri- -cering	Inves- -teringen	Des- -inves- -teringen	Afschrij- -vingen	Bijdrage van derden	Afwaar- -deringen	Boek- waarde 31-12- 2016
Gronden en terreinen	9.165				76			9.089
Woonruimten								
Bedrijfs- gebouwen	53.770		50		2.298		615	50.907
Grond-, weg- en waterbouw- kundige werken, zonder heffing	573				13			560
Vervoer- middelen	200				40			160
Machines, apparaten en installaties	1.361		13		305			1.069
Overige materiële vaste activa	8.508		272		932	37	18	7.793
Totaal	73.577		335		3.664	37	633	69.578

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen per activasoort zijn:

- Bedrijfsgebouwen. Verbouw Basisschool Augustinus Joh. Nabepad.
- Overige materiële vaste activa: Klompenpad Culemborg West, werkplekken en speeltoestellen.

De afwaardering bij de bedrijfsgebouwen en overige materiële vast activa heeft hoofdzakelijk betrekking op de Koning Willem Alexanderschool en Kaardebol (zie ook najaarsrapportage 2016)

De herrubricering heeft te maken met de overheveling van een tweetal kredieten van investeringen met maatschappelijk nut naar investeringen met economisch nut.

Op basis van de notitie grondexploitatie zijn de gronden die voorheen bekend stonden onder niet in exploitatie genomen gronden vanaf 2016 opgenomen onder materiële vaste activa, terreinen en gronden. Per 31 december 2015 bestond de voorraad niet in exploitatie genomen gronden uit het complex spoorzone. Voor de kosten was een voorziening getroffen waardoor de boekwaarde nul was. In 2016 zijn er geen mutaties geweest waardoor de boekwaarde nul blijft.

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut, met heffing, weer:

<i>(x € 1.000)</i>	Boek- waarde 31-12- 2015	Herrubri- -cing	Inves- teringen	Des- inves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdrage van derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2016
Grond-, weg- en waterbouw- kundige werken, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	15.059	74	934		415			15.652
Activering van prestaties 2016 (facturen verwerkt in 2017)			72					72
Totaal	15.059	74	1.006		415			15.724

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen zijn:

Groot onderhoud gemalen, rioleringswerkzaamheden in de Spoorstraat, Relinen riolering Triosingel, Boerenstraat, Terweyde en Otto van Reesweg, constructie persleiding Beesdseweg en Ter Weijde platte daken Zuid-Oost (hemelwater).

De post activering van prestaties 2016 (facturen verwerkt in 2017) heeft betrekking op een factuur waarvan de prestatie in 2016 is geleverd, maar waarvan de factuur is verantwoord in 2017. Voor een goede balanspresentatie zijn deze kosten alsnog ten laste van 2016 gebracht.

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut had het volgende verloop:

(x € 1.000)	Boek- waarde 31-12- 2015	Herrubri- -cering	Inves- teringen	Des- inves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdrage van derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2016
Grond-, weg- en waterbouw- kundige werken	2.280	-74	680		346	286		2.254
Machines, apparaten en installaties	366		49		14			401
Overige materiële vaste activa	60				48			12
Totaal	2.706	-74	729		408	286		2.667

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen per activasoort zijn:

- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken: Rehabilitatie Handellaan en inrichting bufferzone Westrand, fietsstraat Martin Luther King en Gandhi en civieltechnische kunstwerken (waaronder bruggen).

De bijdrage van derden bestaat uit de bijdrage van het Ministerie die in het verleden is ontvangen voor het project inrichting bufferzone Westrand en een bijdrage van de Provincie Gelderland in de sanering Lange Havendijk/De Loentjes. De herrubricering heeft te maken met de overheveling van een tweetal kredieten van investeringen met maatschappelijk nut naar investeringen met economisch nut.

Financiële vaste activa

De post financiële vaste activa laat het volgende mutatie zien tussen 31.12.2015 en 31.12.2016:

(x € 1.000)	Boekwaarde per	
	31-12-2016	31-12-2015
Financiële vaste activa	45.238	50.943
Totaal	45.238	50.943

Doordat de BBV voorschriften zijn gewijzigd moet de boekwaarde per 31-12-2015 worden gecorrigeerd. De correctie heeft betrekking op de bijdragen aan activa in eigendom van derden, per 31-12-2015 stonden deze bijdragen verantwoord onder de financiële vaste activa. Vanaf 1-1-2016 behoren deze bijdragen tot de immateriële vaste activa. De correctie op de boekwaarde laat het volgende beeld zien:

(x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2015	Correctie 1-1	Boekwaarde 1-1-2016
Financiële vaste activa	50.943	-50	50.893
Totaal	50.943	-50	50.893

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2016 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

<i>(x € 1.000)</i>	Boek- waarde 1-1- 2016	Inves- teringen	Des- inves- teringen	Afschrij- vingen / aflossing	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2016
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- Deelnemingen	812	27			45	794
Leningen aan:						
- Woningbouwcorporaties	17.008			1.993		15.015
- Deelnemingen	816			119		697
- Overige verbonden partijen	0					
Overige langlopende leningen	30.406			3.510		26.896
Vorderingen sociale zaken	569					569
Voorziening vordering sociale zaken	-32					-32
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	1.314			15		1.299
Totaal	50.893	27		5.637	45	45.238

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen: deelnemingen in de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) van € 20.000, aandelen Vitens € 27.000, NWS € 24.000 en de Stichting Parijsch groot € 721.000. De afwaardering heeft betrekking op de aandelen Sportfondsenbad € 46.000 (zie najaarsrapportage 2016).

Leningen aan woningbouwcorporaties: lening aan K(leurrijk)W(onen) met vrijwaring WSW: leningen waarvan het risico is overgedragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). In 2016 hebben de reguliere aflossingen plaatsgevonden.

Leningen aan deelnemingen: o.a. achtergestelde lening aan Vitens (€ 597.000). In 2016 hebben de reguliere aflossingen plaatsgevonden.

Overige langlopende leningen: betreft verstrekte leningen aan CV Parijsch en de stichting Jachthaven en camping.

Vordering sociale zaken: vorderingen wegens bijstand en leningen zelfstandigheden.

Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar: Depot Bouwfonds.

Vlottende activa

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

(x € 1.000)	Boekwaarde per	
	31-12-2016	31-12-2015
Grond- en hulpstoffen, gespecificeerd naar		
- Niet in exploitatie genomen gronden	n.v.t.	36
Voorziening niet in exploitatie genomen bouwgronden	n.v.t.	-36
	n.v.t.	0
Onderhanden werk, waaronder bouwgrond in exploitatie	16.588	12.212
Voorziening bouwgronden in exploitatie	-12.611	-12.428
	3.977	-216
Gereed product en handelsgoederen	4	12
Vooruitbetalingen	0	0
Totaal	3.981	-204

Op basis van de notitie grondexploitatie 2016 zijn de gronden die voorheen bekend stonden onder niet in exploitatie genomen gronden vanaf 2016 opgenomen onder materiële vaste activa, terreinen en gronden. Per 31 december 2015 bestond de voorraad niet in exploitatie genomen gronden uit het complex spoorzone. Voor de kosten was een voorziening getroffen waardoor de boekwaarde nul was. In 2016 zijn er geen mutaties geweest waardoor de boekwaarde nul blijft.

Boekwaarden en voorziening gronden in exploitatie genomen per 31-12-2016 zijn per saldo € 3.977.000 welke als volgt kunnen worden gespecificeerd:

X € 1.000		Boekwaarde	Voorziening
Pavijen V	€	1.527	
Lanxmeer / EVA	€	5.794	- 4.282
Hart van Nieuwstad	€	3.588	- 3.781
Jan van Riebeeckstraat	€	1.587	- 1.086
Willemslaan	€	- 130	- 24
Achter de Poort	€	1.357	- 1.410
Spoorzone West	€	870	- 587
Chopinplein	€	717	- 861
Sprokkelenburg	€	1.035	
Platte daken Zuid	€	143	- 580
Platte daken Zuid – activering van prestaties 2016 (facturen verwerkt in 2017)	€	100	
	€	16.588	- 12.611
Boekwaarde inclusief voorziening	€	3.977	

Voorziening gronden in exploitatie genomen heeft betrekking op de verwachte verliezen van in exploitatie genomen gronden waarvan een door de raad vastgestelde exploitatieopzet is vastgesteld. Vanuit het voorzichtigheidsbeginsel wordt onmiddellijk een voorziening getroffen als blijkt dat volgens de grondexploitatieopzet een tekort wordt verwacht.

De post activering van prestaties 2016 (facturen verwerkt in 2017) heeft betrekking op een factuur waarvan de prestatie in 2016 is geleverd, maar waarvan de factuur is verantwoord in 2017. Voor een goede balanspresentatie zijn deze kosten alsnog ten laste van 2016 gebracht.

Resultaten grondexploitatie

De gemeente kent tien lopende projecten met bouwgrond in exploitatie (BIE). In onderstaande tabel worden de kerncijfers met de verwachte resultaten weergegeven. Voor een achttal grondexploitaties zijn verliesvoorzieningen getroffen. De overige twee projecten kennen een positief verwacht eindsaldo.

Bouwgronden met vastgestelde exploitatie x € 1.000	BW 31.12. 2015	Mutatie	BW 31.12. 2016	Verw. uitgaven	Verw. inkomsten	Index en rente	Verw. eind-saldo	Einde loop-tijd	Voor-ziening
Pavijen	2.965	-4.492	-1.527	-1.389	10.996	-75	8.006	2024	0
Lanxmeer	-1.280	-233	-1.512	-2.415	4.063	-134	2	2023	-4.282
Jan van Riebeeckstraat	-489	-13	-502	-1.075	1.633	-10	46	2022	-1.086
Gasfabriek Triosingel	-106	106	0	0	0	0	0	2017	0
Hart van Nieuwstad	165	28	193	-175	0	3	21	2017	-3.781
Willemslaan	130	24	154	-152	0	2	5	2017	-24
Achter de Poort	600	-546	54	-103	60	0	10	2018	-1.410
Chopinplein	326	-182	144	-174	27	2	-1	2017	-861
Spoorzone West	-2.099	1.816	-282	-508	800	-12	-3	2019	-588
Sprokkelenburg	-589	-446	-1.035	-2.544	8.130	-25	4.527	2023	0
Platte daken Zuid	592	-254	338	-313	0	7	31	2017	-580
Totaal	216	-4.192	-3.976	-8.847	25.709	-241	12.644		-12.611

De inschatting van de verwachte uitgaven en inkomsten is gebaseerd op de per 1-1-2017 herziene grondexploitaties, welke zijn vastgesteld in de raadsvergadering van 30 maart 2017. Voor een uitgebreidere onderbouwing van de verwachte uitgaven en inkomsten wordt verwezen naar de stukken bij dit raadsvoorstel.

Bij de inschatting is gebruik gemaakt van de volgende parameters:

- Rentepercentage: 1,5%
- Disconteringsvoet: 2%
- Kostenstijging: 3%
- Opbrengstenstijging: 0% - 2%

De disconteringsvoet is gebaseerd op het maximale streefpercentage inflatie van de Europese Centrale bank. De kostenstijging en opbrengstenstijging zijn bepaald op basis van de marktontwikkelingen in Nederland en specifieke marktgegevens van de gemeente Culemborg.

Per 1 januari 2016 moeten de kosten en opbrengsten die in de grondexploitatie zijn opgenomen aansluiten op de kostensoorten die zijn opgenomen in 6.2.3 t/m 6.2.5 van het Besluit ruimtelijke ordening. De grondexploitaties zijn hierop getoetst en voldoen hier aan.

Meer gedetailleerde informatie over de grondexploitatie treft u aan in de paragraaf Grondbeleid van deze jaarrekening.

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(x € 1.000)	Balans- waarde 31-12- 2015	Correctie per 1-1	Balans- waarde per 1-1- 2016	Mutatie	Balans- waarde 31-12- 2016
Vorderingen op openbare lichamen	5.085		5.085	372	5.457
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente typische looptijd korter dan één jaar		96	96	3.680	3.776
Overige vorderingen	7.006	-1.739	5.267	-2.382	2.885
Overige uitzettingen					
Totaal	12.091	-1.643	10.448	1.670	12.118

De correctie per 1-1 heeft betrekking op een tweetal posten:

- Middelen vanuit het schatkistbankieren. In de balans per 31-12-2015 waren deze middelen opgenomen onder de balanspost liquide middelen. Op basis van de BBV voorschriften zijn deze middelen overgeheveld naar de balanspost uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar.
- Nog te ontvangen bedragen. In de balans per 31-12-2015 was deze post opgenomen onder uitzettingen korter dan één jaar. Op basis van de BBV voorschriften is deze post overgeheveld naar de balanspost overlopende activa.

De balanswaarde per 31 december is als volgt opgebouwd:

(x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2016	Voorziening oninbaarheid	Balans- waarde 31-12-2016
Vorderingen op openbare lichamen	5.457		5.457
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente typische looptijd korter dan één jaar	3.776		3.776
Overige vorderingen	4.263	- 1.378	2.885
Overige uitzettingen			
Totaal	13.496	- 1.378	12.118

De vorderingen op de openbare lichamen hebben betrekking op vorderingen op de Belastingdienst van totaal € 4.039.891 (waaronder een vordering in het kader van het BTW-compensatiefonds van € 3.973.360), een vordering op de BSR van € 737.837 en diverse overige van € 679.080.

Bij de overige vorderingen maken een vordering op Liander NV van € 1.364.857 en de vorderingen op het gebied van sociale zaken van € 1.709.437 een substantieel deel uit van de totale vordering van € 4.263.052.

Voorzieningen oninbaarheid (Dubieuze Debiteuren): In de debiteurensaldi zijn dubieuze posten begrepen, waarvoor voorzieningen zijn getroffen, € 178.930 voor dubieuze debiteuren algemeen en € 1.198.833 voor dubieuze bijstandsdebiteuren (SoZaWe) vanwege mogelijke oninbaarheid van vorderingen. Deze bedragen zijn ondergebracht in de twee voormelde voorzieningen.

De uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente typische looptijd korter dan één jaar hebben betrekking op het Schatkistbankieren. Eind 2013 is de Wet verplicht Schatkistbankieren van kracht geworden. Voor decentrale overheden betekent dit dat zij verplicht zijn om hun overtollige middelen

in de schatkist aan te houden. Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. Een decentrale overheid behoudt, op basis van de wet FIDO, de mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten uit hoofde van de publieke taak. Dagelijks worden overtollige middelen automatisch afgeroomd naar de schatkist. Hierbij wordt de drempel gehanteerd van € 350.000. Afhankelijk van de liquiditeitsbehoefte worden deze gelden teruggehaald vanuit de schatkist naar de hoofdrekening van de gemeente Culemborg.

Realisatie schatkistbankieren 2016 en benutting drempelbedrag

Op basis van het begrotingstotaal per 01-01-2016 is het voor Gemeente Culemborg in 2016 geldend drempelbedrag: € 513.930. Het gemiddelde van het bedrag aan overtollige middelen dat een decentrale overheid gedurende het kwartaal elke kalenderdag buiten de schatkist heeft aangehouden, mag, ingevolge artikel 7, tweede lid, van de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden, niet boven het drempelbedrag liggen.

In geheel 2016 vond automatisch afroaming plaats, waardoor de benutting ruim onder het drempelbedrag blijft voor kwartaal 1 t/m kwartaal 4.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	513,93			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	198	295	263	286
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	313	216	249	225
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	68.542			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	68.542			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	513,93			

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	18.030	26.875	24.183	26.304
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	198	295	263	286

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

<i>(x € 1.000)</i>	Boekwaarde per 31-12- 2015	Correctie 1-1	Boekwaarde per 1-1-2016	Mutatie	Boekwaarde per 31-12- 2016
Kassaldi	0	0	0	0	0
Banksaldi	247	-96	151	-83	68
Totaal	247	-96	151	-83	68

De correctie per 1-1 heeft betrekking op de middelen vanuit het schatkistbankieren. In de balans per 31-12-2015 waren deze middelen opgenomen onder de balanspost liquide middelen. Op basis van de BBV voorschriften zijn deze middelen overgeheveld naar de balanspost uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar.

Overlopende activa

De post overlopende activa laat het volgende mutatie zien tussen 31.12.2015 en 31.12.2016:

<i>(x € 1.000)</i>	Boekwaarde per	
	31-12-2016	31-12-2015
Overlopende activa	1.063	129
Totaal	1.063	129

Op de boekwaarde per 31.12.2015 zijn voorafgaande aan het boekjaar een tweetal correcties toegepast. Deze correcties hebben betrekking op:

- Nog te ontvangen bedragen. In de balans per 31-12-2015 was deze post opgenomen onder uitzetting korter dan één jaar. Op basis van de BBV voorschriften is deze post overgeheveld naar de balanspost overlopende activa. Per 31-12-2015 was het saldo van deze post € 1.739.000.
- Vooruit ontvangen bedragen. In de balans per 31-12-2015 was deze post opgenomen onder overlopende passiva. Op basis van de BBV voorschriften is deze post overgeheveld naar de overlopende activa. Per 31-12-2015 was het saldo van deze post € 60.000.

<i>(x € 1.000)</i>	Boekwaarde 31-12-2015	Correctie 1-1	Boekwaarde 1-1-2016
Overlopende activa	129	1.799	1.982
Totaal	129	1.799	1.982

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

(x € 1.000)	Boekwaarde per	
	31-12-2016	1-1-2016
De van EU nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	0	0
De van Rijk nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	0	20
De van overige overheid nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	0	0
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van het volgende begrotingsjaren komen.	1.063	1.962
Totaal	1.063	1.982

De post overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van het volgende begrotingsjaren komen hebben betrekking op de transitorische rente op de verstrekte leningen en op een vooruitbetaalde kwartaal bijdrage aan de ODR. De post is ten opzichte van 2015 aanzienlijk afgenomen, dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat de verwachte afrekeningen op het gebied van het Sociaal Domein lager zijn dan vorig jaar.

De in de balans opgenomen nog van het Rijk te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(x € 1.000)	Saldo 31-12-2015	Toevoeging	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2016
Isolatie koopwoningen	20	0	20	0
Totaal	20	0	20	0

De overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen hebben veelal betrekking op vooruitbetaalde bedragen waarvan de prestatie in 2017 wordt geleverd.

PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	(x € 1.000)	Boekwaarde per	
		31-12-2016	31-12-2015
Algemene reserve		5.474	5.324
Bestemmingsreserve		24.294	23.573
Resultaat na bestemmingen		4.363	2.186
Totaal		34.131	31.083

Algemeen

Het totaalbeeld van de reserves per 31 december 2016 laat in relatie tot het vorige boekjaar qua volume een afname zien. De reserves zijn te onderscheiden in algemene - vrije - reserves en reserves die een hoofddoel als bestemming gekregen hebben (zogenaamde bestemmingsreserves).

Opgemerkt wordt dat in een aantal bestemmingsreserves nog vrije delen beschikbaar zijn.

Recapitulatie van de in omvang belangrijkste reserves per 31-12-2016 (x € 1.000):

	x € 1.000)	Boekwaarde per	
		31-12-2016	31-12-2015
Algemene reserve		5.474	5.324
<i>Totaal algemene reserve</i>		<i>5.474</i>	<i>5.324</i>
Bestemmingsreserves:			
Reserve ISV Bodem		544	644
Reserve fonds stadsuitleg		778	978
Reserve internationale samenwerking		156	150
Reserve buurtbudgetten		94	96
Reserve aanleg glasvezelkabel		243	293
Reserve grondexploitatie		3.417	3.389
Reserve flexibele arbeidsvoorwaarden.		124	140
Reserve Aansprekend Terweijde		152	157
Reserve flexibiliteit en mobiliteit		567	314
Reserve Culemborg 700 jaar stadsrechten		0	50
Reserve Sociaal Domein		4.065	2.087
Reserve resultaatbestemming		1.185	981
Reserve kapitaallasten		12.968	14.294
<i>Totaal bestemmingsreserves</i>		<i>24.294</i>	<i>23.573</i>
TOTAAL		29.768	28.897

Toelichting reserves op hoofdlijnen

Algemene reserve	(€ 1.000)	2016	2015
Saldo per 01-01		5.324	5.022
Stortingen via resultaatbestemming	2.206		1.671
Stortingen overige	635		19
Onttrekkingen via resultaatbestemming	2.043		1.341
Onttrekkingen overige	648		47
Saldo per 31-12		5.474	5.324

De Algemene reserve dient als buffer voor algemene gemeentelijke risico's en is gevormd uit de diverse jaarrekeningresultaten. De raad zal bij het vaststellen van de jaarrekening 2016 een besluit nemen over het positieve rekeningsaldo 2016 van € 4.363.340.

Bij het vaststellen van jaarrekening 2015 is besloten, de volgende stortingen in de algemene reserve te doen:

- rekeningresultaat 2014 (€ 2.185.890)
- dotatie vanuit de reserve resultaatbestemming (€ 20.000).

Daarnaast is in 2016 € 634.537 in de reserve gestort. Deze stortingen zijn gebaseerd op besluiten bij de voorjaarsrapportage 2016:

- Ondernemersfonds € 52.537 (ES-1 in de voorjaarsrapportage 2016), bedrag wordt in 2017 weer onttrokken;
- Individueel keuzebudget € 382.000 (AD-6 in de voorjaarsrapportage 2016);
- Fietspad Prijsseweg € 200.000 (VV-2 in de voorjaarsrapportage 2016).

De onttrekking van ongeveer € 2,7 miljoen bestaat onder andere uit onttrekkingen waartoe bij het vaststellen van de jaarrekening 2015 (€ 2 miljoen) is besloten:

- Reserve resultaatbestemming € 989.683;
- Reserve grondexploitatie € 534.000;
- Reserve Culemborg 700 jaar stadsrechten € 50.000;
- Reserve Sociaal Domein € 469.666.

Daarnaast is € 0,7 miljoen onttrokken voor:

- Opstartkosten werkzaak € 66.038;
- Individueel keuzebudget € 382.000 (is in de balans als nog te betalen kosten opgenomen);
- Bijdrage Fietspad Prijsseweg € 200.000, gestort in de reserve kapitaallasten conform raadsbesluit september 2016.

Reserve ISV bodem	(x € 1.000)	2016	2015
Saldo per 01-01		644	757
Stortingen	0		92
Onttrekkingen	100		204
Saldo per 31-12		544	644

Deze reserve is bestemd voor specifieke bodemvervuilingsprojecten in het kader van de Stadsvernieuwingsprojecten.

Er is € 100.000 onttrokken aan deze reserve voor een bijdrage in de sanering van het gasfabriekterrein aan de Triosingel. Bij het raadsbesluit over de herziening van de grondexploitaties in juni 2016 is hier toe besloten.

Reserve fonds stadsuitleg (x € 1.000)	2016		2015	
Saldo per 01-01		978		978
Stortingen	0		0	
Onttrekkingen	200		0	
Saldo per 31-12		778		978

Deze reserve is bestemd voor projecten en voorzieningen met een bovenwijks karakter.

In september 2016 heeft de gemeenteraad besloten om € 200.000 vanuit deze reserve beschikbaar te stellen voor de aanleg van het fietspad Prijsseweg. Bedrag is vanuit deze reserve toegevoegd aan de reserve kapitaallasten.

Reserve internationale samenwerking (x € 1.000)	2016		2015	
Saldo per 01-01		150		115
Stortingen	22		37	
Onttrekkingen	16		2	
Saldo per 31-12		156		150

De reserve is bestemd voor de structurele bijdragen aan lokale organisaties op het terrein van internationale duurzame ontwikkeling, zoals vastgelegd in de regeling BIDOC. De voeding vindt plaats vanuit grondverkoop.

De stortingen in 2016 bestaan uit de opslag van € 1,00 op de prijs per m² gronduitgifte. In 2016 hebben een vijftal organisaties een bijdrage ontvangen.

Reserve buurtbudgetten (x € 1.000)	2016		2015	
Saldo per 01-01		96		100
Stortingen	41		41	
Onttrekkingen	43		45	
Saldo per 31-12		94		96

De reserve buurtbudgetten is ingesteld met als doel het vergroten van betrokkenheid van bewoners bij hun buurt door intensiveren van communicatie en participatie. Dit heeft onder meer plaats door het werken in wijkteams en samenwerking met partners. Bij de jaarrekening 2012 is besloten om eenmalig € 105.000 (afgerond) vanuit de Algemene reserve te storten in deze reserve. Daarnaast is er een bijdrage van € 11.000 van Kleurrijk Wonen en € 30.000 gemeentelijke bijdrage die ten gunste van deze reserve komen. Voor diverse buurtactiviteiten is in 2016 € 42.850 uitgegeven. Conform het beleid van de raad is de reserve mag de reserve maximaal € 100.000 bedragen.

Reserve aanleg glasvezelkabel (x € 1.000)	2016		2015	
Saldo per 01-01		293		310
Stortingen	0		0	
Onttrekkingen	50		17	
Saldo per 31-12		243		293

De reserve aanleg glasvezelkabel is ingesteld om de kosten voor de aanleg van de glasvezelkabel te egaliseren.

Bij de voorjaarsrapportage 2016 is besloten om € 50.000 te onttrekken aan deze reserve voor het onderhoud aan beschoeiingen (DFO-3, voorjaarsrapportage 2016).

Reserve grondexploitatie (x € 1.000)	2016		2015	
Saldo per 01-01		3.389		3.085
Stortingen via resultaatbestemming	534		370	
Stortingen overige	400			
Onttrekkingen	906		66	
Saldo per 31-12		3.417		3.389

De reserve voor bouwgrondexploitatie-risico's wordt onder andere gevormd uit resultaten op de grondexploitaties uit het verleden. De reserve is bestemd voor het afdekken van lopende verplichtingen, van voorgenomen besluiten en als buffer om tegenvallers in lopende exploitaties te kunnen opvangen.

De storting van € 534.000 is conform het besluit bij de vaststelling van de jaarrekening 2015. Daarnaast is € 400.000 toegevoegd aan de reserve vanuit de winstneming Willemslaan. Dit besluit is genomen bij de najaarsrapportage 2016 (WO-2). Dit bedrag was bestemd ter dekking van de desinvestering en sloop gebouwen Koning Willem Alexanderschool en Kaardebol, zie ook najaarsrapportage 2016 (ED-4).

De onttrekking bestaan naast de desinvestering en sloop gebouwen Koning Willem Alexanderschool en Kaardebol (€ 751.513) uit kosten voor het complex Buitenhof. Dit complex is bij de jaarrekening 2015 afgesloten, de afwikkelingskosten komen ten laste van deze reserve. In 2016 bedroegen deze kosten € 93.768.

Daarnaast is er € 61.180 onttrokken ter dekking van de kosten voor de inhuur van personeel. Vanaf 2017 vervalt deze onttrekking (besluit najaarsrapportage 2014).

Reserve flexibele arbeidsvoorwaarden (x € 1.000)	2016		2015	
Saldo per 01-01		140		148
Stortingen	24		24	
Onttrekkingen	40		32	
Saldo per 31-12		124		140

De reserve Flexibele arbeidsvoorwaarden is ingesteld bij de jaarrekening 2009 voor de bekostiging van flexibele arbeidsvoorwaarden. In 2016 is totaal € 40.548 ten laste van de reserve gebracht, ter dekking van de Regeling Flexibele Arbeidsvoorwaarden persoonsgebonden budget. De storting is jaarlijks een vast bedrag (besluit voorjaarsrapportage 2010).

Reserve Aansprekend Terweijde (x € 1.000)	2016		2015	
Saldo per 01-01		157		163
Stortingen	0		0	
Onttrekkingen	5		6	
Saldo per 31-12		152		157

De middelen in de reserve Aansprekend Terweijde zijn bestemd voor de uitvoering van het plan "Aansprekend Terweijde" met als doel de leefbaarheid in de wijk Terweijde te verbeteren. In 2016 is € 4.733 onttrokken aan deze reserve, voor de dekking van de kapitaallasten van de jongerenruimte "Salaamander" in de wijk Terweijde.

Reserve flexibiliteit en mobiliteit (x € 1.000)	2016		2015	
Saldo per 01-01		314		197
Stortingen	278		200	
Onttrekkingen	25		83	
Saldo per 31-12		567		314

De reserve Flexibiliteit en mobiliteit is ingesteld ter dekking van de kosten die voortvloeien uit de bezuiniging op indirecte kosten, incl. personeel en inhuur. In 2016 is er voor € 24.461 aan dergelijke kosten onttrokken uit de reserve. De reguliere donatie was in 2016 € 200.000. Daarnaast is in 2016 bij de voorjaarsrapportage (AD-21) besloten om aanvullende € 77.840 te storten. Deze storting is bedoeld om er mede voor de zorgen dat de bezuiniging "Reductie indirecte kosten, inclusief personeel en externe inhuur" gerealiseerd wordt (zie ook pagina 30 van de voorjaarsrapportage 2016).

Reserve Culemborg 700 jaar stadsrechten (x € 1.000)	2016		2015	
Saldo per 01-01		50		0
Stortingen via resultaatbestemming	50		50	
Onttrekkingen	100		0	
Saldo per 31-12		0		50

In 2018 heeft de gemeente Culemborg 700 jaar stadsrechten. Bij de bestemming van het jaarrekeningsaldo 2014 en 2015 is besloten om telkens € 50.000 te storten in deze reserve. De reserve zetten we in voor de bekostigen van activiteiten die in het teken staan van dit feest. Over de aanwending van deze middelen is de gemeenteraad geïnformeerd via de voorjaarsrapportage 2016 (BB-2) en de najaarsrapportage 2016 (BB-3).

Reserve Sociaal Domein (x € 1.000)	2016		2015	
Saldo per 01-01		2.087		0
Stortingen via resultaatbestemming	470		0	
Stortingen	1.821		2.087	
Onttrekkingen	313		0	
Saldo per 31-12		4.065		2.087

Gelet op de onzekerheden rondom het sociaal domein is bij de najaarsrapportage 2015 besloten om een tijdelijke reserve te vormen. De jaarlijkse resultaten op het sociaal domein voegen we toe aan deze reserve.

Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2015 is besloten om € 469.666 te storten in de reserve sociaal domein voor activiteiten die werden doorgeschoven van 2015 naar 2016. Aanvullend is bij de voorjaarsrapportage 2016 besloten om de substitutie JBG gelden (SD-2) aan deze reserve toe te voegen. In werkelijkheid betrof het een bedrag van € 81.089. Tot slot is het resultaat over 2016 € 1.740.022 aan de reserve toegevoegd. De totale storting in de reserve bedraagt hiermee € 2.290.777.

Op basis van besluiten bij de voor- en najaarsrapportage 2016 zijn de volgende bedragen aan de reserve onttrokken:

- GGD (voorjaarsrapportage 2016 SD-2) € 56.743;
- Doorschuiven GIDS gelden naar 2017 (najaarsrapportage 2016 SD-1) - € 40.000;
- Extra capaciteit schuldhulpverlening (najaarsrapportage 2016 SD-2) € 24.340;

- Veilig Thuis, budget 2de helft 2016 (najaarsrapportage 2016 SD-3) € 79.758;
- Extra inhuur controle sociaal domein (najaarsrapportage 2016 AD-4) € 18.600.

Vanuit de middelen die bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2015 zijn doorgeschoven naar 2016 (€ 469.66) is in 2016 € 122.981 besteed. Daarnaast is in het raadsvoorstel van de jaarrekening 2015 besloten om € 476.285 beschikbaar te stellen vanuit de reserve sociaal domein. Hiervan is in 2016 € 50.239 besteed.

De totale bestedingen/onttrekkingen bedragen in 2016 € 312.661.

Reserve resultaatbestemming (x € 1.000)	2016		2015	
Saldo per 01-01		981		1.041
Stortingen via resultaatbestemming	990		921	
Onttrekkingen	786		981	
Saldo per 31-12		1.185		981

De reserve resultaatbestemming is voor de budgetten die door middel van resultaatbestemmingen bij de jaarrekeningen zijn besloten. In het volgende boekjaar (na de rekening) wordt dit bedrag gestort in de reserve en vervolgens weer onttrokken ten gunste van de exploitatie (ter dekking van exploitatiebudgetten).

De storting is conform het besluit bij de vaststelling van jaarrekening 2016.

Reserve kapitaallasten (x € 1.000)	2016		2015	
Saldo per 01-01		14.294		17.884
Stortingen	600		120	
Onttrekkingen	1.926		3.710	
Saldo per 31-12		12.968		14.294

Voor de in het verleden afgesloten investeringen met economisch nut waar de kapitaallasten werden gedekt uit de diverse reserves is de reserve kapitaallasten in het leven geroepen. De reserve is tijdelijk maar omdat de kapitaallasten nog lang doorlopen voor de lange termijn.

De stortingen in 2016 hebben onder andere betrekking op de realisatie fietspad Prijsseweg. Hiervoor is € 400.000 aan deze reserve toegevoegd. Daarnaast is op basis van de herijking van de kapitaallasten bij de voorjaarsrapportage 2016 € 150.000 toegevoegd.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Op grond van wijzigingen in het BBV zijn met ingang van de jaarrekening 2014 *per programma* de meerjarig en structurele stortingen en onttrekkingen aan reserves opgenomen in de jaarrekening. Per saldo zijn de structurele onttrekkingen hoger dan de toevoegingen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de dekking van structurele kapitaallasten van investeringen met economisch nut, vanuit de reserve kapitaallasten.

Structurele toevoegingen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Programma	Reserve	2017	2018	2019	2020
Grondverkoop GREX	Burger en bestuur	Internationale samenwerking	29,8	29,8	29,8	29,8
Grondverkoop Parijsch	Burger en bestuur	Internationale samenwerking	16,1	16,1	16,1	16,1
Initiële storting vanuit voorziening buurtbudgetten	Burger en bestuur	Buurtbudgetten	45,0	45,0	45,0	45,0
Initiële storting	Algemene dekkingsmiddelen	Flexibele arbeidsvoorwaarden	24,0	24,0	24,0	24,0
Totaal			114,9	114,9	114,9	114,9

Structurele onttrekkingen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Programma	Reserve	2017	2018	2019	2020
BIDOC	Burger en bestuur	Internationale samenwerking	13,6	13,6	13,6	13,6
Besteding buurtpanels West en Oost	Burger en bestuur	Buurtbudgetten	47,7	47,7	47,7	47,7
Actualiseren budgetten GGD	Sociale Domein	Sociaal Domein	11,0	11,0	11,0	11,0
Regeling flexibele arbeidsvoorwaarden (PGB)	Algemene dekkingsmiddelen	Flexibele arbeidsvoorwaarden	31,7	31,7	31,7	0,0
Dekking kapitaallasten jongerenruimte Culemborg Oost	Algemene dekkingsmiddelen	Aansprekend Terweijde	3,0	3,0	2,9	2,9
Dekking kapitaallasten diverse investeringen	Algemene dekkingsmiddelen	Kapitaallasten	476,0	469,5	463,0	456,5
Dekking kapitaallasten diverse investeringen	Educatie	Kapitaallasten	201,1	172,9	160,8	128,6
Dekking kapitaallasten diverse investeringen	Sport	Kapitaallasten	177,9	149,1	134,9	128,5

Dekking kapitaallasten wijkaccommodatie Salaamander	Onderhoud en beheer	Kapitaallasten	79,4	78,4	77,4	76,4
Dekking kapitaallasten diverse investeringsen	Wonen	Kapitaallasten	5,4	5,3	5,2	5,2
Dekking kapitaallasten diverse investeringsen	Cultuur	Kapitaallasten	179,6	177,5	175,4	173,3
Dekking kapitaallasten diverse investeringsen	Algemene dekkingsmiddelen	Kapitaallasten	308,5	230,8	88,7	107,1
Totaal			1.534,9	1.390,5	1.212,3	1.150,8

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2016 wordt in onderstaand overzicht weergegeven (x € 1.000):

(x € 1.000)	Boek- waarde 31-12-2015	Toevoeging	Aan- wending	Boek- waarde 31-12-2016
Voorziening voormalig personeel/bestuur	1.236	1.002	221	2.017
<i>Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>	<i>1.236</i>	<i>1.002</i>	<i>221</i>	<i>2.017</i>
Voorziening onderhoud wegen	729	431	379	781
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen	780	487	267	1.000
Voorziening baggeronderhoud gemeentelijke wateren	219	61	39	241
Voorziening groot onderhoud beschoeiingen watergangen	220	80	118	182
Voorziening riolering	1.925	297		2.222
<i>Egalisatievoorzieningen</i>	<i>3.873</i>	<i>1.356</i>	<i>803</i>	<i>4.426</i>
Voorziening vereffening jaarresultaten rioleringsplan	1.483	-40		1.443
Zwerfafval	9	33	40	2
<i>Voorzieningen voor middelen van derden</i>	<i>1.492</i>	<i>-7</i>	<i>40</i>	<i>1.445</i>
Totaal	6.601	2.352	1.064	7.888

- De voorziening voormalig personeel/bestuur is voor het egaliseren van de lasten van arbeidskostengerelateerde verplichtingen waarvan het volume niet jaarlijks vergelijkbaar is;
- De voorziening onderhoud wegen voorziet in de fluctuaties voor het onderhoud en het in stand houden van het wegennet;
- De voorziening baggeronderhoud gemeentelijke wateren wordt aangewend om de omvang van waterberging op een wettelijk niveau te houden;
- De voorziening groot onderhoud beschoeiingen watergangen wordt gebruikt voor het groot onderhoud van de beschoeiingen;
- De voorziening riolering is ingesteld voor het in stand houden van het rioleringsnetwerk en het voldoen aan de wettelijke normen, welke gelden voor het waterbeheer. De middelen van de voorziening riolering worden voor toekomstige vervangingsinvesteringen aangewend en mogelijk in de toekomst ook voor groot onderhoud;
- De voorziening vereffening jaarresultaten rioleringsplan is ingesteld om de jaarresultaten van het rioleringsplan te egaliseren. Op grond van de nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) notitie riolering is de egalisatiereserve GRP opgeheven en de egalisatie voorziening riolering hiervoor in de plaats gekomen.
- De voorziening zwerfafval is voor het reserveren van geoormerkte gelden die de gemeente ontvangt van de stichting afvalfonds verpakkingen;

Vaste schulden met een looptijd langer dan een jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

<i>x € 1.000)</i>	Boekwaarde per	
	31-12-2016	31-12-2015
Onderhandse leningen		
- Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	50.923	50.923
- Overige langlopende verplichtingen	427	427
	51.350	51.350
Door derden belegde gelden	0	0
Waarborgsommen	0	0
Totaal	51.350	51.350

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2016:

<i>(x € 1.000)</i>	Saldo 31-12- 2015	Correctie 1-1	Saldo 1-1-2016	Vermeer- deringen	Aflos- singen	Saldo 31-12- 2016
Onderhandse leningen	60.733		60.733		9.810	50.923
- Waarvan af te lossen < 1 jaar	-9.810	9.810	0			0
Waarborgsommen	0		0			0
- Overige langlopende verplichtingen	427		427			427
Totaal	51.350	9.810	61.160	0	9.810	51.350

De totale rentelast voor het jaar 2016 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 1.415.000.

De correctie per 1-1 heeft betrekking op de aflossingen inzake de onderhandse geldleningen voor het komende jaar, deze waren opgenomen onder de vlottende passiva op basis van de BBV voorschriften is dit bedrag nu opgenomen onder de vaste schulden.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

<i>x € 1.000)</i>	Boekwaarde per	
	31-12-2016	31-12-2015
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar	54.780	64.110
Overlopende passiva	2.396	1.620
Totaal	57.176	65.730

De in de balans opgenomen uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar kunnen als volgt gespecificeerd worden:

<i>x € 1.000)</i>	Boek- waarde per 31.12.2015	Correctie 1-1	Boek- waarde per 1-1-2016	Mutatie	Boek- waarde per 31-12-2016
Kasgeldleningen	45.000		45.000	2.500	47.500
Aflossing onderhandse geldleningen < 1 jaar	9.810	-9.810	0		0
Bank- en girosaldi	1.407		1.407	-1.141	266
Crediteuren	6.817		6.817	-710	6.107
– activering van prestaties 2016 (facturen verwerkt in 2017)				172	172
Nog te betalen rente	537		537	-87	450
Betalingen onderweg sociale zaken	539		539	-254	285
Totaal	64.110	-9.810	54.300	480	54.780

De correctie per 1-1 heeft betrekking op de aflossingen inzake de onderhandse geldleningen voor het komende jaar, deze waren opgenomen onder de vlottende passiva op basis van de BBV voorschriften is dit bedrag nu opgenomen onder de vaste schulden.

De post activering van prestaties 2016 (facturen verwerkt in 2017) heeft betrekking op een factuur waarvan de prestatie in 2016 is geleverd, maar waarvan de factuur is verantwoord in 2017. Voor een goede balanspresentatie zijn deze kosten alsnog ten laste van 2016 gebracht.

De post overlopende passiva laat het volgende mutatie zien tussen 31.12.2015 en 31.12.2016:

<i>(x € 1.000)</i>	Boekwaarde per	
	31-12-2016	31-12-2015
Overlopende passiva	2.396	1.620
Totaal	2.396	1.620

Op de boekwaarde per 31.12.2015 is voorafgaande aan het boekjaar een correctie toegepast. Deze correctie heeft betrekking op:

- Vooruit ontvangen bedragen. In de balans per 31-12-2015 was deze post opgenomen onder overlopende passiva. Op basis van de BBV voorschriften is deze post overgeheveld naar de overlopende activa. Per 31-12-2015 was het saldo van deze post € 60.000.

<i>(x € 1.000)</i>	Boekwaarde 31-12-2015	Correctie 1-1	Boekwaarde 1-1-2016
Overlopende activa	1.620	-60	1.560
Totaal	1.620	-60	1.560

De specificatie van de post overlopende passiva per 31.12.2016 is als volgt:

<i>x € 1.000)</i>	Boekwaarde per	
	31-12-2016	1-1-2016
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen en vergelijkbaar volume	1.811	1.030
- De van EU ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	0	0
- De van Rijk ontvangen voorschotbedragen voor uitkering met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	291	415
- De van overige overheden ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	294	116
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	0	0
Totaal	2.396	1.560

De toename van de verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, heeft onder andere betrekking op de opgebouwde vakantierechten per 31.12.2016. Door de invoering van het IKB moeten deze rechten als verplichting worden opgenomen. In de voorjaarsrapportage 2016 is deze verplichting aangemeld.

De in de balans opgenomen van Rijk ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

<i>(x € 1.000)</i>	Saldo 31-12-2015	Ontvangen	Vrijgevallen	Saldo 31-12-2016
Onderwijs Achterstandenbeleid '11-'17	399		122	277
Aanpak fluïde netwerk		14		14
Woninginbraken	15		15	0
Totaal	415	14	137	291

Toelichting specifieke uitkeringen:

Onderwijs Achterstanden Beleid 2011 – 2017

Bekostiging voorschoolse educatie en/of schakelklassen om onderwijsachterstanden te bestrijden.

<i>(x € 1.000)</i>	Saldo 31-12-2015	Ontvangen	Vrijgevallen	Saldo 31-12-2016
KSB-3	116		116	
Fietspad Prijsseweg		200		200
Dijkverbetering		31		31
Oever Voet v. Oudheusdenlaan		48		48
Kennisplekken nieuwe Hollandse Waterlinie		15		15
Totaal	116	294	116	294

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

GewaARBorgde geldleningen/garanties

De gewaARBorgde geldleningen betreft door de gemeente Culemborg verstrekte garanties op geldleningen aangegaan door verenigingen, stichtingen en overige instellingen. Hieronder is een specificatie opgenomen waarbij de grootste gewaARBorgde geldleningen specifiek zijn benoemd.

(x € 1.000)	Oorspr. bedrag	Rente%	Saldo 31-12- 2015	Vermeer- deringen	Aflos- singen	Saldo 31-12- 2016
Stichting Zwembad Culemborg	5.100	1,92	5.100	0	0	5.100
Brede school Culemborg	4.200		4.200	0	0	4.200
Stichting zorgcentra de Betuwe	2.700	4,2	1.780	0	390	1.390
Stichting Elk	1.350	4,6	1.268	0	80	1.188
Hypothecaire leningen		diversen	5.654	794	0	6.448
Overige	4.223	diversen	1.740	150	522	1.368
Totaal			19.742	944	992	19.694

De informatie over de aflossingen wordt moeizaam van alle betrokken partijen ontvangen. In 2016 is aanvullende informatie over de hypothecaire leningen ontvangen, waardoor de stand is geactualiseerd en achteraf is gebleken dat de oorspronkelijke beginstand niet volledig was.

Naast de hiervoor vermelde gewaARBorgde geldleningen neemt de gemeente Culemborg deel in het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en staat door middel van een achtervangovereenkomst, garant voor circa € 139 miljoen aan leningen die zijn verstrekt aan de woningcorporatie Stichting Kleurrijk Wonen. Het garant staan middels achtervangovereenkomst houdt in, dat in eerste instantie het WSW wordt aangesproken indien de geldnemer niet aan zijn verplichtingen voldoet. Pas als het risicovermogen van het WSW onder een bepaald minimum komt, worden de deelnemende gemeenten verplicht om een renteloze lening te verstrekken. De gemeente loopt dus eigenlijk alleen een renterisico. Gezien de vermogenspositie van het WSW, de controle en toetsing door dit fonds en de spreiding van het risico over de deelnemende gemeenten is dit als een laag risico te kwalificeren.

Langlopende financiële verplichtingen

De gemeente is voor toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen. De belangrijkste verplichtingen zijn servicecontracten (bijvoorbeeld schoonmaak van gebouwen), huurovereenkomsten (o.a. multifunctionals), verzekeringen en leasecontracten.

	< 1 jaar	1-5 Jaar	> 5 jaar
Servicecontracten	105.471	0	0
Huur/licentiekosten	219.794	81.391	0
Verzekeringen	119.659	0	0
Lease	795	0	0
Totaal	445.719	81.391	0

Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2016

Het resultaat van de jaarrekening is € 4.363.340 positief.

Totalen en resultaat inclusief reservemutaties

Inkomsten/Uitgaven	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging	Werkelijk 2016	Verschil in 2016
Totaal aan Lasten en Baten					
U	76.653	68.524	80.207	77.202	3.006
I	78.839	68.453	80.150	81.565	-1.415
Saldo	2.186	-71	-57	4.363	-4.420

Programma's exclusief reservemutaties

Omschrijving	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging	Werkelijk 2016	Verschil 2016
Algemene dekkingsmiddelen	-399	-313	-589	-1.404	815
Burger en Bestuur	5.115	4.740	5.283	5.916	-633
Cultuur	2.294	2.316	2.326	2.267	60
Duurzame fysieke Omgeving	4.797	3.490	3.377	3.457	-80
Economische structuur	632	205	540	524	16
Educatie	7.268	5.911	7.924	7.838	86
Onderhoud en beheer	7.621	7.488	7.046	7.357	-311
Sociaal Domein	30.200	33.008	35.764	32.253	3.511
Sport	3.560	2.885	3.308	3.310	-2
Veiligheid	2.763	3.265	3.308	3.172	136
Verkeer en vervoer	618	754	646	605	41
Wonen	8.275	4.409	7.097	6.024	1.073
U	72.747	68.158	76.030	71.318	4.712

Omschrijving	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging	Werkelijk 2016	Verschil 2016
Algemene dekkingsmiddelen	48.667	47.465	48.916	50.010	-1.093
Burger en Bestuur	548	566	643	732	-89
Cultuur	377	151	57	52	5
Duurzame fysieke Omgeving	433	54	56	146	-90
Economische structuur	26	31	31	24	8
Educatie	1.635	320	1.444	1.139	306
Onderhoud en beheer	3.450	3.841	3.452	3.647	-195
Sociaal Domein	8.970	8.781	8.794	8.424	370
Sport	476	567	864	835	29
Veiligheid	53	16	49	84	-35
Verkeer en vervoer	570	658	658	537	121
Wonen	7.192	3.306	6.075	8.840	-2.765
I	72.395	65.755	71.041	74.469	-3.428

	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging	Werkelijk 2016	Verschil 2016
Resultaat voor bestemming	-352	-2.403	-4.989	3.152	-8.140

Inkomsten/Uitgaven	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging	Werkelijk 2016	Verschil 2016
Totaal aan Lasten en Baten in Reservemutaties					
U	3.906	366	4.178	5.884	-1.706
I	6.444	2.698	9.109	7.096	2.014
Tussentijdse resultaat bestemming	2.538	2.332	4.932	1.212	3.720

	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging	Werkelijk 2016	Verschil 2016
Resultaat na bestemming	2.186	-71	-57	4.363	-4.420

Een specificatie per programma is opgenomen in de paragraaf "Financiële resultaten en analyses per programma".

In de najaarsrapportage 2016 was een negatief saldo geraamd van € 255.000. Doordat de septembercirculaire 2016 positief uitviel (€ 198.000) werd het negatieve saldo teruggebracht naar € 57.000. 2016 wordt met een positief resultaat afgesloten van € 4.363.340. Het (positieve) verschil t.o.v. het verwachte jaarrekeningresultaat bedraagt € 4.420.340. Dit verschil wordt veroorzaakt door verschillende mee- en tegenvallers. De grootste worden hier nader toegelicht:

Er heeft een aanvullende storting plaatsgevonden in de voorziening personeel/bestuurders van € 735.000.

Doordat er meer reisdocumenten en rijbewijzen zijn verkocht dan voorzien liggen de inkomsten € 65.000 hoger.

De werkelijke kosten voor wijkgericht werken liggen € 51.000 lager ten opzichte van de raming. Dit wordt grotendeels veroorzaakt, doordat de buurtmonitor in 2016 niet is uitgevoerd. De kosten die hiervoor geraamd waren bedroegen € 30.000.

In 2016 heeft de definitieve subsidie afrekening van KSB-3 plaatsgevonden. Doordat er meer kosten subsidiabel waren dan voorzien, ontstaat er een voordeel van € 62.000. Daarnaast waren er nog middelen geraamd voor KSB-3 in 2016 welke voor een bedrag van € 32.000 niet besteed zijn. Het totale voordeel bedraagt € 94.000.

Bij het programma educatie zijn zowel de kosten voor basis- als voor voortgezet onderwijs overschreden. De overschrijding komt door hogere onderhoudslasten dan voorzien. De overschrijding is tweeledig enerzijds omdat in 2015 een te lage inschatting is gemaakt van enkele te verwachten kosten, de hogere afrekening komt ten laste van 2016, anderzijds zijn de budgetten te laag geraamd. Dit structurele effect wordt meegenomen bij de voorjaarsrapportage 2017.

De kosten op het beleidsproduct accommodatiebeleid liggen € 225.000 hoger dan was voorzien. Een belangrijke factor hierbij speelt de langere inhuur van de kwartiermakers voor de Stichting Vastgoed. Daarnaast zijn er bij diverse accommodaties enkele tegenvallers door bijvoorbeeld vandalisme en onvoorzien onderhoud.

De degeneratievergoedingen voor het herstellen van straatwerk leveren een hogere inkomst op dan geraamd. Het positieve effect voor de jaarrekening bedraagt € 80.000.

Voor het programma Sociaal Domein worden bij de bestemming van het jaarrekeningsaldo een tweetal resultaatbestemming voorgesteld. Voorgesteld wordt om deze middelen over te hevelen naar 2017. Deze resultaatbestemmingen hebben nu een positief effect op het jaarrekeningresultaat voor een bedrag van € 299.000.

Door onder andere eenmalige lagere kosten voor de straatcoaches en voor de interventieteams ontstaat er bij de jaarrekening 2016 een voordeel op het beleidsproduct openbare orde en veiligheid van € 136.000.

De parkeerbaten vallen € 121.000 lager uit dan voorzien in de begroting.

Op het programma wonen zijn een tweetal voorzieningen opgenomen voor de grondexploitatiecomplexen Spoorzone (€ 210.000) en Chopinplein (€ 176.000). Het treffen van deze voorzieningen heeft een nadelig effect op het jaarrekeningresultaat. Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat wordt voorgesteld om deze middelen ten laste te brengen van de reserve grondexploitatie. Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat wordt tevens voorgesteld om het positieve effecten van het afsluiten van het complex Gasfabriekterrein (€ 70.000) en de tussentijdse

winstneming van het complex Pavijen (€ 4.470.000) toe te voegen aan de reserve grondexploitatie. Dit positieve resultaat maakt nu onderdeel uit van het jaarrekeningsaldo.

Door een daling van het aantal vergunningsaanvragen is de opbrengst vanuit de bouwleges € 169.000 nadelig. Daarnaast zorgt een omissie op dit programma voor een nadeel van € 289.000.

In de begroting waren diverse stelposten opgenomen. In totaliteit ontstaat er door het niet hoeven aan te spreken van deze stelposten een voordeel van € 333.000. Het grootste positieve effect ontstaat doordat de stelposten voor IM/ICT maar gedeeltelijk zijn aangesproken. Deze stelposten zijn alleen ingezet om de kapitaallasten van de oude investeringen te dekken. Tegenover dit voordeel staat het nadeel van het niet kunnen realiseren van de besparing op vastgoed. Bij de najaarsrapportage 2016 was hier al voor een deel rekening mee gehouden.

De stelpost onvoorzien is in 2016 niet aangewend hierdoor ontstaat er een voordeel van € 81.000.

De OZB opbrengsten vallen € 109.000 hoger uit.

De precariobelasting valt € 748.000 hoger uit, dit komt nagenoeg helemaal door het opleggen van de aanslag voor het elektriciteitsnetwerk voor 2013. Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat wordt voorgesteld om deze middelen in een nieuw te vormen reserve te storten. De aanwending van deze reserve zal pas plaatsvinden om het moment dat er zekerheid is over de inning van deze belasting.

Meer informatie over bovenstaande verschillen is te vinden bij de financiële resultaten en analyses per programma.

[Resultaat overzicht van baten en lasten 2016](#)

Er zijn enkele onderdelen van het door de raad vastgestelde en voorgenomen beleid 2016 om verschillende redenen niet tot uitvoering is gekomen. De lasten hiervan zijn niet tot uitdrukking gekomen in de jaarrekening 2016. Wel zijn hiervoor (deel-)budgetten 2016 door de raad beschikbaar gesteld en deze vloeien als gevolg daarvan automatisch in het rekeningresultaat. Er worden verschillende bestemmingen voorgesteld voor uitvoering van dit beleid in 2017.

Financiële resultaten en analyses per programma

Algemeen

I Verschillenanalyse

Als interne richtlijn is gehanteerd dat afwijkingen groter dan € 50.000 op beleidsproductenniveau nader worden toegelicht. Uitgangspunt is dan de jaarcijfers in relatie tot de raming na laatste wijziging. Bij alle programma's vindt u een dergelijke verantwoording. Indien er geen afwijkingen van betekenis zijn dan is over betreffend beleidsproduct niets vermeld.

II Analyse begrotingsrechtmatigheid

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet aandacht worden besteed aan overschrijdingen van de begroting binnen het totaal van een programma. Zoals gesteld in de Kadernota rechtmatigheid 2016 van de Commissie BBV, heeft alleen de lastenkant in de rechtmatigheidstoets voor het begrotingscriterium betrokken te worden. Volgens de bepalingen van de gemeentewet (artikel 189, lid 3) is alleen voor de lasten een begroot maximum vastgelegd. Het normenkader is daar ook op ingericht. De raad autoriseert het college op programmaniveau. Blijven de lasten binnen het totaal van het programma dan zijn deze rechtmatig. De mutaties en (afwijkende) activiteiten die zich binnen een programma hebben voorgedaan, zijn toegelicht in het verslag over de uitvoering van de programma's in deze jaarrekening.

Bij de afweging van de relevantie van deze onrechtmatige lasten is het criterium "passend binnen het door de raad uitgezette beleid" van belang.

Toetsing vindt plaats aan de hand van de criteria:

- Fout in de begroting;
- Onjuist programma of product;
- Passende hogere lasten niet tijdig gesignaleerd vanwege ontbrekende informatie van derden.

Bij een drietal programma's zijn op programmaniveau de werkelijke lasten hoger dan de begrote lasten. Het betreft de volgende programma's:

- Burger en bestuur – de lasten liggen € 633.000 hoger dan voorzien. De hogere lasten worden veroorzaakt door de aanvullende storting in de voorziening voormalig personeel/bestuur van € 735.000.
- Duurzame fysieke omgeving – de lasten liggen € 80.000 hoger dan voorzien. De hogere lasten zijn voornamelijk het gevolg van de aanschaf van bomen, beplanting en gazons doordat diverse werken voor projecten van team planrealisatie zijn uitgevoerd die niet zijn begroot. Hier staan baten tegenover;
- Onderhoud en beheer – de lasten liggen € 311.000 hoger dan voorzien. De overschrijding is hoofdzakelijk het gevolg van de hogere lasten bij het product accommodatiebeleid (€ 225.000) en door een hogere storting in de voorziening egalisatie riolering (€ 163.000). De hogere lasten op het product accommodatiebeleid worden grotendeels veroorzaakt door de langere inhuur van de kwartiermakers voor de Stichting Vastgoed. De hogere storting in de voorziening is het gevolg van hogere baten en lagere lasten op andere programma's die gerelateerd zijn aan de rioolheffing. Per saldo zijn de baten en lasten voor riolering neutraal in de jaarrekening opgenomen;
- Sport – de lasten liggen zeer gering hoger dan voorzien € 2.000.

Burger en Bestuur

Totalen programma Burger en Bestuur

Bedragen x € 1.000

Programma voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016
Lasten	5.115	4.740	5.283	5.916	-633
Baten	548	566	643	732	-89
Saldo van baten en lasten	-4.568	-4.174	-4.640	-5.184	544

Beleidsproducten voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016
--	-------------------	------------------------------	---------------------------------	-------------------	------------------

Lasten

Bestuurszaken, AB-regio, burgerbetrokkenheid en -initiatief	1.442	1.503	1.615	2.349	-734
Gemeentelijke dienstverlening	1.421	1.426	1.430	1.436	-7
Wijkgericht werken	388	420	600	512	88
Bestuursondersteuning	1.725	1.313	1.528	1.521	6
Internationale Duurzame Ontwikkeling	69	24	40	27	13
Lijkbezorging	70	54	69	69	0
Stelpost Burger en Bestuur	0	0	0	0	0
Lasten	5.115	4.740	5.283	5.916	-633

Baten

Bestuurszaken, AB-regio, burgerbetrokkenheid en -initiatief	0	0	0	0	0
Gemeentelijke dienstverlening	499	503	465	529	-65
Wijkgericht werken	11	15	131	193	-62
Bestuursondersteuning	1	0	0	1	-1
Internationale Duurzame Ontwikkeling	36	48	48	9	39
Lijkbezorging	0	0	0	0	0
Stelpost Burger en Bestuur	0	0	0	0	0
Baten	548	566	643	732	-89

Reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016
Stortingen	77	91	91	57	34
Onttrekkingen	51	61	211	173	38
Saldo Burger en Bestuur	-4.595	-4.204	-4.520	-5.068	548

Analyse van de financiën

Bestuurszaken, AB-regio, burgerbetrokkenheid en -initiatief

De hogere lasten van € 734.000 worden grotendeels veroorzaakt door een aanvullende storting in de voorziening voormalig personeel/bestuurders. Een aantal aanspraken op deze voorziening hadden we gepland in de komende jaren. Deze toekomstige aanspraken moeten echter al op 31-12-2016 voorzien worden in deze voorziening. Dit heeft tot gevolg dat er een aanvullende storting in de

voorziening moet plaatsvinden. Hier staat tegenover, dat de toekomstige stortingen in de voorziening naar beneden kunnen worden bijgesteld.

Gemeentelijke dienstverlening

De hogere baten van € 65.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 41.000 aan hogere baten reisdocumenten;
- € 29.000 aan hogere baten rijbewijzen;
- € 5.000 aan hogere lasten overige.

Dit beleidsproduct wordt uitgebreider toegelicht in de paragraaf lokale heffingen.

Wijkgericht werken

De lagere lasten van € 88.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 51.000 lagere lasten voor wijkgericht werken. Door ziekte is een deel van het budget voor uitvoering van de buurtmonitor niet uitgegeven in 2016. Een bedrag van € 30.000 maakt deel uit van de resultaatbestemming 2016 om de middelen hiervoor in 2017 beschikbaar te houden;
- € 32.000 lagere lasten voor KSB-3. De uitgaven in 2016 zijn lager dan vooraf is ingeschat;
- € 5.000 overige verschillen.

De baten zijn € 62.000 hoger. Dit wordt veroorzaakt door de definitieve subsidie afrekening KSB-3. Gebleken is dat er meer subsidiabele kosten zijn gemaakt dan vooraf is ingeschat. Dit geeft een incidenteel voordeel in 2016.

Cultuur

Totalen programma Cultuur

Bedragen x € 1.000

Programma voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
Lasten	2.294	2.316	2.326	2.267	60
Baten	377	151	57	52	5
Saldo van baten en lasten	-1.918	-2.166	-2.269	-2.214	-55
Beleidsproducten voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
Lasten					
Kunst en cultuur	1.092	1.074	1.091	1.073	18
Cultuurhistorie	942	971	964	938	26
Streekarchief	261	272	272	255	16
Stelpost Cultuur	0	0	0	0	0
Lasten	2.294	2.316	2.326	2.267	60
Baten					
Kunst en cultuur	23	0	0	23	-23
Cultuurhistorie	353	151	57	29	28
Streekarchief	0	0	0	0	0
Stelpost Cultuur	0	0	0	0	0
Baten	377	151	57	52	5
Reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
Stortingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	420	407	419	410	9
Saldo Cultuur	-1.498	-1.759	-1.850	-1.804	-46

Analyse van de financiën

Niet van toepassing.

Duurzame fysieke Omgeving

Totalen programma Duurzame fysieke Omgeving

Bedragen x € 1.000

Programma voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
Lasten	4.797	3.490	3.377	3.457	-80
Baten	433	54	56	146	-90
Saldo van baten en lasten	-4.365	-3.435	-3.321	-3.312	-10
Beleidsproducten voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
Lasten					
Groen	2.264	2.109	2.165	2.259	-94
Water	1.823	523	618	631	-13
Milieubeheer	657	849	586	561	25
Natuur	53	9	9	7	2
Stelpost duurz fys omgeving	0	0	0	0	0
Lasten	4.797	3.490	3.377	3.457	-80
Baten					
Groen	175	49	51	114	-63
Water	200	0	0	26	-26
Milieubeheer	58	5	5	6	0
Natuur	0	0	0	0	0
Stelpost duurz fys omgeving	0	0	0	0	0
Baten	433	54	56	146	-90
Reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
Stortingen	40	0	0	0	0
Onttrekkingen	1.461	236	35	13	22
Saldo Duurzame fysieke Omgeving	-2.944	-3.199	-3.287	-3.299	12

Analyse van de financiën

Groen

De hogere lasten van € 94.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 19.000 lagere lasten doordat de uitvoering van de projecten van het groenstructuurplan in 2017 doorlopen. Voor het overhevelen van de middelen naar 2017 is een resultaatsbestemming ingediend;
- € 28.000 hogere lasten doordat extra is geïnvesteerd in achterstallig onderhoud (bomen snoeien, veel boomziekten);
- € 81.000 hogere lasten door extra inhuur voor onderhoud van bermen en watergangen. Hier tegenover staan niet geraamde inkomsten;
- € 13.000 hogere lasten doordat vanwege het groeizaam weer meer gemaaid is;

- € 19.000 lagere lasten exploitatie kinderboerderij door minder beheerkosten;
- € 10.000 hogere lasten door meer onderhoudswerkzaamheden voor bermen en begrazing.

De hogere baten van € 63.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

€ 63.000 hogere baten voor doorleveringen van bomen en beplanting.

Economische structuur

Totalen programma Economische structuur

Bedragen x € 1.000

Programma voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
Lasten	632	205	540	524	16
Baten	26	31	31	24	8
Saldo van baten en lasten	-606	-174	-508	-500	-8
Beleidsproducten voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
Lasten					
Economische zaken	499	148	421	421	0
Toerisme	133	57	118	102	16
Lasten	632	205	540	524	16
Baten					
Economische zaken	26	31	31	24	8
Toerisme	0	0	0	0	0
Baten	26	31	31	24	8
Reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
Stortingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	20	0	20
Saldo Economische structuur	-606	-174	-488	-500	12

Analyse van de financiën

Geen bijzonderheden.

Educatie

Totalen programma Educatie

Bedragen x € 1.000

Programma voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016
Lasten	7.268	5.911	7.924	7.838	86
Baten	1.635	320	1.444	1.139	306
Saldo van baten en lasten	-5.633	-5.591	-6.479	-6.699	220
Beleidsproducten voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016
Lasten					
Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen	2.221	1.451	2.592	2.298	294
Basisonderwijs	2.566	2.042	2.960	3.037	-77
Voortgezet onderwijs	2.481	2.397	2.372	2.503	-131
Stelpost Educatie	0	21	0	0	0
Lasten	7.268	5.911	7.924	7.838	86
Baten					
Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen	890	41	1.170	880	290
Basisonderwijs	746	279	275	259	16
Voortgezet onderwijs	0	0	0	0	0
Stelpost Educatie	0	0	0	0	0
Baten	1.635	320	1.444	1.139	306
Reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016
Stortingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	259	250	250	250	0
Saldo Educatie	-5.374	-5.342	-6.230	-6.450	220

Analyse van de financiën

Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen

De lagere lasten van € 294.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 277.000 aan lagere uitgaven voor onderwijsachterstandenbeleid. Dit betreft een subsidie vanuit het rijk, waarbij de onderbesteding naar het volgende jaar wordt doorgeschoven.
- Per saldo voor € 17.000 aan lagere lasten op diverse andere posten.

De lagere baten van € 290.000 worden per saldo veroorzaakt door:

- € 277.000 aan lagere baten ten lasten van de OAB subsidie. Zie ook de uitgavenkant, per saldo budgetneutraal;
- € 13.000 aan overige verschillen.

Basisonderwijs

De hogere lasten van € 77.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 45.000 hogere exploitatielasten van de schoolgebouwen. De bijstelling van deze budgetten maakt onderdeel uit van de aanmelding onderhoudslasten accommodaties in de voorjaarsrapportage 2017;
- € 21.000 hogere lasten bij het slopen (inclusief asbestsanering) van de KWA school en de Kaardebol;
- € 11.000 hogere lasten in verband met de verkoop van de Oranje Nassau school (Rosa Manusstr. 3).

Voortgezet onderwijs

De hogere lasten van € 131.000 worden hoofdzakelijk veroorzaakt door de gemeentelijke heffingen die de BSR in 2016 heeft opgelegd over de jaren 2015 en 2016. Deze heffingen waren hoger dan begroot. De bijstelling van deze budgetten maakt onderdeel uit van de aanmelding onderhoudslasten accommodaties in de voorjaarsrapportage 2017.

Onderhoud en beheer

Totalen programma Onderhoud en beheer

Bedragen x € 1.000

Programma voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
Lasten	7.621	7.488	7.046	7.357	-311
Baten	3.450	3.841	3.452	3.647	-195
Saldo van baten en lasten	-4.171	-3.646	-3.593	-3.709	116
Beleidsproducten voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
Lasten					
Accommodatiebeleid	1.040	796	918	1.143	-225
Stelpost ond openb ruimte	0	98	10	0	10
Wegen	2.901	2.555	2.500	2.492	8
Reiniging	934	966	846	783	63
Riolering	2.266	2.503	2.202	2.335	-133
Vastgoed	328	388	386	411	-25
Speelvoorzieningen	152	182	183	192	-9
Lasten	7.621	7.488	7.046	7.357	-311
Baten					
Accommodatiebeleid	155	160	160	176	-16
Stelpost ond openb ruimte	0	0	0	0	0
Wegen	129	66	123	192	-68
Reiniging	35	153	33	34	-2
Riolering	3.059	3.402	3.075	3.128	-53
Vastgoed	72	61	61	110	-49
Speelvoorzieningen	0	0	0	7	-7
Baten	3.450	3.841	3.452	3.647	-195
Reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
Stortingen	0	0	400	400	0
Onttrekkingen	864	427	832	817	15
Saldo Onderhoud en beheer	-3.307	-3.219	-3.161	-3.292	131

Analyse van de financiën

Accommodatiebeleid

De hogere lasten van € 225.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 23.000 hogere lasten Wijkaccommodatie Bij de Salaamander is een (facilitair) medewerker van Werkzaam Rivierenland ingehuurd voor hand en spandiensten. De financiële ruimte binnen het totale budget bleek niet genoeg om de kosten te dekken.
- € 55.000 hogere lasten 'Wijkaccommodaties De Salaamander als gevolg van het nodige onderhoud gebouwen en installaties;

- € 18.000 hogere lasten 't Trefpunt door vandalismeschade;
- € 14.000 hogere lasten 't Trefpunt voor onderhoud gebouwen;
- € 14.000 hogere lasten MFA Achter de Poort door verhuizing van jongerenactiviteiten 't Trefpunt;
- € 100.000 hogere lasten Accommodatiebeleid door langere inhuur van kwartiermakers voor Stichting Vastgoed. Deze kosten zouden verrekend worden bij de overdracht van de panden aan de Stichting;
- € 1.000 hogere lasten door diverse kleinere verschillen.

Wegen

De hogere baten van € 68.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 80.000 hoger baten vergunningverlening voor degeneratievergoedingen voor het herstellen van straatwerk. Een verbetering van de verplichte meldingen kabels/ leidingen en met name toezicht en handhaving leidt tot een hogere opbrengst, die ingezet wordt ter verbetering cq. handhaving van de kwaliteit van de openbare ruimte (straatwerk);
- € 14.000 lagere baten openbare verlichting door minder doorberekende werkzaamheden voor derden;
- € 2.000 hogere baten door diverse kleinere verschillen.

Reiniging

De lagere lasten van € 63.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 53.000 hogere lasten door lagere afrekening voorschot afvalstoffenheffing particulieren;
- € 12.000 lagere lasten hondenpoepplan
- € 15.000 lagere lasten door minder stortkosten afval;
- € 76.000 lagere lasten onkruidbestrijding door gunstige aanbesteding vanaf 2016 voor de komende drie jaren;
- € 13.000 lagere lasten door diverse kleinere verschillen.

Riolering

De hogere lasten van € 133.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 42.000 lagere lasten door minder inhuur externe adviseurs;
- € 35.000 hogere lasten door meer kapitaallasten;
- € 27.000 lagere lasten door minder gas en elektra voor pompen en gemalen;
- € 162.000 hogere lasten door extra storting in voorziening egalisatie riolering.
- € 5.000 hogere lasten door diverse kleinere verschillen.

De hogere baten van € 53.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 25.000 hogere baten door de verhuur van de kolkenzuiger aan gemeente Geldermalsen;
- € 27.000 hogere baten rioolheffing;
- € 1.000 hogere baten door diverse kleinere verschillen.

Sociaal Domein

Totalen programma Sociaal Domein

Bedragen x € 1.000

Programma voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016
Lasten	30.200	33.008	35.764	32.253	3.511
Baten	8.970	8.781	8.794	8.424	370
Saldo van baten en lasten	-21.230	-24.227	-26.970	-23.829	-3.140
Beleidsproducten voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016
Lasten					
Integratie sociaal domein	916	1.882	1.780	1.359	421
Volksgezondheid	1.082	1.192	1.309	1.220	88
Maatwerkvoorzieningen WMO	4.678	6.192	6.345	5.281	1.064
Welzijnswerk	2.188	1.829	2.209	1.928	281
Schuldhelpverlening	49	206	230	244	-14
Activering en re-integratie	5.991	5.933	7.210	7.187	23
Maatwerkvoorziening Jeugdzorg	4.355	5.040	5.289	4.507	783
Inkomensvoorziening	9.286	9.151	9.481	9.194	287
Minimabeleid	1.389	833	1.708	1.146	562
Handhaving	239	258	156	170	-14
Stelpost Sociaal Domein	0	462	18	0	18
Toegang	17	17	29	18	11
Volwasseneneducatie	10	11	0	0	0
Lasten	30.200	33.008	35.764	32.253	3.511
Baten					
Integratie sociaal domein	14	268	0	0	0
Volksgezondheid	0	0	0	0	0
Maatwerkvoorzieningen WMO	461	516	466	403	63
Welzijnswerk	108	0	233	153	79
Schuldhelpverlening	0	0	0	0	0
Activering en re-integratie	379	72	103	-2	104
Maatwerkvoorziening Jeugdzorg	12	0	86	81	5
Inkomensvoorziening	7.739	7.529	7.893	7.771	122
Minimabeleid	28	14	14	17	-2
Handhaving	229	382	0	0	0
Stelpost Sociaal Domein	0	0	0	0	0
Toegang	0	0	0	0	0
Volwasseneneducatie	0	0	0	0	0
Baten	8.970	8.781	8.794	8.424	370

Reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
Stortingen	2.087	0	556	2.291	-1.735
Onttrekkingen	464	145	1.807	701	1.106
Saldo Sociaal Domein	-22.854	-24.081	-25.719	-25.419	-299

Analyse van de financiën

Algemeen

Bij de najaarsrapportage 2015 is besloten om het resultaat op het programma Sociaal Domein te storten in de reserve sociaal domein. Als resultaat van dit programma in de Jaarrekening 2016 hebben wij € 1.740.022 toegevoegd aan de reserve (hieronder volgt een verklaring van het resultaat). Zie kopje reservemutaties voor een verdere toelichting op de totale storting ad € 2.290.777. Het restantsaldo op dit programma bedraagt € 299.388. Voor dit bedrag worden voorstellen gedaan bij de resultaatbestemming.

Integratie Sociaal domein

De lagere lasten van € 421.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 361.000 lagere lasten aan uitvoeringskosten sociaal domein, waarvan € 218.000 in 2017 en verder wordt ingezet voor onder andere: extra communicatie, ontwikkeling personeel en ontwikkeling regieteam. Dit bedrag schuift als onderdeel van de reserve sociaal domein door naar 2017;
- € 60.000 lagere lasten aan transitiekosten sociaal domein. Het restant van dit voor de transitie beschikbaar gestelde budget, bedoeld om de transitie in de beginjaren vorm te geven, wordt in 2017 verder ingezet voor dit doel. Dekking vindt plaats vanuit de reserve resultaatbestemming.

Volksgezondheid

De lagere lasten van € 88.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 68.000 lagere lasten voor implementatie volksgezondheidsbeleid. Het grootste deel van dit bedrag, € 47.000, zijn niet bestede specifieke GIDS- gelden (Gezond in de Stad) die als onderdeel van de reserve sociaal domein doorschuiven voor de inzet in 2017;
- € 20.000 lagere lasten jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar.

Maatwerkvoorzieningen WMO

De lagere lasten van € 1.064.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 527.000 lagere lasten aan WMO- voorzieningen: € 420.000 vervoersvoorzieningen en € 204.000 woonvoorzieningen en € 97.000 hogere lasten huishoudelijke verzorging. Dit restantbudget maakt, na saldering met de baten, onderdeel uit van de totale storting in de reserve sociaal domein;
- € 201.000 lagere lasten Zorg in natura. Dit resultaat sluit aan bij het beeld dat andere gemeenten in de regio en in Nederland laten zien;
- € 170.000 lagere lasten huishoudelijke hulp toelage (HHT). Het oorspronkelijk 2015 deel van dit restantbudget ad afgerond € 65.000 (specifieke rijks gelden) schuift als onderdeel van de reserve sociaal domein door naar 2017;
- € 108.000 lagere lasten WMO PGB's;
- € 32.000 lagere lasten cliëntondersteuning;
- € 26.000 lagere lasten overig.

De lagere baten van € 63.000 worden veroorzaakt door:

- € 63.000 lagere baten vanuit eigen bijdragen WMO- voorzieningen.

Welzijnswerk

De lagere lasten van € 281.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 89.000 lagere lasten: € 66.000 niet besteed geraamd overschot mantelzorgcompliment 2015 en € 23.000 onder- uitputting op het reguliere 2016 budget voor mantelzorg;
- € 85.000 lagere lasten in 2016 op het project Weerbaar opvoeden. Dit budget (decentralisatie-uitkering) is onderdeel van resultaatbestemming voor de doorloop van dit project in 2017;
- € 82.000 lagere lasten op het budget aansprekend Terweijde. Er wordt voorgesteld om de hiervoor gereserveerde gelden in de reserve aansprekend Terweijde te laten vrijvallen in de algemene middelen;
- € 16.000 lagere lasten op het budget voor Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG);
- € 16.000 lagere lasten op het budget voor Elk Welzijn. Dit restantbudget schuift als onderdeel van de reserve resultaatbestemming door naar 2017 voor de inzet welzijnswerk Culemborg 700;
- € 7.000 hogere lasten overig.

De lagere baten van € 79.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 41.000 lagere baten op het budget mantelzorg. In 2016 werd oorspronkelijk een bedrag terugverwacht van € 66.000 in het kader van overschot mantelzorgcompliment 2015. Dit is uiteindelijk een bedrag van € 25.000 geworden;
- € 38.000 minder inkomsten op het budget Vluchtelingen / statushouders. Ook aan de uitgavenkant is deze trend terug te vinden (zie lasten product Minimabeleid).

Activering en re-integratie

De lagere baten van € 104.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 64.000 lagere baten a.g.v. de definitieve afrekening participatiebudget 2014;
- € 40.000 lagere baten a.g.v. de definitieve afrekening WSW 2013.

Maatwerkvoorziening Jeugdzorg

De lagere lasten van € 783.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 419.000 lagere lasten PGB's. De huidige eindafrekening van de Sociale Verzekeringsbank zorgt voor het terugontvangen van € 261.000 over boekjaar 2016. Hiervoor is een recht opgenomen in 2016;
- € 213.000 lagere lasten op het innovatiebudget. Het grootste deel van dit restantbudget (€ 178.000) schuift als onderdeel van de reserve sociaal domein door naar 2017 in verband met de doorloop van diverse projecten in 2017;
- € 196.000 lagere lasten Jeugd GGZ. De eindafrekening van een aantal zorgaanbieders is nog niet ontvangen, daarnaast is er nog een deel onderhanden werk, dat in de loop van 2017 wordt afgerekend.
- € 84.000 lagere lasten Landelijk Transitiearrangement (LTA). De eindafrekening van de zorg in 2016 in het kader van de LTA is nog niet ontvangen;
- € 42.000 lagere lasten op het budget Jeugd residentieel;
- € 71.000 hogere lasten op het budget Jeugd ambulant;
- € 49.000 hogere lasten Jeugdbescherming;
- € 39.000 hogere lasten Jeugdzorg plus;
- € 12.000 hogere lasten overig.

Inkomensvoorziening

De lagere lasten van € 287.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 181.000 lagere lasten BBZ.
- € 106.000 lagere lasten uitkeringen Participatie wet;

De lagere baten van € 122.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 122.000 lagere baten BBZ.

Minimabeleid

De lagere lasten van € 562.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 405.000 lagere lasten voor bijzondere bijstand. In de VJR2016 is dit budget opgehoogd i.k.v. de verwachte asielinstroom. Niet het gehele budget is benut. Dit zien we naar rato ook aan de inkomstenkant terug (zie baten product Welzijnswerk);
- € 157.000 lagere lasten voor de regeling compensatie zorgkosten 2016. Een klein deel van dit restantbudget (€ 30.000) schuift als onderdeel van de reserve sociaal domein door naar 2017 i.v.m. uitloop van deze regeling in 2017.

Reservemutaties

De storting van € 2.290.777 in de reserve sociaal domein betreft:

- de storting van het 2016 saldo van het totale programma sociaal domein, zijnde: € 1.740.022 Het deel van het saldo van het programma sociaal domein dat geen onderdeel uitmaakt van deze storting, is onderwerp van resultaatbestemming;
- de storting van € 469.666 conform besluit jaarrekening 2015 in de reserve sociaal domein t.b.v. uitvoering in 2016;
- de storting van de substitutiegelden JBG ad € 81.089 conform besluit voorjaarsrapportage 2016 in de reserve sociaal domein (oorspronkelijk begroot was € 85.839).

De lagere onttrekkingen van € 1.106.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 773.000 aan lagere onttrekking reserve sociaal domein voor diverse posten. Hangen direct samen met lagere uitgaven op onder andere de onderwerpen: uitvoeringskosten sociaal domein, innovatie, huishoudelijke hulp toelage en compensatie zorgkosten;
- € 171.000 aan lagere onttrekking reserve resultaatbestemming voor diverse posten. Hangen direct samen met lagere uitgaven op de onderwerpen: transitiekosten sociaal domein, welzijnswerk, innovatiebudget en toegang;
- € 82.000 aan lagere onttrekking reserve aansprekend Terweijde. Dit hangt direct samen met de lagere uitgaven op het product Welzijnswerk.
- € 80.000 aan lagere onttrekking algemene reserve. Dit hangt direct samen met de lagere uitgaven (projectbudget Werkgelegenheid en buurtveiligheid) op het product activering en re-integratie.

Sport

Totalen programma Sport

Bedragen x € 1.000

Programma voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016
Lasten	3.560	2.885	3.308	3.310	-2
Baten	476	567	864	835	29
Saldo van baten en lasten	-3.085	-2.318	-2.443	-2.474	31
Beleidsproducten voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016
Lasten					
Sport	3.560	3.013	3.308	3.310	-2
Stelpost Sport	0	-128	0	0	0
Lasten	3.560	2.885	3.308	3.310	-2
Baten					
Sport	476	567	864	835	29
Stelpost Sport	0	0	0	0	0
Baten	476	567	864	835	29
Reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016
Stortingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	506	275	368	368	0
Saldo Sport	-2.579	-2.043	-2.075	-2.106	31

Analyse van de financiën

Sport

Geen bijzonderheden.

Veiligheid

Totalen programma Veiligheid

Bedragen x € 1.000

Programma voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
Lasten	2.763	3.265	3.308	3.172	136
Baten	53	16	49	84	-35
Saldo van baten en lasten	-2.710	-3.250	-3.259	-3.088	-171
Beleidsproducten voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
Lasten					
Openbare orde en veiligheid	2.763	3.265	3.308	3.172	136
Stelpost Veiligheid	0	0	0	0	0
Lasten	2.763	3.265	3.308	3.172	136
Baten					
Openbare orde en veiligheid	53	16	49	84	-35
Stelpost Veiligheid	0	0	0	0	0
Baten	53	16	49	84	-35
Reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
Stortingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	9	9	0
Saldo Veiligheid	-2.710	-3.250	-3.250	-3.079	-171

Analyse van de financiën

Openbare orde en veiligheid

De lagere lasten van € 136.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 66.000 lagere uitgaven voor de straatcoaches;
- € 10.000 lagere uitgaven voor cameratoezicht door lagere onderhoudskosten in 2016;
- € 30.000 lagere uitgaven voor interventieteams;
- € 41.000 lagere lasten voor veiligheid, onder andere door dat er geen inhuur van extra capaciteit heeft plaats gevonden en door de lagere lasten voor het project bovenlokale aanpak van fluïde netwerken. De uitvoering van dit project zal met name in 2017/2018 zal plaats vinden;
- € 14.000 lagere lasten voor het onderdeel rampenbestrijding;
- € 19.000 lagere lasten voor de gemeentelijke bijdrage Veiligheidsregio Gelderland Zuid (VRGZ);
- € 44.000 hogere lasten voor het opsporen en ruimen van conventionele explosieven. Hier staan ook hogere baten tegenover (zie hierna).

De hogere baten van per saldo € 35.000 worden met name veroorzaakt door een bijdrage van het ministerie van Binnenlandse Zaken voor het opsporen en opruimen van conventionele explosieven (Sprokkelenburg).

Verkeer en vervoer

Totalen programma Verkeer en vervoer

Bedragen x € 1.000

Programma voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
Lasten	618	754	646	605	41
Baten	570	658	658	537	121
Saldo van baten en lasten	-48	-96	11	-69	80

Beleidsproducten voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
--	-------------------	------------------------------	---------------------------------	-------------------	-----------------

Lasten

Parkeerbeleid	237	416	312	272	40
Verkeerbeleid	381	337	333	333	1
Stelpost Verkeer en Vervoer	0	0	0	0	0
Vervoer	1	1	1	1	0
Lasten	618	754	646	605	41

Baten

Parkeerbeleid	569	658	658	536	121
Verkeerbeleid	1	0	0	0	0
Stelpost Verkeer en Vervoer	0	0	0	0	0
Vervoer	0	0	0	0	0
Baten	570	658	658	537	121

Reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
Stortingen	0	0	200	200	0
Onttrekkingen	0	0	0	0	0
Saldo Verkeer en vervoer	-48	-96	-189	-269	80

Analyse van de financiën

Parkeerbeleid

De lagere lasten van € 40.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 16.000 lagere lasten op het budget parkeerautomaten, er wordt efficiënter omgegaan met onderhoud en lediging van automaten;
- € 18.000 lagere lasten op het budget handhaving, er heeft een verschuiving van lasten tussen verschillende jaren plaatsgevonden;
- € 6.000 lagere lasten op overige budgetten.

De parkeerbaten zijn € 121.000 lager dan begroot. De reden hiervan wordt geanalyseerd.

Tegelijkertijd wordt er een analyse van het parkeren in de binnenstad gemaakt, in het kader van een levendige binnenstad. Medio 2017 informeren wij u over beiden analyses en wat dit financieel technisch betekent.

Wonen

Totalen programma Wonen

Bedragen x € 1.000

Programma voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
Lasten	8.275	4.409	7.097	6.024	1.073
Baten	7.192	3.306	6.075	8.840	-2.765
Saldo van baten en lasten	-1.084	-1.103	-1.022	2.817	-3.838

Beleidsproducten voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
--	-------------------	------------------------------	---------------------------------	-------------------	-----------------

Lasten

Bouwgrondexploitatie	5.201	1.550	4.330	3.241	1.089
Ruimtelijke ordening	731	804	804	780	24
Stelpost Wonen	0	22	0	0	0
Volkshuisvesting	166	192	175	167	8
Woonwagenbeleid	6	110	2	2	0
Planontwikkeling Parijsch	239	122	104	139	-36
Woningcorporaties	554	419	419	436	-16
Bouwtoezicht	1.378	1.190	1.263	1.259	4
Lasten	8.275	4.409	7.097	6.024	1.073

Baten

Bouwgrondexploitatie	5.688	1.836	4.676	7.599	-2.923
Ruimtelijke ordening	-6	0	0	0	0
Stelpost Wonen	0	0	0	0	0
Volkshuisvesting	2	0	0	1	-1
Woonwagenbeleid	0	6	6	0	6
Planontwikkeling Parijsch	170	240	170	170	0
Woningcorporaties	554	419	419	436	-16
Bouwtoezicht	784	804	804	635	169
Baten	7.192	3.306	6.075	8.840	-2.765

Reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016
Stortingen	19	0	400	404	-4
Onttrekkingen	18	0	1.092	945	146
Saldo Wonen	-1.085	-1.103	-330	3.358	-3.688

Analyse van de financiën

Bouwgrondexploitatie

De lagere lasten van € 1.089.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 1.258.000 lagere lasten binnen de grondexploitaties (hier staan voor € 1.258.000 lagere baten tegenover)*;
- € 210.000 hogere lasten door het verhogen van de voorziening Spoorzone;
- € 176.000 hogere lasten door het verhogen van de voorziening Chopinplein;
- € 146.000 lagere lasten op het budget afronden werkzaamheden buitenhof;
- € 70.000 voordeel door het afsluiten van het complex gasfabriekterrein.

De hogere baten van € 2.923.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 4.470.000 hogere baten door de tussentijdse winstneming uit de grondexploitatie Pavijen;
- € 1.258.000 lagere baten uit de grondexploitaties (hier staan voor € 1.258.000 lagere lasten tegenover)*;
- € 289.000 lagere baten door een omissie in de begroting op dit beleidsproduct.

*De baten en lasten van de grondexploitaties zijn lager dan begroot. Tussen de laatst gewijzigde begroting en definitieve cijfers heeft enige tijd gezeten, waardoor verschillen ontstaan. Dit komt mede door de uitloop van projecten naar 2017.

Per saldo is er voor € 4.192.000 gemuteerd op de balanspost 'onderhanden werk'. Voor meer informatie over de grondexploitaties verwijzen wij u naar de paragraaf grondbeleid.

Bouwtoezicht

De baten van de bouwleges zijn € 169.000 lager uitgevallen dan begroot, dit komt door een daling van het aantal vergunningsaanvragen in 2016.

Reservemutaties

Er is € 146.000 minder onttrokken uit de reserve grondexploitatie dan begroot. Het betreft hier het budget voor de afwikkeling van de werkzaamheden bij het project Buitenhof. Een gedeelte van deze werkzaamheden zijn in tijd uitgelopen.

Algemene dekkingsmiddelen

Totalen programma Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000

Programma voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016
Lasten	-399	-313	-589	-1.404	816
Baten	48.667	47.465	48.916	50.010	-1.093
Saldo van baten en lasten	49.065	47.778	49.505	51.414	-1.909

Beleidsproducten voor reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016
--	-------------------	------------------------------	---------------------------------	-------------------	------------------

Lasten

Saldo kostenplaatsen	-1.784	-1.522	-2.039	-2.459	420
Stelposten Algemene Dekkingsmiddelen	0	386	426	0	426
Algemene uitkering	0	-183	14	0	14
BTW Compensatie Fonds	1	0	0	0	0
Sociaal deelfonds	0	0	0	0	0
Beleggingen	880	480	479	610	-131
Heffingen	73	49	49	44	5
Nutsbedrijven	44	26	26	25	2
Waardering onroerende zaken (WOZ)	384	369	376	376	0
Buitenreclame	2	0	0	0	0
Onvoorzien	0	81	81	0	81
Lasten	-399	-313	-589	-1.404	816

Baten

Saldo kostenplaatsen	0	0	0	0	0
Stelposten Algemene Dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0
Algemene uitkering	38.988	39.050	39.832	39.808	24
BTW Compensatie Fonds	0	33	33	0	33
Sociaal deelfonds	0	0	0	0	0
Beleggingen	2.897	2.104	2.104	2.416	-312
Heffingen	6.675	6.173	6.843	7.667	-825
Nutsbedrijven	96	85	85	108	-23
Waardering onroerende zaken (WOZ)	0	0	0	0	0
Buitenreclame	10	20	20	10	10
Onvoorzien	0	0	0	0	0
Baten	48.667	47.465	48.916	50.010	-1.093

Reservemutaties	Werkelijk 2015	Primitief begroot 2016	Begroot na wijziging 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016
Stortingen	1.683	275	2.531	2.533	-1
Onttrekkingen	2.402	896	4.068	3.409	659
Saldo Algemene dekkingsmiddelen	49.785	48.399	51.041	52.290	-1.249

Analyse van de financiën

Saldo kostenplaatsen

Het saldo van de kostenplaatsen is het resultaat van diverse baten en lasten van alle kostenplaatsen na doorberekening van de bij de begroting 2016 vastgestelde uurtarieven, kapitaallasten en overige kosten van de bedrijfsvoering.

Het saldo kostenplaatsen heeft voor 2016 een voordelig saldo van € 420.000.

Onderscheid moet worden gemaakt tussen de kostenplaats financiering en de overige kostenplaatsen. Bij de kostenplaats financiering is het resultaat € 122.000 nadelig. Dit verschil wordt grotendeels verklaart door een nadeel op de bespaarde rente (€ 162.000). Tegenover dit nadeel staat een voordeel bij het product beleggingen (zie volgende bladzijde).

Bij de overige kostenplaatsen zijn de lasten € 542.000 lager uitgevallen. Een groot deel van de lagere lasten heeft ook tot gevolg dat er minder middelen aan de reserves zijn onttrokken (zie ook volgende bladzijde “reservemutaties”). De lagere lasten worden voornamelijk veroorzaakt door:

- Voordeel van € 506.000, omdat we de middelen op het gebied van flexibiliteit en mobiliteit in 2016 niet hebben ingezet. Hierdoor hebben we ook minder onttrokken aan de reserve flexibiliteit en mobiliteit.
- € 163.000 lagere kosten voor de samenwerking BWB. Afrekening over het budget van € 2 per inwoner vindt in 2017 plaats, de beschikbare middelen zijn niet onttrokken aan de reserve resultaatbestemming.
- € 30.000 voor de verbetering van het inkoopproces is in 2016 niet besteed. Dit bedrag is ook niet onttrokken aan de reserve resultaatbestemming;
- Voordeel van € 47.000 doordat een deel van het budget, dat bij de bestemming van het jaarrekeningsaldo 2014 beschikbaar is gesteld voor uitvoering van het Sociaal Domein, niet is aangewend in 2016. We hebben hierdoor ook minder onttrokken aan de reserve resultaatbestemming;
- € 234.000 lagere kosten, doordat het beschikbaarstellen van het frictiebudget BWB is doorgeschoven naar 2017. Het bedrag is ook niet onttrokken aan de algemene reserve;
- Op het gebied van IM/ICT is in 2016 voor een bedrag van € 93.000 aan kosten gemaakt. De kosten hebben betrekking op de kapitaallasten van oude investeringen. Voor de kosten is de stelpost beschikbaar. Zie ook de toelichting bij het onderdeel “stelposten algemene dekkingsmiddelen”.
- In 2016 is voor het Individueel Keuze Budget (IKB) een bedrag van € 382.000 op de balans opgenomen als verplichting. Het betreffen opgebouwde rechten die in 2017 worden uitbetaald. Via de voorjaarsrapportage 2016 was hiervoor al € 382.000 aan de algemene reserve toegevoegd. Bedrag is bij de jaarrekening onttrokken.

Stelposten algemene dekkingsmiddelen

De lagere lasten van € 426.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 233.000 lagere lasten op de stelpost Informatie Ontwikkelplan (IOP);
- € 423.000 lagere lasten op de stelpost vervangingsinvesteringen en onderhoud automatisering;
- € 50.000 lagere lasten op de stelpost verbetering bedrijfsvoering;
- € 24.000 lagere lasten op de stelpost ruimte voor personele knelpunten;
- € 295.000 nadeel op de stelpost bezuinigingen accommodaties, is niet gerealiseerd in 2016;
- € 9.000 nadeel op de stelpost schaalverschillen mobiliteitskandidaten als gevolg van de ontvlechting van Werkzaak.

Beleggingen

De hogere lasten van € 131.000 worden met name veroorzaakt door hogere lasten op de aan de CV Parijsch verstrekte langlopende geldleningen waarvoor in 2016 een nieuwe financieringsconstructie (aflossingsschema) is afgesproken. Dit nadelige effect wordt aan de batenzijde geëlimineerd.

De hogere baten van € 312.000 worden, per saldo, hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- € 140.000 aan hogere baten op aan de CV Parijsch verstrekte langlopende geldleningen;
- € 162.000 aan hogere baten op het onderdeel bespaarde rente.

Stelpost onvoorzien

De lagere lasten van € 81.000 op de post onvoorzien worden, per saldo, veroorzaakt door het feit dat de gemeente Culemborg in 2016 niet is geconfronteerd met onvoorziene lasten waarvoor de stelpost wordt aangesproken.

Heffingen (*)

De hogere baten van € 825.000 worden, per saldo, veroorzaakt door:

- € 109.000 aan hogere baten voor OZB: gebruikers;
- € 32.000 aan lagere baten voor OZB: eigenaren;
- € 748.000 aan hogere baten voor precariobelasting.

(*) Dit beleidsproduct wordt, per belastingsoort, uitgebreider toegelicht in de paragraaf lokale heffingen behorende bij deze jaarstukken.

Reservemutaties

De lagere onttrekkingen van € 659.000 worden, per saldo veroorzaakt door:

- € 290.000 lagere onttrekkingen aan de reserve resultaatbestemmingen;
- € 234.000 lagere onttrekkingen aan de algemene reserve;
- € 506.000 lagere onttrekkingen aan de reserve flexibiliteit en mobiliteit;
- € 6.000 lagere onttrekking aan de reserve grondexploitatie;
- € 5.000 lagere onttrekking aan de reserve flexibele arbeidsvoorwaardenregeling.

Daarnaast heeft er een storting van € 382.000 plaats gevonden vanwege vrijval i.v.m. Individueel Keuze Budget (IKB).

Incidentele baten en lasten

In het volgende overzicht zijn de incidentele lasten en baten 2016 opgenomen. In het volgende overzicht zijn de incidentele lasten en baten opgenomen die groter zijn dan € 50.000.

<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Programma	Totaal	Incidenteel
Programma Burger en bestuur		
Lasten	5.973	
- Aanvullende storting in voorziening voormalig personeel/bestuur		735
Baten	905	0
Programma Cultuur		
Lasten	2.267	0
Baten	462	0
Programma Duurzame fysieke omgeving		
Lasten	3.457	0
Baten	159	0
Programma Economische structuur		
Lasten	524	0
Baten	24	0
Programma Educatie		
Lasten	7.838	
- Desinvestering KWA en Kaardebol		752
Baten	1.389	0
Programma Onderhoud en beheer		
Lasten	7.757	
- Investerings fietsprojecten Oranjestad en Roosje Voslaan		251
Baten	4.464	
- Onttrekking reserve kapitaallasten fietsprojecten		251
- Afkoopsom Goilbergdingendijk		58
Programma Sociaal Domein		
Lasten	34.544	
- Opstartkosten Werkzaam		66
Baten	9.125	
- Onttrekking algemene reserve opstartkosten Werkzaam		66
Programma Sport		
Lasten	3.310	
- Afwikkeling investering zwembad		72
- Afwikkeling exploitatie zwembad		165
Baten	1.203	
- Onttrekking reserve kapitaallasten afwikkeling investering zwembad		72
- Verkoop zwembad		410

Programma Veiligheid		
Lasten	3.172	0
Baten	93	0
Programma Verkeer en vervoer		
Lasten	805	0
Baten	537	0
Programma Wonen		
Lasten	6.428	
- Incidentele storting voorziening grondexploitatie Spoorzone		210
- Incidentele storting voorziening grondexploitatie Chopinplein		176
Baten	9.785	
- Afsluiting grondexploitatie gasfabriek		70
- Winstneming Willemslaan i.v.m. desinvesteering KWA-Kaardebol		400
- Onttrekking reserve grondexploitatie i.v.m. desinvestering KWA-Kaardebol		352
- Tussentijdse winstneming complex Pavijen		4.470
Algemene dekkingsmiddelen		
Lasten	1.129	
- Storting in reserve flexibiliteit en mobiliteit		200
- Individueel Keuze Budget, uitbetaling opgebouwde vakantierechten		371
Baten	53.419	
Afronding lasten	-2	
Afronding baten	0	
Lasten	77.202	2.998
Baten	81.565	6.149
Saldo	4.363	3.151

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De Wet Normering Topinkomens (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en verbiedt organisaties met topfunctionarissen in de (semi)publieke sector beloningen en ontslagvergoedingen overeen te komen hoger dan de geldende WNT norm. De geldende WNT norm voor 2016 bedraagt € 179.000. Daarnaast is sprake van een openbaarmakingsverplichting voor alle topfunctionarissen en overige medewerkers die een bezoldiging genieten boven de geldende bezoldigingsnorm.

Beloning regulier

bedragen x € 1	P.J. Peters	R.S. van Belzen	L. Vonk
Functiegegevens	Griffier	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 – 22/5	1/11 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,83 fte	0,83 fte	1,0 fte
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee	nee	nee
Individueel WNT-maximum	€ 58.279	€ 24.860	€ 179.000
Beloning	€ 26.784	€ 8.899	€ 95.568
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 97	€	€ 529
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 1.255	€ 455	€ 4.463
<i>Subtotaal</i>			
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal bezoldiging	€ 28.136	€ 9.354	€ 100.560
Verplichte motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2015			
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 – 31/12		1/1 – 31/12
Omvang dienstverband 2015 (in fte)	0,83 fte		1,0 fte
Beloning	€ 57.376		€ 95.966
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 168		€ 168
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 3.203		€ 4.799
Totaal bezoldiging 2015	€ 60.747		€ 100.933

Beloning inhuur

In overeenstemming met de brief d.d. 27 februari 2014 van minister Plasterk leggen wij over 2016 geen verantwoording af over de beloning inhuur derden, met uitzondering van inhuur van topfunctionarissen.

De geldende WNT norm voor 2016 wordt als volgt bepaald:

De eerste twaalf kalendermaanden mag de bezoldiging niet meer bedragen dan de som van € 24.000 per maand voor de eerste zes maanden en € 18.000 per maand voor de volgende zes maanden waarin de functie wordt vervuld. Ook geldt een uurtarief van maximaal €175. Na de twaalfde kalendermaand wordt het reguliere bezoldigingsmaximum van toepassing (€ 179.000).

Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking kalendermaand 1-12

bedragen x € 1	L. Wieringa
Functiegegevens	Griffier
Aanvang en einde functievervulling (uiterlijk maand 12)	01/05/2016 – 30/11/2016
Aantal kalendermaanden waarin functievervulling vóór 2016	n.v.t.
Aantal kalendermaanden waarin functievervulling in 2016	7 maanden
Aantal uren functievervulling in 2016	0,83 fte
Individueel WNT-maximum	€ 135.000
Maximum uurtarief	€ 175
Uitgekeerde bezoldiging in 2016 (t/m maand 12)	€ 48.263
Bezoldiging per uur	€ 75
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	€ 0
Totaal bezoldiging	€ 48.263
Verplichte motivering indien overschrijding	n.v.t.

Uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband

In 2016 is geen sprake geweest van uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband, bijvoorbeeld een ontslagvergoeding, hoger dan de maximale bezoldigingsnorm.

Verantwoordingsmatrix Single Information, Single Audit (SISA)

				Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties							
SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2017											
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2017 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie				
								Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04
								€ 559.559	€ 282.665	€ 10.081	€ 399.315
								Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08					
1											
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2016	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)			
									Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)			
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06			
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) VVWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente				
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (VWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)				
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12			
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee			
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2016	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob			
									Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee						
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09						
			€ 0	€ 0	Nee						

Bijlage: Lijst met afkortingen

	Afkorting	Omschrijving
A	ACM	Autoriteit Consument en Markt
	ANBO	Algemene Nederlandse Bond voor Ouderen
	APV	Algemeen Plaatselijke Verordening
	AVRI	Afvalverwijdering Rivierenland
	Awb	Algemene wet bestuursrecht
	AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
B	BAG	Basisregistraties Adressen en Gebouwen
	BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
	BBZ	Besluit Bijstandsverlening voor Zelfstandigen
	BIE	Bouwgrond In Exploitatie
	BIG	Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten
	BGL	Binnengemeentelijke Levering van Persoonsgegevens
	BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
	BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
	BRP	Basis Registratie Personen
	BSC	Brede School Culemborg
	BSCO	Brede School Culemborg Oost
	BSR	Belasting Samenwerking Rivierenland
	BUIG	Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorzieningen aan gemeenten
	BV	Besloten Vennootschap
	BWB	Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe
C	CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
	COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere overheden
	CPH	Culemborgs Participatie Huis
	CV	Commanditaire Vennootschap
F	FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
G	GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
	GGD	Gemeenschappelijke GezondheidsDienst
	GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
	GO	Georganiseerd Overleg
	GR	Gemeenschappelijke Regeling
	GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
	GVVP	Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan
H	HAP	Huisartsen post
	HHT	Huishoudelijke Hulp Toelage
I	IBA	Individuele Behandeling van Afvalwater
	i-NUP	Informatievoorziening-Nationaal Uitvoeringsprogramma Dienstverlening
	IOAW	Wet inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers

	IOAZ	Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Zelfstandigen
	IOP	Informatie Ontwikkelingsplan
	ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
J	JCF	Jeugdcultuurfonds
K	KCB	Kring Culemborgse bedrijven
	KEC	Kunsteducatie Culemborg
	KSB	Klein Steden Beleid
L	LEA	Lokale Educatieve Agenda
	LTA	Landelijk Transitiearrangement
	LVB	Lichte Verstandelijke Beperking
M	M&O	Wet Markt en Overheid
N	NAZ	Nieuwstad aan Zet
	NCW	Netto Contante Waarde
	NHW	Nieuwe Hollandse Waterlinie
	NME	Natuur en Milieu Educatie
	NWB	Nederlandse Waterschapsbank
O	ODR	Omgevingsdienst Rivierenland
	OZB	Onroerende zaakbelastingen
P	PEV	Provinciale Economische Verkenning
	PGB	Persoonsgebondenbudget
	PO	Primair Onderwijs
	PPS	Publiek Private Samenwerking
	PRET	Platform Recreatie en Toerisme
	PWE	Provinciale Werkgelegenheidsenquête
	PUN	Wet Paspoortuitvoeringsregeling
R	RAR	Regionaal Archief Rivierenland
	RAV	Regionale Ambulance Voorziening
	RBT	Regionaal Bureau voor Toerisme
	ROC	Regionaal Opleidingscentrum
	RWS	Rijkswaterstaat
S	SAP	Samen Achter de Poort
	SEV	Sociaal Economische Visie
	SKPC	Stichting Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk Culemborg
	STMR	Stichting Thuiszorg en Maatschappelijk werk Rivierenland
	SVB	Sociale Verzekeringsbank
	SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
U	UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen

V	VO	Voortgezet Onderwijs
	VOC	Vereniging Ondernemers Culemborg
	VPB	Vennootschapsbelasting
	VVE	Vereniging voor Eigenaren
	VTA	Visual Tree Assessment
W	Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
	WNT	Werk normering bezoldiging topfunctionarissen
	WOR	Wet op ondernemingsraden
	WOZ	Waardering onroerende zaken
	WSRL	Waterschap Rivierenland
	WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
	WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
	Wtcg	Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
Z	ZAT	Zorg- en Adviesteam